Γεώργιος Νικ. Πουρνάρας

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ
Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝ

Διὰ τὴν Δ', Ε' καί ΣΤ' τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΝΑΤΗ

Τιμᾶται μετὰ τοῦ βιβλιοσ. καὶ φόρου δραχ. 42.60
Βιβλιόσημον καὶ φόρος Ἀναγκ. Δανείου δραχ. 14.70
Ἀριθ. ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 37.434
Ἀριθ. ἀδείας κυκλοφορίας 48.622
25-8-931

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ Σ^{ΙΑ}
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,
ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ, ΕΝΑΝΤΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ
1931

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γεώργιος Νικ. Πουρνάρας

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝ

Διὰ τὴν Δ', Ε' καὶ ΣΤ' τάξιν τῶν ἑξαταξίων Γυμνασίων

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΑΙ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ ΚΑΙ Σ[ΙΑ]
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,
8α — ΕΝ ΟΔΩ, ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ — 8α
1931

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ
Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΑΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τύποις Γεω. Σ. Χρίστου, Γλάδστωνος 12

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

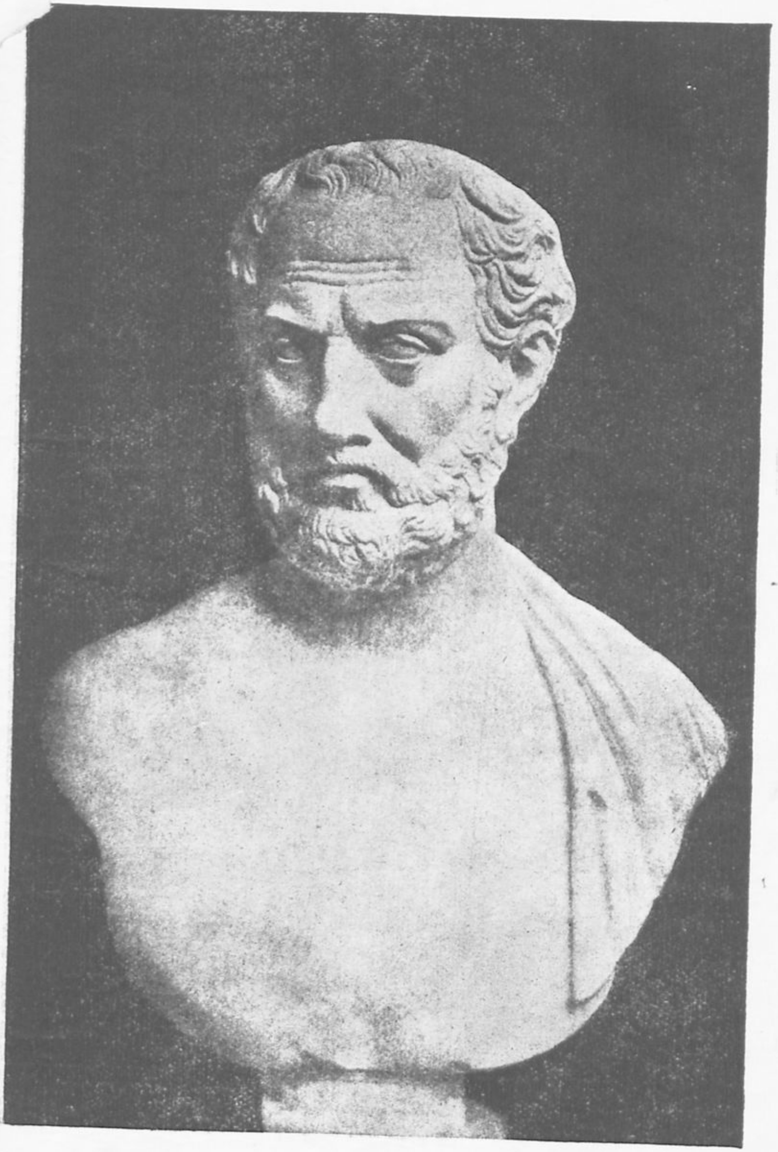

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΚΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. *Βίος Θουκυδίδου.*

Ὁ Θουκυδίδης υἱὸς τοῦ Ὀλόρου καὶ τῆς Ἡγησιπύλης ἐγεννήθη περὶ τὸ 470 π. Χ. ἐν Ἁλιμοῦντι, δήμῳ τῆς Ἀττικῆς. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ὄλορος ἦτο ἀπόγονος ὁμωνύμου τινὸς βασιλέως τῶν Θρᾳκῶν, οὗτινος τὴν θυγατέρα — Ἡγησιπύλην καὶ αὐτὴν καλουμένην — εἶχε νυμφευθῆ ὁ ἔνδοξος Μαραθωνομάχος Μιλτιάδης. Οὕτως ὁ Θουκυδίδης κατήγετο ἐκ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Θρᾴκης καὶ ἦτο συγγενὴς τοῦ Κίμωνος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου καὶ τῆς Ἡγησιπύλης. Εἰς τὴν καταγωγήν του αὐτὴν ὤφειλε τὰς πολλὰς κτήσεις, ἃς εἶχεν ἐν Θρᾴκῃ, ἰδίᾳ τὰ ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ μεταλλεῖα χρυσοῦ.

Ὁ Θουκυδίδης ὡς ἀνήκων εἰς εὐγενῆ καὶ εὔπορον οἰκογένειαν ἔτυχεν ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας· διδασκάλους ἔσχε τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν καὶ τὸν ἐπιφανῆ ῥήτορα Ἀντιφῶντα· πλὴν τούτων ἰσχυρῶς ἐπέδρασαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ σοφισταὶ Γοργίας καὶ Πρόδικος καὶ ἄλλοι, οἵτινες συνέρρεον εἰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες τότε ἦσαν κέντρον τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ παίδευσις τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

Τῷ 430 ἢ 429 ἐνόσησε καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ ἐνσκήψαντος ἐν Ἀθήναις λοιμοῦ, ἀλλ' εὐτυχέστερος πολλῶν ἄλλων διέφυγε τὸν θάνατον. Τῷ 424, ὅτε ὁ Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Βρασίδας ἠπείλει νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁ Θουκυδίδης, ὅστις ὡς στρατηγὸς καὶ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων εὑρίσκετο ἐν τῇ Θρᾳκικῇ παραλίᾳ, διετάχθη νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς ἀπειλουμένης Ἀμφιπόλεως· ἐπειδὴ δ' ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατάληψιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βρασίδου, κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἀλλ' ἵνα διαφύγῃ τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπεβλήθη εἰς ἑκουσίαν φυγὴν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

Κατὰ τὰ ἔτη τῆς φυγῆς αὐτοῦ διέμεινεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ, ὁπόθεν παρηκολούθει τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολέμου καὶ συνέλεγε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὴν ὕλην τῆς ἱστορίας αὐτοῦ· φαίνεται δ' ὅτι ἐπεσκέφθη καὶ πολλοὺς τόπους, οἵτι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νες ὑπῆρξαν τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, καὶ πάντως ἦλθεν εἰς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν· πρὸς τούτοις χρόνον τινὰ διέτριψεν ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἀρχελάῳ.

Τῷ 404 ἀνεκλήθη εἰς τὴν πατρίδα του· πόσον χρόνον μετὰ τὴν κάθοδον ἔζησε καὶ ποῦ καὶ πότε ἀπέθανε δὲν εἶναι γνωστόν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανεν αἰφνιδίως — ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἀποτόμως λῆγον ἔργον αὐτοῦ — ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῷ 397, τὰ δὲ λείψανα αὐτοῦ κομισθέντα εἰς Ἀθήνας ἐτάφησαν παρὰ τὰ μνήματα τοῦ Κίμωνος.

2. *Ἡ ἱστορία τοῦ Θουκυδίδου καὶ περιεχόμενον αὐτῆς.*

Ὁ Θουκυδίδης θεωρεῖται παρὰ πάντων ὡς ὁ μέγιστος τῶν ἱστορικῶν τῆς ἀρχαιότητος. Τὴν δόξαν ταύτην ὀφείλει εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ, ἥτις περιλαμβάνει τὰ γεγονότα τῶν εἴκοσι πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 411) καὶ εἶναι διῃρημένη εἰς ὀκτὼ βιβλία.

Ἐν τῷ ***πρώτῳ*** βιβλίῳ—ὅπερ χρησιμεύει ὡς εἰσαγωγὴ—ἀρχόμενος ὁ Θουκυδίδης τῆς ἱστορίας προτάσσει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος κατὰ τὴν σπουδαιότητα ὑπερέχει πάντων τῶν μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου γεγονότων τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἐπιχειρεῖ δὲ ν' ἀποδείξῃ τὴν γνώμην ταύτην παραβάλλων τὸν παρόντα πόλεμον ὄχι μόνον πρὸς πάντα τὰ ἀρχαῖα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους. Διεξέρχεται λοιπὸν κατὰ σειρὰν τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, τὰς φήμας περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὰ συμβάντα μετὰ τὰ Τρωϊκά, τέλος τοὺς Περσικοὺς πολέμους καὶ δεικνύει ὅτι πάντα ταῦτα ἐπράχθησαν ἀπὸ μικροτέρων δυνάμεων, διότι τότε ἡ Ἑλλὰς ἐστερεῖτο χρημάτων καὶ ναυτικοῦ, ἅτινα μόλις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ηὐξήθησαν ἱκανῶς. Μετὰ ταῦτα ὁ Θουκυδίδης διεξέρχεται τὰς αἰτίας τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐν αἷς παρεμβάλλει καὶ βραχεῖαν ἐξέτασιν τῆς πεντηκονταετίας, δηλ. τῶν μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ πολέμου καὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ συμβάντων.

Ἐν τῷ ***δευτέρῳ*** βιβλίῳ ἐξιστορεῖ ὁ Θουκυδίδης τὰ γεγονότα τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (III-VIII) ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου ἀπὸ τοῦ ἔτους 428-411· δὲν συνεπλήρωσε δὲ τὴν ἐξιστόρησιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ ὅλου πολέμου—διαρκέσαντος, ὡς γνωστόν, 27 ἔτη (431-404) —διότι αἰφνιδίως ἀπέθανε· τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ συνεχίζει ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς.

3. *Αἱ δημηγορίαι τοῦ Θουκυδίδου.*

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ παρεμβάλλει ὁ Θουκυδίδης καὶ πολλὰς δημηγορίας· αὗται εἶναι ἀγορεύσεις πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ στρατηγῶν ἀπαγγελθεῖσαι εἰς διαφόρους συναθροίσεις καὶ σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰ ἱστορικὰ γεγονότα.

Αἱ δημηγορίαι χαρακτηρίζονται ὡς τὸ λαμπρότατον μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ Θουκυδίδου· διότι περιέχουσι βαθείας σκέψεις περὶ πολιτικῆς, περὶ εἰρήνης, περὶ πολέμου, περὶ διοικήσεως καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῶν κρατῶν· δὲν περιλαμβάνουσι δὲ αὐτολεξεὶ τοὺς λόγους τῶν ἀγορευσάντων, ἀλλ' ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὅσον τὸ δυνατὸν ἐγγύτατα πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν.

Αἱ δημηγορίαι διαιροῦνται κατὰ τὰ τρία εἴδη τοῦ ῥητορικοῦ λόγου εἰς ***τὸ πανηγυρικόν***, ***τὸ δικανικὸν*** καὶ ***τὸ συμβουλευτικόν***· αἱ πλεῖσται ἀνήκουσι τῷ συμβουλευτικῷ εἴδει. Ἐν ταῖς δημηγορίαις διακρίνομεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρία κύρια μέρη: ***τὸ προοίμιον, τὴν πίστιν*** (=ἀπόδειξιν) καὶ ***τὸν ἐπίλογον***.

4. *Λεκτικὸν τοῦ Θουκυδίδου.*

Ὁ Θουκυδίδης εἶναι ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς διαλέκτου· ὡς ἐκ τούτου εὑρίσκομεν παρ' αὐτῷ ***ξὺν*** ἀντὶ ***σύν, ἐς*** ἀντὶ ***εἰς, σσ*** ἀντὶ ***ττ (τάσσω, φυλάσσω, πράσσω), ρσ*** ἀντὶ ***ρρ (θαρσῶ*** ἀντὶ ***θαρρῶ, θάρσος*** ἀντὶ ***θάρρος***), ***κλῄω*** ἀντὶ ***κλείω, μόλις*** ἀντὶ ***μόγις, ἐρῆμος-τροπαῖον-ἑτοῖμος*** ἀντὶ ***ἔρημος-τρόπαιον-ἕτοιμος,*** ἐν τῇ πληθ. ὀνομαστ. τῶν εἰς ***-ευς*** οὐσιαστικῶν τὴν κατάληξιν ***-ης*** ἀντὶ ***-εις (βασιλῆς*** ἀντὶ ***βασιλεῖς),*** πολλὰ ἐπιρρήματα συγκριτικὰ εἰς ***-ως (μειζόνως-χαλεπωτέρως*** ἀντὶ ***μεῖζον-χαλεπώτερον),*** ἐν τῷ γ' πληθ. προσ. τοῦ παθητικοῦ πρκμ. καὶ ὑπερσυντλ. τὴν κατάληξιν ***-αται, -ατο*** ἀντὶ τῶν περιφραστικῶν τύπων ***(τετάχαται-ἐφθάραται-ἐτετάχατο*** ἀντὶ ***τεταγμένοι εἰσὶ-ἐφθαρμένοι εἰσὶ-τεταγμένοι ἦσαν).***

Ὑπὸ λεξιλογικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενος ὁ Θουκυδίδης ἔχει πολλὰς ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ ποιητικὰς λέξεις ***(ἀχθηδὼν=ἄχθος,***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀκραιφνὴς ἀντὶ ***ἀκέραιος, ἀμφιδήριτος=ἀμφισβητήσιμος, ἐξαπιναίως***, ***ἐπισπέρχειν τοιαῦτα*** κτλ.)· ὡσαύτως εἶναι εὑρετὴς καὶ δημιουργὸς νέων λέξεων ***(κινδυνευτής, τολμητής***, ***ἀποδημητής, μελλητής, ἔνερσις, ὀλόφυρσις***, ***ξύλωσις*** κλπ.). Συχνάκις μεταχειρίζεται τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντὶ τῶν ἀντιστοίχων ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν ***(τὸ λυπηρόν, τὸ σῶφρον, τὸ ἄσπονδον-τὸ δεδιός, τὸ θαρσοῦν***, ***τὸ βουλόμενον).***

Ἐν τῇ συντάξει διακρίνονται πολλὰ ἰδιώματα καὶ ἐλευθερία μεγάλη· ἡ βραχυλογία—δι᾽ ἣν πολλάκις ὁ λόγος καθίσταται σκοτεινὸς καὶ δύσληπτος—τὰ ὑπερβατά, ἡ διεστραμμένη πλοκὴ τῶν λέξεων, ἡ συσσώρευσις τῶν μετοχῶν, ἡ κατὰ τὸ νοούμενον σύνταξις, αἱ ἀνακολουθίαι εἶναι συχναὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ· ὡσαύτως συχνὰ εἶναι παρ᾽ αὐτῷ ***τὰ σχήματα τοῦ λόγου (ἀντίθεσις, παρίσωσις, ὁμοιοτέλευτον, παρονομασία, ἀναφορά, ἀσύνδετα*** κτλ.), ἐν ᾧ τοὐναντίον ***τὰ σχήματα τῆς διανοίας (ἀποσιώπησις, ἀπορία*** κτλ.) σχεδὸν ἐλλείπουσιν. Αἱ περίοδοι μακραὶ καὶ δυσπαρακολούθητοι οὖσαι δὲν ἔχουσι τὴν ἔντεχνον πλοκὴν τὴν μετὰ ταῦτα μορφωθεῖσαν ἐν Ἀθήναις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Α. ΠΡΩΤΟΝ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

1. Ἐπίθεσις τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Πλαταιῶν.

(Κεφ. 1 - 6)

1. Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε* ἤδη Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων, ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμείγνυντο* ἔτι ἀκηρυκτὶ* παρ᾽ ἀλλήλους καταστάντες* τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν· γέγραπται δὲ ἑξῆς*, ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο, κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα.

2. Τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν* αἱ τριακοντούτεις σπονδαί, αἳ ἐγένοντο μετ᾽ Εὐβοίας ἅλωσιν· τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ* Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα* ἔτη ἱερωμένης καὶ Αἰνησίου ἐφόρου ἐν Σπάρτῃ καὶ Πυθοδώρου ἔτι τέσσαρας μῆνας ἄρχοντος Ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν Ποτειδαίᾳ μάχην μηνὶ ἕκτῳ καὶ ἅμα* ἦρι ἀρχομένῳ Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων (ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες* Πυθάγγελός τε ὁ Φυλείδου καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου) ἐσῆλθον περὶ* πρῶτον ὕπνον ξὺν ὅπλοις ἐς Πλάταιαν* τῆς Βοιωτίας, οὖσαν Ἀθηναίων ξυμμαχίδα.

Ἐπηγάγοντο* δὲ καὶ ἀνέῳξαν τὰς πύλας Πλαταιῶν* 2
ἄνδρες, Ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, βουλόμενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους* διαφθεῖραι* καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις προσποιῆσαι*. ἔπραξαν* δὲ ταῦτα δι᾽ Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου, 3
ἀνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου*. προϊδόντες γὰρ οἱ Θηβαῖοι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν Πλάταιαν, ἀεὶ σφίσι διάφορον* οὖσαν, ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος* προκαταλαβεῖν. ᾗ* καὶ ῥᾷον* ἔλαθον* ἐσελθόντες, φυλακῆς* οὐ προκαθεστηκυίας*.

4 Θέμενοι* δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν ἐπαγαγομένοις οὐκ ἐπείθοντο, ὥστε εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι* καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, γνώμην* δὲ ἐποιοῦντο κηρύγμασί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείοις* καὶ ἐς ξύμβασιν* μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν (καὶ ἀνεῖπεν* ὁ κῆρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων Βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ'* αὐτοὺς τὰ ὅπλα), νομίζοντες σφίσι ῥᾳδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προσχωρήσειν τὴν πόλιν.

3. Οἱ δὲ Πλαταιῆς, ὡς ᾔσθοντο ἔνδον* τε ὄντας τοὺς Θηβαίους καὶ ἐξαπιναίως* κατειλημμένην τὴν πόλιν, καταδείσαντες* καὶ νομίσαντες πολλῷ πλείους ἐσεληλυθέναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτί) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν* καὶ τοὺς λόγους* δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως* τε καὶ ἐπειδὴ ἐς
2 οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον*. πράσσοντες* δέ πως ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θηβαίους ὄντας καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρατήσειν*· τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν
3 οὐ βουλομένῳ* ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα* εἶναι καὶ ξυνελέγοντο διορύσσοντες* τοὺς κοινοὺς τοίχους παρ'* ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ὦσιν ἰόντες, ἁμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς καθίστασαν*, ἵν' ἀντὶ τείχους ᾖ, καὶ τἄλλα ἐξήρτυον*, ᾗ* ἕκαστον ἐφαίνετο πρὸς* τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσεσθαι.

4 Ἐπεὶ δὲ ὡς* ἐκ τῶν δυνατῶν ἑτοῖμα ἦν, φυλάξαντες* ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον*, ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτούς, ὅπως μὴ κατὰ* φῶς θαρσαλεωτέροις οὖσι προσφέρωνται* καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίγνωνται*, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι* ὄντες ἥσσους* ὦσι τῆς σφετέρας ἐμπειρίας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσέβαλόν τε εὐθὺς καὶ ἐς χεῖρας
ᾖσαν* κατὰ* τάχος.

4. Οἱ δ', ὡς ἔγνωσαν ἠπατημένοι, ξυνεστρέφοντό* τε ἐν
σφίσιν αὐτοῖς καὶ τὰς προσβολάς, ᾗ* προσπίπτοιεν, ἀπεω-
θοῦντο*. καὶ δὶς μὲν ἢ τρὶς ἀπεκρούσαντο, ἔπειτα πολλῷ 2
θορύβῳ αὐτῶν τε προσβαλόντων καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν
οἰκετῶν* ἅμα ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κραυγῇ τε καὶ ὀλολυγῇ χρω-
μένων* λίθοις τε καὶ κεράμῳ* βαλλόντων*, καὶ ὑετοῦ ἅμα
διὰ* νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενομένου*, ἐφοβήθησαν καὶ τραπό-
μενοι ἔφευγον διὰ τῆς πόλεως, ἄπειροι* μὲν ὄντες οἱ πλείους
ἐν σκότῳ* καὶ πηλῷ τῶν διόδων, ᾗ χρὴ σωθῆναι (καὶ γὰρ
τελευτῶντος τοῦ μηνὸς τὰ γιγνόμενα ἦν), ἐμπείρους δὲ ἔχον-
τες τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν, ὥστε διεφθείροντο
πολλοί.

Τῶν δὲ Πλαταιῶν τις τὰς πύλας, ᾗ* ἐσῆλθον καὶ αἵπερ 3
ἦσαν ἀνεῳγμέναι μόναι, ἔκλησε στυρακίῳ* ἀκοντίου ἀντὶ
βαλάνου* χρησάμενος ἐς τὸν μοχλόν, ὥστε μηδὲ ταύτῃ*
ἔτι ἔξοδον εἶναι. διωκόμενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν οἱ μέν τινες 4
αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες ἔρριψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐ-
τοὺς καὶ διεφθάρησαν οἱ πλείους, οἱ δὲ κατὰ πύλας ἐρή-
μους* γυναικὸς δούσης πέλεκυν λαθόντες* καὶ διακόψαντες
τὸν μοχλὸν ἐξῆλθον οὐ πολλοὶ (αἴσθησις γὰρ ταχεῖα ἐπεγέ-
νετο*), ἄλλοι δὲ ἄλλῃ* τῆς πόλεως σποράδην ἀπώλλυντο.

Τὸ δὲ πλεῖστον* καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμμένον* 5
ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους καὶ αἱ θύραι
ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι πύλας τὰς θύρας τοῦ
οἰκήματος εἶναι καὶ ἄντικρυς* δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὁρῶντες δὲ 6
οἱ Πλαταιῆς αὐτοὺς ἀπειλημμένους* ἐβουλεύοντο, εἴτε*
κατακαύσωσιν, ὥσπερ ἔχουσιν*, ἐμπρήσαντες τὸ οἴκημα,
εἴτε τι ἄλλο χρήσωνται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι 7
τῶν Θηβαίων περιῆσαν* κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέ-
βησαν* τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι* σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

8 ὅπλα χρήσασθαι* ὅ τι ἂν βούλωνται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Πλα-
ταίᾳ οὕτως ἐπεπράγεσαν*.

5. Οἱ δὲ ἄλλοι Θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παρα-
γενέσθαι* πανστρατιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη* τοῖς ἐσε-
ληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα* καθ' ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης
2 περὶ τῶν γεγενημένων ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δ' ἡ Πλάταια
τῶν Θηβῶν σταδίους ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ ὕδωρ* τὸ γενόμε-
νον τῆς νυκτὸς ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν· ὁ γὰρ
Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐρρύη* μέγας καὶ οὐ ῥᾳδίως διαβατὸς ἦν.
3 πορευόμενοί τε ἐν ὑετῷ καὶ τὸν ποταμὸν μόλις διαβάντες
ὕστερον παρεγένοντο, ἤδη τῶν ἀνδρῶν τῶν μὲν διεφθαρμέ-
4 νων, τῶν δὲ ζώντων ἐχομένων*, ὡς δ' ᾔσθοντο οἱ Θηβαῖοι
τὸ γεγενημένον, ἐπεβούλευον* τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν
Πλαταιῶν (ἦσαν γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ
κατασκευή*, οἷα* ἀπροσδοκήτου τοῦ κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γε-
νομένου)· ἐβούλοντο γὰρ σφίσιν, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν*
ἀντὶ τῶν ἔνδον, ἢν ἄρα τύχωσί τινες ἐζωγρημένοι.

5 Καὶ οἱ μὲν ταῦτα διενοοῦντο· οἱ δὲ Πλαταιῆς, ἔτι δια-
βουλευομένων* αὐτῶν ὑποτοπήσαντες* τοιοῦτόν τι ἔσεσθαι
καὶ δείσαντες* περὶ τοῖς ἔξω, κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς
Θηβαίους, λέγοντες, ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὁσίως δρά-
σειαν* ἐν σπονδαῖς σφῶν πειραθέντες καταλαβεῖν τὴν πό-
λιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν*· εἰ δὲ μή, καὶ
αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν, οὓς ἔχουσι
ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς ἀποδώσειν
αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας.

6 Θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι καὶ ἐπομόσαι* φασὶν αὐτούς·
Πλαταιῆς δ' οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας εὐθὺς ὑποσχέσθαι
ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων* πρῶτον γενομένων, ἤν τι ξυμβαί-
7 νωσι*, καὶ ἐπομόσαι οὔ φασιν*. ἐκ δ'* οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν
οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες· οἱ δὲ Πλαταιῆς, ἐπειδὴ* τὰ
ἐκ τῆς χώρας* κατὰ τάχος ἐσεκομίσαντο*, ἀπέκτειναν τοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες, καὶ Εὐρύμαχος εἷς αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν* οἱ προδιδόντες.

6. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔς τε τὰς Ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους* ἀπέδοσαν τοῖς Θηβαίοις, τά τε ἐν τῇ πόλει καθίσταντο* πρὸς* τὰ παρόντα, ᾗ* ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ περὶ 2
τῶν Πλαταιῶν γεγενημένα, καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον* ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων, πρὶν ἄν τι καὶ αὐτοὶ βουλεύσωσι* περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς, ὅτι τεθνηκότες εἶεν. ἅμα* γὰρ τῇ ἐσόδῳ γιγνομένῃ τῶν Θηβαίων ὁ 3
πρῶτος ἄγγελος ἐξῄει, ὁ δὲ δεύτερος ἄρτι νενικημένων τε καὶ ξυνειλημμένων, καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω δὴ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστελλον*· ὁ δὲ κῆρυξ ἀφικόμενος ηὗρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ 4
Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν σῖτόν τε ἐσήγαγον καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους* ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐξεκόμισαν.

2. *Αἱ πρὸς πόλεμον παρασκευαί. — Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦσα κατάστασις.*

(Κεφ. 7-9)

7. Γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου* καὶ λελυμένων λαμπρῶς* τῶν σπονδῶν οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες, παρεσκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν παρὰ βασιλέα καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφελίαν* ἤλπιζον ἑκάτεροι προσλήψεσθαι, πόλεις τε ξυμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως*.
2 καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις ἐξ
Ἰταλίας καὶ Σικελίας τοῖς τἀκείνων ἑλομένοις* ναῦς ἐπέ-
ταξαν* διακοσίας ποιεῖσθαι κατὰ* μέγεθος τῶν πόλεων, ὡς*
ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν πεντακοσίων νεῶν ἐσομένων, καὶ ἀργύ-
ριον ῥητὸν* ἑτοιμάζειν, τά τ᾽ ἄλλα ἡσυχάζοντας καὶ Ἀθη-
ναίους δεχομένους μιᾷ νηί, ἕως ἂν ταῦτα παρασκευασθῇ.
3 Ἀθηναῖοι δὲ τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον* καὶ
ἐς τὰ περὶ Πελοπόννησον μᾶλλον χωρία ἐπρεσβεύοντο*,
Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ Ζάκυνθον,
ὁρῶντες, εἰ σφίσι φίλια* ταῦτ᾽ εἴη βεβαίως*, πέριξ τὴν Πε-
λοπόννησον καταπολεμήσοντες*.

8. Ὀλίγον τε ἐπενόουν* οὐδὲν ἀμφότεροι, ἀλλ᾽ ἔρρωντο*
ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως*· ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὀξύ-
τερον* ἀντιλαμβάνονται*, τότε δὲ καὶ νεότης* πολλὴ μὲν
οὖσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ δ᾽ ἐν ταῖς Ἀθήναις οὐκ
ἀκουσίως ὑπὸ* ἀπειρίας ἥπτετο* τοῦ πολέμου. ἥ τε ἄλλη
Ἑλλὰς πᾶσα μετέωρος* ἦν ξυνιουσῶν* τῶν πρώτων πόλεων.
2 καὶ πολλὰ μὲν λόγια* ἐλέγετο, πολλὰ δὲ χρησμολόγοι*
ᾖδον ἔν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις
3 πόλεσιν. ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων, πρότερον
οὔπω* σεισθεῖσα, ἀφ᾽* οὗ Ἕλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο δὲ
καὶ ἐδόκει* ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι*· εἴ τέ τι
ἄλλο τοιουτότροπον* ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητεῖτο*.
4 Ἡ δὲ εὔνοια παρὰ πολὺ ἐποίει* τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον
ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως* τε καὶ προειπόντων*, ὅτι τὴν
Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρρωτό* τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πό-
λις, εἴ τι δύναιτο καὶ* λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν*
αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι* ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πρά-
5 γματα, ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται. οὕτως ἐν ὀργῇ* εἶχον οἱ
πλείους τοὺς Ἀθηναίους, οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι*
βουλόμενοι, οἱ δὲ μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

9. Παρασκευῇ μὲν οὖν καὶ γνώμῃ τοιαύτῃ ὥρμηντο*. πόλεις δ' ἑκάτεροι τάσδ' ἔχοντες ξυμμάχους ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε ξύμμαχοι· Πελοποννή- 2
σιοι μὲν οἱ ἐντὸς ἰσθμοῦ πάντες πλὴν Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν (τούτοις δ' ἐς ἀμφοτέρους φιλία ἦν· Πελληνῆς* δὲ Ἀχαιῶν μόνοι ξυνεπολέμουν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες), ἔξω δὲ Πελοποννήσου Μεγαρῆς, Φωκῆς, Λοκροί, Βοιωτοί, Ἀμπρακιῶται*, Λευκάδιοι, Ἀνακτόριοι*. τούτων 3
ναυτικὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, Μεγαρῆς, Σικυώνιοι*, Πελληνῆς, Ἠλεῖοι, Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, ἱππέας δὲ Βοιωτοί, Φωκῆς, Λοκροί· αἱ δὲ ἄλλαι πόλεις πεζὸν παρεῖχον.

Αὕτη μὲν Λακεδαιμονίων ξυμμαχία· Ἀθηναίων δὲ Χῖοι, 4
Λέσβιοι, Πλαταιῆς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, Κερκυραῖοι, Ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς* οὖσαι ἐν ἔθνεσι τοσοῖσδε, Καρία ἡ ἐπὶ* θαλάσσῃ, Δωριῆς Καρσὶ πρόσοικοι*, Ἰωνία, Ἑλλήσποντος, τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, νῆσοι ὅσαι ἐντὸς* Πελοποννήσου καὶ Κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα*, πᾶσαι αἱ ἄλλαι πλὴν Μήλου καὶ Θήρας. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, Λέσβιοι, Κερκυραῖοι, οἱ 5
δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη ἑκατέρων 6
καὶ παρασκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν.

3. *Πρώτη εἰσβολὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικήν.*

(Κεφ. 10-25)

10. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν Πλαταιαῖς εὐθὺς περιήγγελλον* κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίαν στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι τά τε ἐπιτήδεια, οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδημον* ἔχειν, ὡς ἐσβαλοῦντες ἐς τὴν Ἀττικήν. ἐπειδὴ* δὲ ἑκάστοις ἑτοῖμα γίγνοιτο, 2

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημένον ξυνῆσαν τὰ δύο μέρη* ἀπὸ
3 πόλεως ἑκάστης ἐς τὸν ἰσθμόν. καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στρά-
τευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακε-
δαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας
τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν
τέλει* καὶ ἀξιολογωτάτους* παρῄνει τοιάδε·

11. «Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ οἱ
πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πελοπον-
νήσῳ καὶ ἔξω ἐποιήσαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι
οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν· ὅμως δὲ τῆσδε οὔπω μείζονα
παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ* ἐπὶ πόλιν δυνα-
τωτάτην νῦν ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρα-
2 τεύοντες. δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χείρους φαί-
νεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους*. ἡ γὰρ
Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται* καὶ προσέχει τὴν
γνώμην, εὔνοιαν* ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος* πρᾶξαι*
ἡμᾶς, ἃ ἐπινοοῦμεν.

3 »Οὔκουν* χρή, εἴ τῳ* καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι καὶ
ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν* τοὺς ἐναντίους ἡμῖν
διὰ μάχης, τούτου ἕνεκα ἀμελέστερόν τι παρεσκευασμένους
χωρεῖν, ἀλλὰ καὶ πόλεως ἑκάστης ἡγεμόνα καὶ στρατιώτην
τὸ καθ'* αὑτὸν αἰεὶ προσδέχεσθαι* ἐς κίνδυνόν τινα ἥξειν.
4 ἄδηλα γὰρ τὰ τῶν πολέμων, καὶ ἐξ ὀλίγου* τὰ πολλὰ* καὶ
δι' ὀργῆς* αἱ ἐπιχειρήσεις γίγνονται· πολλάκις τε τὸ ἔλασ-
σον πλῆθος δεδιὸς* ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλείονας διὰ τὸ
5 καταφρονοῦντας ἀπαρασκεύους γενέσθαι*. χρὴ δὲ αἰεὶ ἐν τῇ
πολεμίᾳ τῇ μὲν γνώμῃ* θαρσαλέους στρατεύειν, τῷ δὲ
ἔργῳ* δεδιότας παρεσκευάσθαι. οὕτω γὰρ πρός τε τὸ ἐπιέ-
ναι τοῖς ἐναντίοις εὐψυχότατοι* ἂν εἶεν, πρός τε τὸ ἐπιχει-
ρεῖσθαι* ἀσφαλέστατοι.

6 »Ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἐπὶ ἀδύνατον ἀμύνεσθαι οὕτω* πόλιν
ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν* ἄριστα παρεσκευασμένην, ὥστε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χρὴ καὶ πάνυ ἐλπίζειν* διὰ μάχης ἰέναι αὐτούς, εἰ μὴ καὶ
νῦν ὥρμηνται*, ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν, ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ γῇ
ὁρῶσιν ἡμᾶς δῃοῦντάς τε καὶ τἀκείνων φθείροντας. πᾶσι γὰρ 7
ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ὁρᾶν πάσχοντάς τι
ἄηθες ὀργὴ προσπίπτει*, καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμε-
νοι* θυμῷ πλεῖστα* ἐς ἔργον* καθίστανται. Ἀθηναίους δὲ 8
καὶ πλέον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο δρᾶσαι, οἳ ἄρχειν τε
τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας* δῃοῦν
μᾶλλον ἢ τὴν αὑτῶν ὁρᾶν.

»Ὡς* οὖν ἐπὶ τοσαύτην πόλιν στρατεύοντες καὶ μεγί- 9
στην δόξαν* οἰσόμενοι τοῖς τε προγόνοις καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἐπ'
ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἕπεσθ' ὅπῃ ἄν τις ἡγῆται,
κόσμον* καὶ φυλακὴν* περὶ* παντὸς ποιούμενοι καὶ τὰ πα-
ραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι*· κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφα-
λέστατον πολλοὺς ὄντας ἑνὶ κόσμῳ* χρωμένους φαίνεσθαι».

12. Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον* ὁ
Ἀρχίδαμος Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθήνας
τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν*
οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες ἤδη σφᾶς ἐν ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ οὐ προσ- 2
εδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν*· ἦν γὰρ
Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα* κήρυκα καὶ πρε-
σβείαν μὴ προσδέχεσθαι Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων.
ἀποπέμπουσιν οὖν αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς
ὅρων* εἶναι αὐθημερόν, τό τε λοιπὸν* ἀναχωρήσαντας ἐπὶ
τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἤν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι. ξυμπέμ-
πουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγωγούς*, ὅπως μηδενὶ ξυγγένη-
ται*. ὁ δέ, ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο* καὶ ἔμελλε δια- 3
λύσεσθαι*, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο ὅτι «Ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς
Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει»*.

Ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχί- 4
δαμος, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν*, οὕτω* δὴ
ἄρας* τῷ στρατῷ προυχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. Βοιωτοὶ δὲ 5

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἱππέας παρείχοντο Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν, τοῖς δὲ λειπομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες τὴν γῆν ἐδῄουν.

13. Ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων τε ἐς τὸν ἰσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός*, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας*, ὅτι* Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος* ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις* ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ* βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ* διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένηται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγη* ἐλαύνειν* προεῖπον* ἕνεκα ἐκείνου, προηγόρευε* τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι Ἀρχίδαμος μέν οἱ* ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ* κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δ᾽ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας, ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ* ταῦτα γίγνεσθαι.

2 Παρῄνει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων ἅπερ καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι*, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ᾗπερ* ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι*, τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς* ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν* αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προσόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου γνώμῃ* καὶ χρημάτων περιουσίᾳ* κρατεῖσθαι*.

3 Θαρσεῖν τε ἐκέλευε προσιόντων* μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισήμου* ἑξακισχιλίων ταλάντων (τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα* μύρια ἐγένετο*, ἀφ᾽ ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τἆλλα οἰκο-
4 δομήματα καὶ ἐς Ποτείδαιαν* ἀπανηλώθη*), χωρὶς* δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χρυσίου ἀσήμου* καὶ ἀργυρίου ἔν τε ἀναθήμασιν* ἰδίοις καὶ δημοσίοις καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη* περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ σκῦλα* Μηδικὰ καὶ εἴ τι τοιουτότροπον*, οὐκ ἐλάσσονος ἢ πεντακοσίων ταλάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν 5
ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρήσεσθαι αὐτούς, καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται* πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις* χρυσίοις· ἀπέφαινε* δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα* σταθμὸν* χρυσίου ἀπέφθου* καὶ περιαιρετὸν* εἶναι ἅπαν· χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρῆναι μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι* πάλιν.

Χρήμασι μὲν οὖν οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς· ὁπλίτας δὲ 6
τρισχιλίους καὶ μυρίους εἶναι ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλξιν* ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. τοσοῦτοι γὰρ 7
ἐφύλασσον τὸ πρῶτον, ὁπότε* οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖται ἦσαν. τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ* τείχους στάδιοι* ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς* τὸν κύκλον* τοῦ ἄστεως* καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα (ἔστι δὲ αὐτοῦ, ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ* καὶ τοῦ Φαληρικοῦ), τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς* τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο· καὶ τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνιχίᾳ* ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος, τὸ δ' ἐν φυλακῇ ὂν ἥμισυ τούτου. ἱππέας δ' ἀπέ- 8
φαινε διακοσίους καὶ χιλίους ξὺν ἱπποτοξόταις*, ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλοΐμους* τριακοσίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθηναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκα- 9
στα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ πρῶτον ἔμελλε Πελοποννησίων ἔσεσθαι καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα, οἷάπερ εἰώθει, Περικλῆς ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι* τῷ πολέμῳ.

14. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀνεπείθοντό* τε καὶ ἐσεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄλλην* κατασκευήν, ᾗ κατ᾽ οἶκον ἐχρῶντο, καὶ αὐτῶν τῶν
οἰκιῶν καθαιροῦντες* τὴν ξύλωσιν*· πρόβατα δὲ καὶ ὑποζύ-
για ἐς τὴν Εὔβοιαν διεπέμψαντο* καὶ τὰς νήσους τὰς ἐπι-
2 κειμένας*. χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι τοὺς πολ-
λοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι* ἡ ἀνάστασις* ἐγίγνετο.

15. Ξυνεβεβήκει δὲ ἀπὸ* τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἑτέρων μᾶλ-
λον Ἀθηναίοις τοῦτο. ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων
βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς* Θησέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο*
πρυτανεῖά* τε ἐχούσας καὶ ἄρχοντας, καὶ ὁπότε* μή τι δεί-
σειαν, οὐ ξυνῄσαν βουλευσόμενοι ὡς* τὸν βασιλέα, ἀλλ᾽ αὐ-
τοὶ* ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλεύοντο· καί τινες καὶ
ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥσπερ καὶ Ἐλευσίνιοι μετ᾽ Εὐμόλ-
2 που* πρὸς Ἐρεχθέα*. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς ἐβασίλευσε, γενό-
μενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ* καὶ δυνατὸς τά τε ἄλλα διεκό-
σμησε* τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε
βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν, ἓν βου-
λευτήριον ἀποδείξας* καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε* πάντας,
καὶ νεμομένους* τὰ αὑτῶν ἑκάστους, ἅπερ καὶ πρὸ* τοῦ,
ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι*, ἣ ἁπάντων ἤδη ξυντε-
λούντων* ἐς αὐτὴν μεγάλη γενομένη παρεδόθη ὑπὸ Θη-
σέως τοῖς ἔπειτα· καὶ ξυνοίκια* ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ
νῦν τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ* ποιοῦσι*.

3 Τὸ δὲ πρὸ* τούτου ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν,
4 καὶ τὸ ὑπ᾽ αὐτὴν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένον*. τεκμή-
ριον* δέ· τὰ γὰρ ἱερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν
ἐστι καὶ τὰ τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος
τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό τε τοῦ Διὸς* τοῦ Ὀλυμπίου
καὶ τὸ Πύθιον* καὶ τὸ τῆς Γῆς* καὶ τὸ ἐν Λίμναις* Διονύ-
σου, ᾧ τὰ ἀρχαιότατα Διονύσια* ποιεῖται* ἐν μηνὶ Ἀνθε-
στηριῶνι*, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ᾽ Ἀθηναίων Ἴωνες ἔτι καὶ νῦν
5 νομίζουσιν*. ἵδρυται δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ* ἀρχαῖα. καὶ
τῇ κρήνῃ τῇ νῦν μὲν τῶν τυράννων οὕτω σκευασάντων* Ἐν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νεακρούνῳ* καλουμένῃ, τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν Καλλιρρόῃ ὠνομασμένῃ, ἐκεῖνοί τε ἐγγὺς οὔσῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο*, καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν* καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν* νομίζεται* τῷ ὕδατι χρῆσθαι. καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ κατοίκησιν καὶ 6
ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' Ἀθηναίων πόλις.

16. Τῇ τε οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὴν χώραν αὐτονόμῳ οἰκήσει ἐπεῖχον* οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ* ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν, διὰ τὸ ἔθος ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πολέμου γενόμενοί* τε καὶ οἰκήσαντες, οὐ ῥᾳδίως τὰς μεταναστάσεις* πανοικησίᾳ* ἐποιοῦντο, ἄλλως* τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες* τὰς κατασκευὰς μετὰ τὰ Μηδικά· ἐβαρύνοντο* δὲ καὶ χαλεπῶς* ἔφερον οἰ- 2
κίας τε καταλείποντες καὶ ἱερά, ἃ διὰ* παντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ* τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια, δίαιτάν* τε μέλλοντες μεταβάλλειν καὶ οὐδὲν ἄλλο* ἢ πόλιν τὴν αὑτοῦ ἀπολείπων ἕκαστος.

17. Ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις* καὶ παρὰ* φίλων τινὰς ἢ οἰκείων καταφυγή, οἱ δὲ πολλοὶ τά τε ἐρῆμα* τῆς πόλεως ᾤκησαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἡρῷα πάντα πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου*, καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληστὸν* ἦν· τό τε Πελασγικὸν* καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν* τε ἦν μὴ οἰκεῖν καί τι καὶ Πυθικοῦ μαντείου* ἀκροτελεύτιον* τοιόνδε διεκώλυε, λέγον ὡς

«τὸ Πελασγικὸν ἀργὸν* ἄμεινον»,

ὅμως ὑπὸ* τῆς παραχρῆμα* ἀνάγκης ἐξῳκήθη*. καί μοι 2
δοκεῖ τὸ μαντεῖον τοὐναντίον ξυμβῆναι* ἢ προσεδέχοντο· οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον ἐνοίκησιν αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει, ἀλλὰ διὰ τὸν πόλεμον ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως, ὃν οὐκ ὀνομάζον τὸ μαντεῖον προῄδει μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτε αὐτὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3 κατοικισθησόμενον. κατεσκευάσαντο* δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοί, καὶ ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο· οὐ γὰρ ἐχώρησε ξυνελθόντας αὐτοὺς ἡ πόλις, ἀλλ' ὕστερον δὴ τά τε μακρὰ τείχη ᾤκησαν κατανειμάμενοι καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ
4 πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς* τὸν πόλεμον ἥπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες* καὶ τῇ Πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν ἐξαρτύοντες*. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν*.

18. Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προϊὼν ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόην* πρῶτον, ᾗπερ* ἔμελλον ἐσβαλεῖν. καὶ ὡς ἐκαθέζοντο*, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει
2 ποιησόμενοι μηχαναῖς τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· ἡ γὰρ Οἰνόη οὖσα ἐν μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐτετείχιστο, καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο*, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι*. τάς τε οὖν προσβολὰς ηὐτρεπίζοντο* καὶ ἄλλως* ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ αὐτήν.

3 Αἰτίαν* δὲ οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ* τοῦ πολέμου μαλακὸς* εἶναι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιτήδειος*, οὐ παραινῶν προθύμως πολεμεῖν· ἐπειδή τε ξυνελέγετο ὁ στρατός, ἥ τε ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιμονὴ* γενομένη καὶ κατὰ τὴν ἄλλην* πορείαν ἡ σχολαιότης* διέβαλεν* αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ Οἰνόῃ ἐπί-
4 σχεσις*. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ ἐδόκουν* οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν*.
5 ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ* εἶχεν*. ὁ δέ, προσδεχόμενος*, ὡς λέγεται, τοὺς Ἀθηναίους τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου* οὔσης ἐνδώσειν τι καὶ κατοκνήσειν* περιιδεῖν* αὐτὴν τμηθεῖσαν*, ἀνεῖχεν*.

19. Ἐπειδὴ μέντοι προσβαλόντες τῇ Οἰνόῃ καὶ πᾶσαν ἰδέαν* πειράσαντες* οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, οἵ τε Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο*, οὕτω* δὴ ὁρμήσαντες* ἀπ' αὐτῆς μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ ἐσελθόντων τῶν Θηβαίων γενόμενα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ μάλιστα*, τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμά-
ζοντος*, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος
ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθεζόμενοι ἔτε- 2
μνον* πρῶτον μὲν Ἐλευσῖνα* καὶ τὸ Θριάσιον* πεδίον καὶ
τροπήν τινα τῶν Ἀθηναίων ἱππέων περὶ τοὺς Ῥείτους* κα-
λουμένους ἐποιήσαντο. ἔπειτα προυχώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες
τὸ Αἰγάλεων* ὄρος διὰ Κρωπιᾶς*, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ἀχαρ-
νάς*, χωρίον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν δήμων καλουμένων.
καὶ καθεζόμενοι* ἐς αὐτὸν στρατόπεδόν τε ἐποιήσαντο χρό-
νον τε πολὺν ἐμμείναντες* ἔτεμνον.

20. Γνώμῃ* δὲ τοιᾷδε λέγεται τὸν Ἀρχίδαμον περί τε
τὰς Ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμενον μεῖναι καὶ ἐς τὸ πε-
δίον ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι· τοὺς γὰρ Ἀθηναίους 2
ἤλπιζεν, ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ καὶ παρεσκευασμέ-
νους ἐς πόλεμον, ὡς οὔπω* πρότερον, ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν καὶ
τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν* τμηθῆναι. ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς 3
Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον οὐκ ἀπήντησαν*, πεῖραν*
ἐποιεῖτο περὶ τὰς Ἀχαρνὰς καθήμενος, εἰ ἐπεξίασιν*· ἅμα* 4
μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ χῶρος ἐπιτήδειος* ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦ-
σαι, ἅμα δὲ καὶ οἱ Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως
(τρισχίλιοι γὰρ ὁπλῖται ἐγένοντο) οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν
τὰ σφέτερα διαφθαρέντα, ἀλλ' ὁρμήσειν* καὶ τοὺς πάντας
ἐς μάχην. εἴ τε καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀδεέστερον* ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τὸ πεδίον τεμεῖν
καὶ ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρήσεσθαι*· τοὺς γὰρ Ἀχαρνέας
ἐστερημένους τῶν σφετέρων οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι
ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν, στάσιν δὲ ἐνέσεσθαι* τῇ
γνώμῃ. τοιαύτῃ μὲν διανοίᾳ* ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς Ἀχαρ- 5
νὰς ἦν.

21. Ἀθηναῖοι δέ, μέχρι* μὲν οὗ περὶ Ἐλευσῖνα καὶ τὸ
Θριάσιον πεδίον ὁ στρατὸς ἦν, καί τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ
ἐγγυτέρω αὐτοὺς μὴ προϊέναι, μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν Παυσανίου, Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε* στρατῷ Πελοποννησίων πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ πλέον* οὐκέτι προελθὼν (διὸ δὴ* καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆ-
2 ναι* τὴν ἀναχώρησιν)· ἐπειδὴ δὲ περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἑξήκοντα σταδίους τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν* ἐποιοῦντο, ἀλλ' αὐτοῖς, ὡς εἰκός, τῆς γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ*, ὃ οὔπω ἑωράκεσαν οἵ γε νεώτεροι οὐδ' οἱ πρεσβύτεροι πλὴν* τὰ Μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο, καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τῇ νεότητι ἐπεξιέναι καὶ μὴ περιορᾶν.

3 Κατὰ ξυστάσεις* τε γιγνόμενοι ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν κελεύοντες ἐξιέναι, οἱ δέ τινες οὐκ ἐῶντες. χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους, ὧν ἀκροᾶσθαι ἕκαστος ὥργητο*. οἵ τε Ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν* εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον* τὴν ἔξοδον μάλιστα. παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο* ἡ πόλις, καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον, καὶ ὧν παρῄνεσε πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι, αἴτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων ὧν ἔπασχον.

22. Περικλῆς δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας* καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονοῦντας, πιστεύων δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν* περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι, ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν οὐδὲ ξύλλογον* οὐδένα, τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρτεῖν*, τήν τε πόλιν ἐφύλασσε καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα, ὅσον ἐδύνατο, εἶχεν*.

2 Ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν ἀεὶ τοῦ μὴ προδρόμους* ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπίπτοντας ἐς τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν*· καὶ ἱππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα* ἐν Φρυγίοις* τῶν τε Ἀθηναίων τέλει* ἑνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ᾗ οὐκ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔλασσον* ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί, μέχρι* οὗ προσβοηθησάντων τοῖς Βοιωτοῖς τῶν ὁπλιτῶν τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν· καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων οὐ πολλοί, ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους*. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστησαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη 3
τῶν Θεσσαλῶν κατὰ* τὸ παλαιὸν ξυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισαῖοι, Φαρσάλιοι, Κραννώνιοι*, Πυράσιοι*, Γυρτώνιοι*, Φεραῖοι* ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν ἐκ μὲν Λαρίσης Πολυμήδης καὶ Ἀριστόνους, ἀπὸ τῆς στάσεως* ἑκάτερος, ἐκ δὲ Φαρσάλου Μένων· ἦσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες.

23. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραντες* ἐκ τῶν Ἀχαρνῶν ἐδῄουν τῶν δήμων τινὰς ἄλλους τῶν μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Βριλησσοῦ* ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν 2
τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννησον, ἅσπερ παρεσκευάζοντο, καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν καὶ τοξότας τετρακοσίους· ἐστρατήγει δὲ Καρκίνος τε ὁ Ξενοτίμου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν ἄραντες τῇ 3
παρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον ἐμμείναντες* ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὅσου εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ἀνεχώρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ᾗπερ* ἐσέβαλον· παριόντες δὲ Ὠρωπὸν τὴν γῆν τὴν Γραϊκὴν* καλουμένην, ἣν νέμονται Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδῄωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Πελοπόννησον διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι.

24. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι φυλακὰς* κατεστήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥσπερ* δὴ* ἔμελλον διὰ* παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν· καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν αὐτοῖς ἐξαίρετα* ποιησαμένοις χωρὶς* θέσθαι καὶ μὴ ἀναλοῦν*, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν. ἢν δέ τις εἴπῃ* ἢ ἐπιψηφίσῃ* κινεῖν* τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νηίτῃ* στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θά-
2 νατον ζημίαν* ἐπέθεντο. τριήρεις τε μετ' αὐτῶν ἑκατὸν ἐξαι-
ρέτους* ἐποιήσαντο, κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτί-
στας, καὶ τριηράρχους* αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς
ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ.

25. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόννησον Ἀθη-
ναῖοι καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν, πεντήκοντα ναυσὶ προσβε-
βοηθηκότες, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἄλλα τε
ἐκάκουν* περιπλέοντες καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀπο-
βάντες τῷ τείχει προσέβαλον, ὄντι ἀσθενεῖ καὶ ἀνθρώπων*
οὐκ ἐνόντων. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους Βρασίδας ὁ
2 Τέλλιδος, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, φρουρὰν* ἔχων, καὶ αἰσθόμενος
ἐβοήθει τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὁπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν*
δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ἐσκεδασμένον κατὰ τὴν
χώραν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον*, ἐσπίπτει ἐς τὴν Με-
θώνην καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐσδρομῇ* ἀπολέσας τῶν μεθ'
ἑαυτοῦ τήν τε πόλιν περιεποίησε* καὶ ἀπὸ* τούτου τοῦ τολ-
μήματος πρώτου τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπῃνέθη ἐν Σπάρτῃ.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἄραντες* παρέπλεον, καὶ σχόντες* τῆς
3 Ἠλείας ἐς Φειὰν ἐδῄουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ προσ-
βοηθήσαντας τῶν ἐκ τῆς κοίλης Ἤλιδος* τριακοσίους λογά-
δας* καὶ τῶν αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος Ἠλείων μάχῃ ἐκρά-
4 τησαν*. ἀνέμου δὲ κατιόντος* μεγάλου χειμαζόμενοι* ἐν
ἀλιμένῳ χωρίῳ, οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ
περιέπλεον τὸν Ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν* ἐς τὸν ἐν τῇ
Φειᾷ λιμένα, οἱ δὲ Μεσσήνιοι ἐν τούτῳ καὶ ἄλλοι τινές, οἱ
οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι, κατὰ γῆν χωρήσαντες τὴν Φειὰν
5 αἱροῦσιν. καὶ ὕστερον αἵ τε νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβά-
νουσιν αὐτοὺς καὶ ἐξανάγονται* ἐκλιπόντες Φειάν, καὶ τῶν
Ἠλείων ἡ πολλὴ ἤδη στρατιὰ προσεβεβοηθήκει. παραπλεύ-
σαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία ἐδῄουν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

4. *Τὰ τελευταῖα πολεμικὰ συμβάντα τοῦ ἔτους 431.*

(Κεφ. 26-33)

26. Ὑπὸ* δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν Λοκρίδα καὶ Εὐβοίας ἅμα φυλακήν· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου. καὶ 2
ἀποβάσεις ποιησάμενος τῆς τε παραθαλασσίου ἔστιν* ἃ ἐδῄωσε καὶ Θρόνιον* εἷλεν, ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ ἐν Ἀλόπῃ* τοὺς βοηθήσαντας Λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν.

27. Ἀνέστησαν* δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες* οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι· καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο, τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντας ἐποίκους* ἔχειν. καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκπεσοῦσι* 2
δὲ τοῖς Αἰγινήταις οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν* οἰκεῖν καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατά τε τὸ Ἀθηναίων διάφορον* καὶ ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ* τὸν σεισμὸν καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν. ἡ δὲ Θυρεᾶτις γῆ μεθορία τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἐστιν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα*. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ᾤκησαν, οἱ δὲ ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

28. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νουμηνίᾳ* κατὰ σελήνην, ὥσπερ* καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίγνεσθαι δυνατόν, ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη*, γενόμενος μηνοειδὴς* καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων.

29. Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν Πύθεω*, ἄνδρα Ἀβδηρίτην*, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα οἱ Ἀθηναῖοι, πρότερον πολέμιον νομίζοντες, πρόξενον* ἐποιήσαντο καὶ μετεπέμψαντο, βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρεω*, Θρᾳκῶν βασιλέα, ξύμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

5 μαχον γενέσθαι. ἐλθών τε ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος
τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμαχίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν
υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον*, τόν τε ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον ὑπεδέ-
χετο* καταλύσειν*· πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμπειν στρατιὰν
6 Θρᾳκίαν Ἀθηναίοις ἱππέων τε καὶ πελταστῶν. ξυνεβίβασε δὲ
καὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Θέρμην* αὐτῷ ἔπεισεν
ἀποδοῦναι· ξυνεστράτευσέ τ' εὐθὺς Περδίκκας ἐπὶ Χαλκιδέας*
7 μετ' Ἀθηναίων καὶ Φορμίωνος*. οὕτω μὲν Σιτάλκης τε ὁ
Τήρεω, Θρᾳκῶν βασιλεύς, ξύμμαχος ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ
Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεύς.

30. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἔτι ὄντες περὶ
Πελοπόννησον Σόλλιόν* τε, Κορινθίων πόλισμα, αἱροῦσι καὶ
παραδιδόασι Παλαιρεῦσιν* Ἀκαρνάνων μόνοις τὴν γῆν καὶ
πόλιν νέμεσθαι· καὶ Ἄστακον*, ἧς Εὔαρχος ἐτυράννει, λαβόν-
τες κατὰ κράτος* καὶ ἐξελάσαντες αὐτὸν τὸ χωρίον ἐς τὴν
2 ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο*. ἐπί τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον
πλεύσαντες προσηγάγοντο* ἄνευ μάχης· κεῖται δὲ ἡ Κεφαλ-
ληνία κατὰ* Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα τετράπολις οὖσα,
3 Παλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Προνναῖοι. ὕστερον δ' οὐ πολλῷ
ἀνεχώρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς Ἀθήνας.

31. Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου Ἀθηναῖοι
πανδημεί, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι, ἐσέβαλον ἐς τὴν Μεγαρίδα
Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος. καὶ οἱ περὶ Πελο-
πόννησον Ἀθηναῖοι οἱ ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν (ἔτυχον γὰρ
ἤδη ἐν Αἰγίνῃ ὄντες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμενοι*) ὡς ᾔσθοντο
τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾷ ἐν Μεγάροις ὄντας, ἔπλευσαν
2 παρ' αὐτοὺς καὶ ξυνεμείχθησαν*. στρατόπεδόν* τε μέγιστον
δὴ τοῦτο ἁθρόον Ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς
πόλεως καὶ οὔπω νενοσηκυίας· μυρίων γὰρ ὁπλιτῶν οὐκ
ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι (χωρὶς* δὲ αὐτοῖς οἱ ἐν Πο-
τειδαίᾳ τρισχίλιοι ἦσαν), μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσ-
σους τρισχιλίων ὁπλιτῶν, χωρὶς δὲ ὁ ἄλλος ὅμιλος* ψιλῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὐκ ὀλίγος. δῃώσαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς ἀνεχώρησαν.
ἐγένοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος 3
ἕκαστον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα καὶ ἱππέων καὶ
πανστρατιᾷ, μέχρι οὗ Νίσαια* ἑάλω ὑπ' Ἀθηναίων.

32. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπ' Ἀθηναίων φρούριον τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος, ἡ ἐπὶ* Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆσος, ἐρήμη πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ λῃστὰς ἐκπλέοντας ἐξ Ὀποῦντος* καὶ τῆς ἄλλης Λοκρίδος κακουργεῖν τὴν Εὔβοιαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει τούτῳ μετὰ τὴν Πελοποννησίων ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀναχώρησιν ἐγένετο.

33. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου* χειμῶνος Εὔαρχος ὁ Ἀκαρνάν, βουλόμενος ἐς τὴν Ἄστακον κατελθεῖν*, πείθει Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν* πλεύσαντας, καὶ αὐτὸς ἐπικούρους* τινὰς προσεμισθώσατο*· ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς Εὐφαμίδας τε ὁ Ἀριστωνύμου καὶ Τιμόξενος ὁ Τιμοκράτους καὶ Εὔμα-
χος ὁ Χρύσιδος. καὶ πλεύσαντες κατήγαγον· καὶ τῆς ἄλλης 2
Ἀκαρνανίας τῆς περὶ θάλασσαν ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι
προσποιήσασθαι καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἐδύναντο, ἀπέπλεον
ἐπ' οἴκου. σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλῳ ἐς Κεφαλληνίαν καὶ 3
ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας* τινὸς ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν, ἐπιθεμένων ἀπροσδοκήτοις τῶν Κρανίων, καὶ βιαιότερον ἀναγαγόμενοι* ἐκομίσθησαν* ἐπ' οἴκου.

5. Ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Περικλέους.

(Κεφ. 34—47, 1)

34. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ
νόμῳ* χρώμενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῷ ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν ὀστᾶ 2
προτίθενται* τῶν ἀπογενομένων* πρότριτα* σκηνὴν* ποιή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σαντες, καὶ ἐπιφέρει* τῷ αὑτοῦ ἕκαστος, ἤν τι βούληται·
3 ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λάρνακας* κυπαρισσίνας ἄγουσιν
ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάστης μίαν· ἔνεστι* δὲ τὰ ὀστᾶ, ἧς ἕκαστος
ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη* κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφα-
4 νῶν*, οἳ ἂν μὴ εὑρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει* δὲ ὁ
βουλόμενος καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ
προσήκουσαι* ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι*.
5 Τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα*, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλ-
λίστου προαστίου τῆς πόλεως, καὶ ἀεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς
ἐκ* τῶν πολέμων πλήν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων δὲ
διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίη-
6 σαν. ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ τῆς πό-
λεως, ὃς ἂν γνώμῃ* τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιώσει*
προήκῃ*, λέγει ἐπ'* αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ
7 τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσι· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πο-
8 λέμου, ὁπότε ξυμβαίη* αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν
τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν.
καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε*, προελθὼν* ἀπὸ τοῦ σήματος
ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς* ἐπὶ
πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.
35. « Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων ἐπαι-
νοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς* καλὸν
ὂν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν.
ἐμοὶ δὲ ἀρκοῦν* ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν* ἔργῳ γε-
νομένων ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμάς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν
τάφον* τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν
ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι* εὖ τε καὶ χεῖρον εἰ-
2 πόντι πιστευθῆναι. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως* εἰπεῖν, ἐν ᾧ
μόλις καὶ ἡ δόκησις* τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ τε γὰρ
ξυνειδὼς* καὶ εὔνους ἀκροατὴς τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως πρὸς
ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦσθαι, ὅ τε ἄπειρος
ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι*, διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ φύσιν ἀκούοι. μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι
περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται
ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι, ὧν ἤκουσε· τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι* αὐ-
τῶν φθονοῦντες ἤδη* καὶ ἀπιστοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι 3
οὕτως ἐδοκιμάσθη* ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἑπόμε-
νον τῷ νόμῳ πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βουλήσεώς τε καὶ
δόξης* τυχεῖν* ὡς* ἐπὶ πλεῖστον.

36. »Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον
γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε* τὴν τιμὴν*
ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ ἀεὶ οἰ-
κοῦντες διαδοχῇ* τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν
δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου καὶ ἔτι 2
μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι γὰρ πρὸς* οἷς ἐδέξαντο
ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως, ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέ-
λιπον.

»Τὰ δὲ πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες 3
μάλιστα* ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ* ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν*, καὶ
τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι* παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ
ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους 4
ἔργα*, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν
βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα,
μακρηγορεῖν ἐν* εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω· ἀπὸ δὲ οἵας
τε ἐπιτηδεύσεως* ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἵας πολιτείας*
καὶ τρόπων* ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶ-
τον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπί* τε τῷ
παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὅμιλον
καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι*.

37. »Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ* οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν
πέλας* νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν ἢ
μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους, ἀλλ'
ἐς πλείονας οἰκεῖν* δημοκρατία κέκληται, μέτεστι* δὲ κατὰ
μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἀξίωσιν*, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ*, οὐκ ἀπὸ μέρους* τὸ πλέον ἐς τὰ κοινὰ* ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ* πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώ-
2 ματος ἀφανείᾳ* κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν* καὶ ἐς* τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων* ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ'* ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυπηρὰς
3 δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας* προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς* δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες* τὰ δημόσια* διὰ δέος* μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεὶ* ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει* καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι.

38. »Καὶ μὴν* καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας* τῇ γνώμῃ* ἐπορισάμεθα*, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις* διετησίοις* νομίζοντες*, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς* εὐπρεπέσιν, ὧν
2 καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν* ἐκπλήσσει*. ἐπεσέρχεται* δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει* τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

39. »Διαφέρομεν* δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν καὶ οὐκ ἔστιν* ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν* τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον* καὶ ἀπάταις* ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ*· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις* οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται*, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως* διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς* κινδύνους χωροῦμεν.
2 »Τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἁπάντων δὲ ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες* οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν· ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε 3
διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν*· ἢν δέ που μορίῳ* τινὶ προσμείξωσι*, κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν* ἀπεῶσθαι καὶ νικηθέντες ὑφ' ἁπάντων ἡσσῆσθαι.

»Καίτοι* εἰ* ῥᾳθυμίᾳ* μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ* καὶ 4
μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας* ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται* ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν*, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις.

40. »Φιλοκαλοῦμεν γὰρ μετ' εὐτελείας* καὶ φιλοσοφοῦμεν* ἄνευ μαλακίας*· πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ* χρώμεθα*, καὶ τὸ πένεσθαι* οὐχ ὁμολογεῖν τινι αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. ἔνι* τε τοῖς 2
αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις* τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι· μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα*, ἀλλ' ἀχρεῖον* νομίζομεν, καὶ αὐτοὶ ἤτοι* κρίνομέν* γε ἢ ἐνθυμούμεθα* ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι* μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως* γὰρ 3
δὴ* καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε* τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι· ὃ* τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι* δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τά τε δεινὰ* καὶ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων.

»Καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν* ἠναντιώμεθα* τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ 4
πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες* κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τερος* δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν, ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας, ᾧ δέδωκε, σῴζειν*· ὁ δὲ ἀντοφείλων* ἀμβλύτερος*, εἰδὼς οὐκ ἐς* χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος μᾶλλον* λογισμῷ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ* ἀδεῶς τινα ὠφελοῦμεν.

41. »Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν* πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν* εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' ἂν εἴδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως* τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι*.
2 καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος* τάδε μᾶλλον* ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια*, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ
3 τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων* ἐς πεῖραν* ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει*, ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν*, ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται.
4 μετὰ μεγάλων δὲ σημείων* καὶ οὐ δή* τοι ἀμάρτυρόν* γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι* τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα, καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου οὔτε ὅστις ἔπεσι* μὲν τὸ αὐτίκα* τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν* ἡ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐσβατὸν* τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα καλῶν* τε κἀγαθῶν ἀίδια ξυγκατοικίσαντες*.

5 »Περὶ* τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γενναίως δικαιοῦντες* μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων* πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν*.

42. »Διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα* τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου* ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν* ἅμα
2 ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὰν σημείοις καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα*, αἱ τῶνδε καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλ-
λήνων ἰσόρροπος* ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη.
δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν* πρώτη τε μηνύουσα καὶ
τελευταία βεβαιοῦσα ἡ νῦν τῶνδε καταστροφή*. καὶ γὰρ 3
τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς
πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι*· ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφα-
νίσαντες* κοινῶς* μᾶλλον ὠφέλησαν ἢ ἐκ* τῶν ἰδίων
ἔβλαψαν.

»Τῶνδε δὲ οὔτε πλούτῳ τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμή- 4
σας ἐμαλακίσθη* οὔτε πενίας* ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν
αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ* ἐποιήσατο· τὴν δὲ
τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες* καὶ
κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες ἐβουλήθησαν μετ᾽
αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι*, ἐλπίδι μὲν τὸ
ἀφανὲς* τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ
ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες* πεποιθέναι· καὶ ἐν
αὐτῷ τὸ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν κάλλιον ἡγησάμενοι* ἢ τὸ
ἐνδόντες σῴζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν* τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ
δ᾽ ἔργον* τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι᾽* ἐλαχίστου καιροῦ
τύχης ἅμα* ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλ-
λάγησαν*.

43. »Καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγέ-
νοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς* χρὴ ἀσφαλεστέραν* μὲν εὔχεσθαι,
ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν
ἔχειν, σκοποῦντας* μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφελίαν, ἣν ἄν τις
πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι*, λέγων ὅσα
ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον
τὴν τῆς πόλεως δύναμιν καθ᾽ ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους καὶ
ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑμῖν μεγάλη δόξῃ
εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες καὶ γιγνώσκοντες τὰ
δέοντα καὶ ἐν τοῖς ἔργοις* αἰσχυνόμενοι* ἄνδρες αὐτὰ ἐκτή-
σαντο, καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ* του σφαλεῖεν, οὔκουν* καὶ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες* στερίσκειν, κάλλι-
2 στον δὲ ἔρανον* αὐτῇ προϊέμενοι. κοινῇ* γὰρ τὰ σώματα δι-
δόντες ἰδίᾳ* τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον* καὶ τὸν τάφον
ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα
αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι* ἀεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ
3 ἀείμνηστος καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα* γῆ
τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει* ἐπι-
γραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ* ἄγραφος* μνήμη
παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται.

4 »Οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες καὶ τὸ εὔδαιμον* τὸ ἐλεύ-
θερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιο-
5 ρᾶσθε* τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπρα-
γοῦντες* δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ
ἔστιν ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι
κινδυνεύεται* καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα*,
6 ἤν τι πταίσωσιν*. ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα*
ἔχοντι ἡ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις* ἢ ὁ μετὰ ῥώμης*
καὶ κοινῆς ἐλπίδος* ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος* θάνατος.

44. »Διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε,
οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον* ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πολυτρό-
ποις* γὰρ ξυμφοραῖς* ἐπίστανται τραφέντες, τὸ δ' εὐτυχές*,
οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης* λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν,
τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος
2 ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη*. χαλεπὸν μὲν οὖν
οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα* ἐν
ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη*
οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ'
οὗ ἂν ἐθὰς* γενόμενος ἀφαιρεθῇ.

3 »Καρτερεῖν* δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι, οἷς ἔτι
ἡλικία τέκνωσιν* ποιεῖσθαι· ἰδίᾳ* τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων
λήθη* οἱ ἐπιγιγνόμενοί* τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν*,
ἔκ* τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει*. οὐ γὰρ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι*, οἳ ἂν μὴ καὶ παῖδας
ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι* κινδυνεύωσιν. ὅσοι δ' αὖ 4
παρηβήκατε*, τόν τε πλείονα κέρδος ὃν ηὐτυχεῖτε βίον
ἡγεῖσθε* καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ
κουφίζεσθε*. τὸ γὰρ φιλότιμον* ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ ἐν
τῷ ἀχρείῳ* τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινές φασι,
μᾶλλον* τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι.

45. »Παισὶ δ' αὖ, ὅσοι τῶνδε πάρεστε, ἢ ἀδελφοῖς ὁρῶ
μέγαν* τὸν ἀγῶνα*· τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαι-
νεῖν, καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν* ἀρετῆς οὐχ ὁμοῖοι, ἀλλ'
ὀλίγῳ χείρους κριθεῖτε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντί-
παλον*, τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν* ἀνανταγωνίστῳ* εὐνοίᾳ τε-
τίμηται.

»Εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χη- 2
ρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι*, βραχείᾳ παραινέσει ἅπαν σημανῶ.
τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν
μεγάλη ἡ δόξα* καὶ ἧς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς* πέρι ἢ
ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος* ᾖ.

46. »Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον, ὅσα εἶχον
πρόσφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ* μὲν ἤδη κεκόσμην-
ται*, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ* ἡ πόλις
μέχρι ἥβης* θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον* τοῖσδέ τε καὶ τοῖς
λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἆθλα γὰρ οἷς
κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύ-
ουσι*. νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι*, ὃν προσήκει*, ἕκαστος ἀπο- 2
χωρεῖτε».

47. Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος* ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ·
καὶ διελθόντος αὐτοῦ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τοῦδε
ἐτελεύτα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Β. ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

1. Δευτέρα εἰσβολὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικήν.—Λοιμὸς ἐν Ἀθήναις.

(Κεφ. 47, 2-58)

2 Τοῦ δὲ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη*, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον, ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικὴν (ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς), καὶ καθεζόμενοι* ἐδῄουν τὴν γῆν.

3 Καὶ ὄντων αὐτῶν οὐ πολλάς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε* ἐγκατασκῆψαι* καὶ περὶ Λῆμνον* καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις, οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμὸς οὐδὲ φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέ-
4 σθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ ἤρκουν* τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνῃσκον, ὅσῳ* καὶ μάλιστα προσῇσαν*, οὔτε ἄλλη ἀνθρωπεία τέχνη οὐδεμία· ὅσα τε πρὸς* ἱεροῖς ἱκέτευσαν ἢ μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν, τελευτῶντές* τε αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι.

48. Ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας* τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ
2 Λιβύην* κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν*. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως* ἐνέπεσε, καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο* τῶν ἀνθρώπων, ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν, ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα* ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φρέατα· κρῆναι γὰρ οὔπω ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφίκετο, καὶ ἔθνῃσκον πολλῷ μᾶλλον ἤδη.

Λεγέτω μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἕκαστος γιγνώσκει, καὶ 3
ἰατρὸς καὶ ἰδιώτης, ἀφ'* ὅτου εἰκὸν ἦν γενέσθαι αὐτό, καὶ τὰς αἰτίας ἅστινας νομίζει τοσαύτης μεταβολῆς ἱκανὰς εἶναι δύναμιν ἐς τὸ μεταστῆσαι* σχεῖν· ἐγὼ δέ, οἷόν τε ἐγίγνετο, λέξω, καὶ ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν*, εἴποτε καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν, ταῦτα δηλώσω αὐτός τε νοσήσας καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας.

49. Τὸ μὲν γὰρ ἔτος, ὡς ὡμολογεῖτο ἐκ πάντων, μάλιστα δὴ* ἐκεῖνο ἄνοσον* ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· εἰ δέ τις καὶ προύκαμνέ* τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη*. τοὺς δ' ἄλλους ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἀλλ' ἐξαί- 2
φνης ὑγιεῖς ὄντας πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι* ἰσχυραὶ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε, καὶ τὰ ἐντός, ἥ τε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη* ἦν καὶ πνεῦμα* ἄτοπον* καὶ δυσῶδες ἀφίει*· ἔπειτα ἐξ* αὐτῶν 3
πταρμὸς καὶ βράγχος* ἐπεγίγνετο, καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν* στηρίξειεν*, ἀνέστρεφέ* τε αὐτήν, καὶ ἀποκαθάρσεις* χολῆς πᾶσαι, ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσίν, ἐπῇσαν, καὶ αὗται μετὰ ταλαιπωρίας* μεγάλης· λύγξ* τε τοῖς πλείοσιν ἐνέπιπτε κενή, σπασμὸν ἐνδιδοῦσα* 4
ἰσχυρόν, τοῖς μὲν μετὰ ταῦτα λωφήσαντα*, τοῖς δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον.

Καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ* σῶμα οὔτ' ἄγαν θερμὸν 5
ἦν οὔτε χλωρόν*, ἀλλ' ὑπέρυθρον*, πελιτνόν*, φλυκταίναις μικραῖς καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός*· τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκάετο, ὥστε μήτε τῶν πάνυ λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς* μηδ' ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελημένων* ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα τῇ δίψῃ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι*· καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει* τό τε
πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία* τοῦ μὴ ἡσυχάζειν
καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο* διὰ* παντός.

6 Καὶ τὸ σῶμα, ὅσονπερ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ
ἐμαραίνετο, ἀλλ᾽ ἀντεῖχε παρὰ δόξαν* τῇ ταλαιπωρίᾳ, ὥστε
ἢ διεφθείροντο* οἱ πλεῖστοι ἐναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ
ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές τι δυνάμεως, ἢ εἰ διαφύγοιεν,
ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος ἐς τὴν κοιλίαν καὶ ἑλκώσεώς τε
αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης καὶ διαρροίας ἅμα ἀκράτου* ἐπι-
πιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕστερον δι᾽ αὐτὴν ἀσθενείᾳ* διεφθεί-
7 ροντο. διεξῄει γὰρ διὰ παντὸς τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξά-
μενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἱδρυθὲν* κακόν, καὶ εἴ τις
ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο*, τῶν γε ἀκρωτηρίων* ἀντίλη-
ψις* αὐτοῦ ἐπεσήμαινε· κατέσκηπτε* γὰρ ἐς αἰδοῖα καὶ ἐς
ἄκρας* χεῖρας καὶ πόδας, καὶ πολλοὶ στερισκόμενοι τούτων
διέφευγον, εἰσὶ* δ᾽ οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. τοὺς δὲ καὶ λήθη
ἐλάμβανε παραυτίκα* ἀναστάντας τῶν πάντων ὁμοίως* καὶ
ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδείους*.

50. Γενόμενον γὰρ κρεῖσσον* λόγου τὸ εἶδος* τῆς νόσου
τά τε ἄλλα χαλεπωτέρως ἢ κατὰ* τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν
προσέπιπτεν ἑκάστῳ καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι
ὂν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα, ὅσα
ἀνθρώπων ἅπτεται*, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων ἢ οὐ προσ-
2 ῄει ἢ γευσάμενα διεφθείρετο. τεκμήριον* δέ· τῶν μὲν τοι-
ούτων ὀρνίθων* ἐπίλειψις* σαφὴς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑωρῶντο
οὔτε ἄλλως* οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν· οἱ δὲ κύνες μᾶλλον
αἴσθησιν* παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶσθαι.

51. Τὸ μὲν οὖν νόσημα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι
ἀτοπίας*, ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως* ἑτέρῳ πρὸς
ἕτερον γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπὶ πᾶν* τὴν ἰδέαν*. καὶ
ἄλλο παρελύπει* κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν εἰωθό-
2 των· ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. ἔθνῃσκον δὲ οἱ μὲν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀμελείᾳ*, οἱ δὲ καὶ πάνυ θεραπευόμενοι*. ἕν τε οὐδὲ ἓν κα-
τέστη* ἴαμα, ὡς* εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν
(τὸ γάρ τῳ ξυνενεγκὸν* ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτε), σῶμά τε αὔ- 3
ταρκες* ὂν οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτὸ ἰσχύος πέρι* ἢ ἀσθε-
νείας, ἀλλὰ πάντα ξυνῄρει* καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευό-
μενα.

Δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ ἥ τε ἀθυμία, ὁπότε 4
τις αἴσθοιτο κάμνων* (πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον εὐθὺς τρα-
πόμενοι* τῇ γνώμῃ* πολλῷ μᾶλλον προΐεντο* σφᾶς αὐτοὺς
καὶ οὐκ ἀντεῖχον), καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀ-
ναπιμπλάμενοι*, ὥσπερ τὰ πρόβατα, ἔθνῃσκον· καὶ τὸν πλεῖ-
στον φθόρον* τοῦτο ἐνεποίει. εἴτε γὰρ μὴ θέλοιεν δεδιότες 5
ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἐρῆμοι*, καὶ οἰκίαι πολλαὶ
ἐκενώθησαν ἀπορίᾳ* τοῦ θεραπεύσοντος· εἴτε προσίοιεν, διε-
φθείροντο, καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς* τι μεταποιούμενοι*· αἰ-
σχύνῃ γὰρ ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς φίλους,
ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων* τελευτῶντες
καὶ οἱ οἰκεῖοι ἐξέκαμνον, ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ νικώμενοι.

Ἐπὶ πλέον* δ' ὅμως οἱ διαπεφευγότες τόν τε θνῄσκον- 6
τα καὶ τὸν πονούμενον* ᾠκτίζοντο* διὰ τὸ προειδέναι τε καὶ
αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ* εἶναι· δὶς γὰρ τὸν αὐτόν, ὥστε
καὶ κτείνειν, οὐκ ἐπελάμβανε*. καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ
τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ* καὶ ἐς τὸν
ἔπειτα χρόνον ἐλπίδος τι εἶχον κούφης* μηδ' ἂν ὑπ' ἄλλου
νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρῆναι.

52. Ἐπίεσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ
καὶ ἡ ξυγκομιδὴ* ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ ἧσσον
τοὺς ἐπελθόντας*. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ' ἐν κα- 2
λύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ* ἔτους διαιτωμένων ὁ φθόρος ἐγίγνε-
το οὐδενὶ κόσμῳ*, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἔκειντο
καὶ ἀποθνῄσκοντες ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο* καὶ περὶ τὰς
κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. τά τε ἱερά, 3

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐν οἷς ἐσκήνηντο, νεκρῶν πλέα* ἦν, αὐτοῦ ἐναποθνησκόν-
των· ὑπερβιαζομένου* γὰρ τοῦ κακοῦ οἱ ἄνθρωποι, οὐκ ἔχον-
τες, ὅ τι γένωνται, ἐς ὀλιγωρίαν* ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ
4 ὁσίων ὁμοίως. νόμοι τε πάντες ξυνεταράχθησαν*, οἷς ἐχρῶν-
το πρότερον περὶ τὰς ταφάς, ἔθαπτον δέ, ὡς ἕκαστος ἐδύ-
νατο. καὶ πολλοὶ ἐς ἀναισχύντους θήκας* ἐτράποντο σπά-
νει* τῶν ἐπιτηδείων* διὰ τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθνάναι σφί-
σιν· ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἀλλοτρίας φθάσαντες τοὺς νήσαντας* οἱ
μὲν ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον*, οἱ δὲ καομένου
ἄλλου ἄνωθεν ἐπιβαλόντες, ὃν φέροιεν, ἀπῇσαν.

53. Πρῶτόν τε ἦρξε* καὶ ἐς* τἄλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον
ἀνομίας τὸ νόσημα. ῥᾷον γὰρ ἐτόλμα τις, ἃ πρότερον ἀπε-
κρύπτετο* μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχίστροφον* τὴν μετα-
βολὴν ὁρῶντες τῶν τε εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνῃσκόντων
καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον κεκτημένων, εὐθὺς δὲ τἀκείνων ἐ-
2 χόντων. ὥστε ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις* καὶ πρὸς* τὸ τερπνὸν
ἠξίουν* ποιεῖσθαι, ἐφήμερα τά τε σώματα καὶ τὰ χρήματα
3 ὁμοίως ἡγούμενοι. καὶ τὸ μὲν προταλαιπωρεῖν* τῷ δόξαντι
καλῷ οὐδεὶς πρόθυμος ἦν, ἄδηλον νομίζων, εἰ*, πρὶν ἐπ' αὐ-
τὸ ἐλθεῖν, διαφθαρήσεται· ὅ τι δὲ ἤδη τε ἡδὺ καὶ πανταχό-
θεν τὸ ἐς αὐτὸ κερδαλέον*, τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον
4 κατέστη. θεῶν δὲ φόβος ἢ ἀνθρώπων νόμος οὐδεὶς ἀπεῖργε,
τὸ* μὲν κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ καὶ σέβειν* καὶ μὴ ἐκ τοῦ πάν-
τας ὁρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους, τῶν δὲ ἁμαρτημάτων οὐδεὶς
ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βιοὺς ἂν τὴν τιμωρίαν ἀντι-
δοῦναι*, πολὺ δὲ μείζω τὴν ἤδη κατεψηφισμένην* σφῶν ἐπικρε-
μασθῆναι, ἣν πρὶν ἐμπεσεῖν, εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι.

54. Τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπεσόντες ἐπιέ-
ζοντο, ἀνθρώπων τε ἔνδον θνῃσκόντων καὶ γῆς ἔξω δῃουμέ-
2 νης. ἐν δὲ τῷ κακῷ, οἷα* εἰκός, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε
τοῦ ἔπους*, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ᾄδεσθαι·

«ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν 3
τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμόν, ἐνίκησε* δὲ ἐπὶ τοῦ
παρόντος εἰκότως λοιμὸν εἰρῆσθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ
ἔπασχον τὴν μνήμην* ἐποιοῦντο. ἢν δέ γε, οἶμαι, ποτὲ ἄλ-
λος πόλεμος καταλάβῃ* Δωρικὸς τοῦδε ὕστερος καὶ ξυμβῇ
γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται.

Μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαιμονίων χρηστηρίου* 4
τοῖς εἰδόσιν, ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεόν, εἰ χρὴ πολε-
μεῖν, ἀνεῖλε κατὰ κράτος* πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι καὶ
αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι*. περὶ* μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου τὰ 5
γιγνόμενα ᾔκαζον ὁμοῖα εἶναι· ἐσβεβληκότων δὲ τῶν Πελο-
ποννησίων ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς. καὶ ἐς μὲν Πελοπόννησον
οὐκ ἐσῆλθεν, ὅ τι ἄξιον καὶ εἰπεῖν, ἐπενείματο* δὲ Ἀθήνας
μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυαν-
θρωπότατα. ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα. 6

[Οἱ Πελοποννήσιοι δῃοῦσι τὴν Ἀττικήν. Ὁ Περικλῆς ἐξακολουθεῖ ἔχων τὴν αὐτὴν γνώμην, τὴν ὁποίαν καὶ πρότερον, ὅτι δηλ. δὲν πρέπει οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἐξέλθωσι κατὰ τῶν πολεμίων· προσβάλλει ὅμως, καθ᾽ ὃν χρόνον ὁ ἐχθρικὸς στρατὸς ἦτο ἐν τῇ Ἀττικῇ, μετὰ σημαντικοῦ στόλου τὴν Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου, λεηλατεῖ τὴν Τροιζηνίδα χώραν, τὴν Ἁλιάδα καὶ τὴν Ἑρμιονίδα καὶ καταλαμβάνει τὰς Πρασιάς, παράλιον πόλιν τῆς Λακωνικῆς. Οἱ Πελοποννήσιοι φοβηθέντες ἴσως τὸν λοιμὸν ἀπέρχονται ἐκ τῆς Ἀττικῆς (55—57). Κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος οἱ Ἀθηναῖοι ἐκστρατεύουσιν ὑπὸ τοὺς συστρατήγους τοῦ Περικλέους Ἅγνωνα καὶ Κλεόπομπον κατὰ τῶν Χαλκιδέων τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Ποτειδαίας· ἀλλ᾽ ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀποτυγχάνει, διότι ὁ λοιμὸς ἐπισκήψας καὶ ἐκεῖ δεινῶς στενοχωρεῖ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ ἐπανέλθωσιν ἄπρακτοι εἰς τὰς Ἀθήνας (58)].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2. Ὀργὴ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοῦ Περικλέους — Δημηγορία τοῦ Περικλέους καὶ χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ.

(Κεφ. 59—65)

59. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων
οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ δεύτερον καὶ ἡ
νόσος ἐπέκειτο* ἅμα καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο* τὰς γνώ-
2 μας, καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ* εἶχον ὡς πείσαντα
σφᾶς πολεμεῖν καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς ξυμφοραῖς περιπεπτωκό-
τες, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμηντο* ξυγχωρεῖν*·
καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς αὐτοὺς ἄπρακτοι ἐγένοντο.
πανταχόθεν* τε τῇ γνώμῃ ἄποροι* καθεστῶτες ἐνέκειντο*
3 τῷ Περικλεῖ. ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαί-
νοντας καὶ πάντα ποιοῦντας, ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον*
ποιήσας (ἔτι δ' ἐστρατήγει) ἐβούλετο θαρσῦναί τε καὶ ἀπα-
γαγὼν* τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώτερον καὶ
ἀδεέστερον καταστῆσαι. παρελθὼν* δὲ ἔλεξε τοιάδε.

60. «Καὶ προσδεχομένῳ* μοι τὰ τῆς ὀργῆς* ὑμῶν ἐς
ἐμὲ γεγένηται (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας) καὶ ἐκκλησίαν
τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι, εἴ
τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε.
2 ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθουμένην* ὠφε-
λεῖν τοὺς ἰδιώτας ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦ-
3 σαν*, ἁθρόαν δὲ σφαλλομένην*. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος*
ἀνὴρ τὸ καθ'* ἑαυτὸν διαφθειρομένης τῆς πατρίδος οὐδὲν
ἧσσον ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν* δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ
4 μᾶλλον διασῴζεται. ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας* ξυμφο-
ρὰς οἵα* τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης ἀδύνατος,
πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ καὶ μή, ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε·
ταῖς κατ' οἶκον κακοπραγίαις* ἐκπεπληγμένοι τοῦ κοινοῦ
τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε*, καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολε-
μεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτούς, οἳ ξυνέγνωτε*, δι' αἰτίας* ἔχετε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

»Καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργίζεσθε, ὃς οὐδενὸς οἴομαι 5
ἥσσων εἶναι γνῶναί* τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι* ταῦτα,
φιλόπολίς τε καὶ χρημάτων κρείσσων*. ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ 6
μὴ σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ* καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη*· ὅ τ' ἔχων
ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως τι οἰκείως*
φράζοι· προσόντος* δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ
ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο. ὥστ' εἴ μοι, καὶ μέσως* 7
ἡγούμενοι μᾶλλον ἑτέρων προσεῖναι αὐτά, πολεμεῖν ἐπείσθη-
τε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν του γε ἀδικεῖν αἰτίαν* φεροίμην.

61. »Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις* γεγένηται τἆλλα εὐτυ-
χοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαν-
τας εὐθὺς τοῖς πέλας* ὑπακοῦσαι ἢ κινδυνεύσαντας περιγε-
νέσθαι*, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος.
καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι*· ὑμεῖς δὲ με- 2
ταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις*,
μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέ-
ρῳ ἀσθενεῖ* τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι, διότι τὸ μὲν
λυποῦν* ἔχει* ἤδη* τὴν αἴσθησιν ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελίας
ἄπεστιν* ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι, καὶ μεταβολῆς μεγάλης, καὶ
ταύτης ἐξ ὀλίγου*, ἐμπεσούσης ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια*
ἐγκαρτερεῖν*, ἃ ἔγνωτε. δουλοῖ* γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον 3
καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ* ξυμβαῖνον· ὃ
ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ* τὴν νό-
σον γεγένηται.

»Ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντι- 4
πάλοις* αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς με-
γίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι* καὶ τὴν ἀξίωσιν* μὴ ἀφανίζειν
(ἐν ἴσῳ* γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι* τῆς τε ὑπαρχούσης
δόξης αἰτιᾶσθαι, ὅστις μαλακίᾳ* ἐλλείπει*, καὶ τῆς μὴ
προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον), ἀπαλγήσαν-
τας* δὲ τὰ ἴδια τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι*.

62. »Τὸν δὲ πόνον* τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ταί τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκείτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ* ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον, δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὔτ᾽ αὐτοὶ πώποτε ἐνθυμηθῆναι* ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρι ἐς* τὴν ἀρχὴν οὔτ᾽ ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις· οὐδ᾽ ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν* ἔχοντι τὴν προσποίησιν*, εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς
2 ἑώρων. οἴεσθε μὲν γὰρ τῶν ξυμμάχων μόνον ἄρχειν, ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω* δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν*, γῆς καὶ θαλάσσης, τοῦ ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ᾽ ὅσον τε νῦν νέμεσθε καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουληθῆτε· καὶ οὐκ ἔστιν*, ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ παρόντι κωλύσει.

3 »Ὥστε οὐ κατὰ* τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νομίζετε ἐστερῆσθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ᾽ εἰκὸς χαλεπῶς* φέρειν αὐτῶν μᾶλλον* ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλλώπισμα* πλούτου πρὸς* ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆσαι* καὶ γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἢν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς διασώσωμεν, ῥᾳδίως ταῦτα ἀναληψομένην, ἄλλων δ᾽ ὑπακούσασι* καὶ τὰ προκεκτημένα φιλεῖν* ἐλασσοῦσθαι, τῶν τε πατέρων μὴ χείρους κατ᾽ ἀμφότερα φανῆναι, οἳ μετὰ πόνων καὶ οὐ παρ᾽ ἄλλων δεξάμενοι κατέσχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες παρέδοσαν ἡμῖν αὐτὰ (αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι*), ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμό-
4 σε* μὴ φρονήματι* μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι*. αὔχημα* μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας* εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινι ἐγγίγνεται, καταφρόνησις* δέ, ὃς ἂν καὶ γνώμῃ* πιστεύῃ
5 τῶν ἐναντίων προέχειν, ὃ ἡμῖν ὑπάρχει. καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ* τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος* ἐχυρωτέραν* παρέχεται*, ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει, ἧς ἐν τῷ ἀπό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρῳ* ἡ ἰσχύς, γνώμῃ* δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα* ἡ πρόνοια.

63. »Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ* ἀπὸ τοῦ ἄρχειν, ᾧ ὑπὲρ ἅπαντας ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν* καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους ἢ* μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε*. ἧς οὐδ' ἐκστῆναι* ἔτι ὑμῖν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ 2
παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται*· ὡς τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. τάχιστ' ἄν τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἑτέ- 3
ρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν, καὶ εἴ που ἐπὶ* σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν· τὸ γὰρ ἄπραγμον* οὐ σῴζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου* τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ πόλει ξυμφέρει, ἀλλ' ἐν ὑπηκόῳ, ἀσφαλῶς δουλεύειν*.

64. »Ὑμεῖς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παράγεσθε* μήτε ἐμὲ δι' ὀργῆς* ἔχετε, ᾧ καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν, εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν, ἅπερ εἰκὸς ἦν μὴ ἐθελησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγένηταί* τε πέρα* ὧν προσεδεχόμεθα ἡ νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον δὴ* τῶν πάντων ἐλπίδος κρεῖσσον* γεγενημένον. καὶ δι' αὐτὴν οἶδ' ὅτι μέρος* τι μᾶλλον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ* μή, καὶ ὅταν παρὰ λόγον τι εὖ πράξητε, ἐμοὶ ἀναθήσετε*· φέρειν δὲ 2
χρὴ τά τε δαιμόνια* ἀναγκαίως* τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως· ταῦτα γὰρ ἐν ἔθει* τῇδε τῇ πόλει πρότερόν τε ἦν νῦν τε μὴ* ἐν ὑμῖν κωλυθῇ. γνῶτε δὲ ὄνομα μέγιστον αὐτὴν 3
ἔχουσαν ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς μὴ εἴκειν, πλεῖστα δὲ σώματα καὶ πόνους ἀνηλωκέναι πολέμῳ, καὶ δύναμιν μεγίστην δὴ* μέχρι τοῦδε κεκτημένην, ἧς ἐς* ἀΐδιον τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ἢν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν* ποτε (πάντα γὰρ πέφυκε* καὶ ἐλασσοῦσθαι), μνήμη καταλελείψεται, Ἑλλήνων τε ὅτι Ἕλληνες πλείστων δὴ ἤρξαμεν καὶ πολέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μοις μεγίστοις ἀντέσχομεν πρός τε ξύμπαντας καὶ καθ' ἑκά-
στους, πόλιν τε τοῖς πᾶσιν* εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην ᾠ-
κήσαμεν.

4 »Καίτοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ' ἄν, ὁ δὲ δρᾶν
τι καὶ αὐτὸς βουλόμενος ζηλώσει· εἰ δέ τις μὴ κέκτηται, φθο-
5 νήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι καὶ λυπηροὺς* εἶναι ἐν τῷ παρόντι
πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δή*, ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν·
ὅστις δὲ ἐπὶ* μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον* λαμβάνει, ὀρθῶς βου-
λεύεται. μῖσος γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει, ἡ δὲ παραυτίκα*
τε λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα ἀείμνηστος καταλείπεται.

6 »Ὑμεῖς δὲ ἔς* τε τὸ μέλλον καλὸν προγνόντες ἔς τε τὸ
αὐτίκα μὴ αἰσχρὸν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφότερα κτήσασθε, καὶ
Λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε* μήτε ἔνδηλοι ἔστε
τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι*, ὡς, οἵτινες πρὸς τὰς ξυμ-
φορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέ-
χουσιν, οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσιν».

65. Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειρᾶτο τοὺς Ἀθη-
ναίους τῆς τε ἐς αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν* καὶ ἀπὸ τῶν πα-
2 ρόντων δεινῶν ἀπάγειν* τὴν γνώμην*. οἱ δὲ δημοσίᾳ* μὲν
τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους
ἔτι ἔπεμπον ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμηντο*, ἰδίᾳ* δὲ
τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο, ὁ μὲν δῆμος*, ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων
ὁρμώμενος* ἐστέρητο καὶ τούτων, οἱ δὲ δυνατοὶ* καλὰ κτή-
ματα κατὰ τὴν χώραν οἰκοδομίαις* τε καὶ πολυτελέσι κα-
τασκευαῖς ἀπολωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον* πόλεμον ἀντ' εἰ-
3 ρήνης ἔχοντες. οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύ-
σαντο ἐν ὀργῇ* ἔχοντες αὐτόν, πρὶν* ἐζημίωσαν χρήμασιν.
4 ὕστερον δ' αὖθις οὐ πολλῷ, ὅπερ φιλεῖ* ὅμιλος* ποιεῖν, στρα-
τηγὸν εἵλοντο καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν, ὧν μὲν
περὶ* τὰ οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει* ἀμβλύτεροι* ἤδη ὄντες, ὧν
δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο* πλείστου ἄξιον νομίζοντες
εἶναι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅσον τε γὰρ χρόνον προύστη τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, 5
μετρίως* ἐξηγεῖτο* καὶ ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγέ-
νετο ἐπ' ἐκείνου μεγίστη, ἐπεί τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ
φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν*. ἐπεβίω* δὲ 6
δύο ἔτη καὶ μῆνας ἕξ· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι
ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἐς* τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ ἡσυ- 7
χάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας* καὶ ἀρχὴν μὴ
ἐπικτωμένους* ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύοντας*
ἔφη περιέσεσθαι*· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς τοὐναντίον ἔπρα-
ξαν καὶ ἄλλα ἔξω* τοῦ πολέμου δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς
ἰδίας φιλοτιμίας* καὶ ἴδια κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς
καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολίτευσαν,* ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς
ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα* δὲ τῇ πό-
λει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο.

Αἴτιον δ' ἦν, ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς* ὢν τῷ τε ἀξιώ- 8
ματι* καὶ τῇ γνώμῃ*, χρημάτων τε διαφανῶς ἀδωρότατος*
γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως*, καὶ οὐκ ἤγετο
μᾶλλον* ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ
προσηκόντων* τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔ-
χων* ἐπ'* ἀξιώσει καὶ πρὸς* ὀργήν τι ἀντειπεῖν. ὁπότε 9
γοῦν* αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει* θαρσοῦντας,
λέγων κατέπλησσεν* ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι καὶ δεδιότας αὖ ἀλό-
γως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ
μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ* τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή.

Οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι μᾶλλον αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους ὄντες 10
καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι ἐτράποντο*
καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι*. ἐξ ὧν 11
ἄλλα τε πολλά, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡ-
μαρτήθη* καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης
ἁμάρτημα* ἦν πρὸς* οὓς ἐπῆσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ
πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες*, ἀλλὰ κατὰ τὰς
ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας* τά τε ἐν τῷ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα* ἐποίουν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν
12 πρῶτον ἐν ἀλλήλοις ἐταράχθησαν*. σφαλέντες δ' ἐν Σικελίᾳ ἄλλῃ τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλείονι μορίῳ* καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες ὅμως δέκα μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ' αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλείοσιν ἀφεστηκόσι, Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ*, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν· καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν*, ἢ* αὐτοὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς κατὰ* τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες* ἐσφάλησαν*.

13 Τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευε* τότε ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τῶν Πελοποννησίων αὐτῶν* τῷ πολέμῳ.

---

3. Ἀσήμαντα γεγονότα.

(Κεφ. 66—70)

[Κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος οἱ Πελοποννήσιοι ἐκστρατεύσαντες κατὰ τῆς νήσου Ζακύνθου λεηλατοῦσι τὰ πλεῖστα μέρη αὐτῆς καὶ μὴ δυνηθέντες νὰ ὑποτάξωσιν αὐτὴν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ ἴδια (66). Περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους πρέσβεις τῶν Πελοποννησίων πορευόμενοι πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα, ὅπως παρορμήσωσιν αὐτὸν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἀγῶνος τῶν Πελοποννησίων, συλλαμβάνονται ἐν Θρᾴκῃ τῇ ἐνεργείᾳ τῶν ἐκεῖ παρευρισκομένων Ἀθηναίων καὶ ἀχθέντες εἰς τὰς Ἀθήνας φονεύονται (67). Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν οἱ Ἀμπρακιῶται ἐκστρατεύουσι κατὰ τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἄργους, ἀλλὰ μὴ δυνηθέντες νὰ ἐκπορθήσωσι τὴν πόλιν ἀπέρχονται (68). Κατὰ τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα (430-429) οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι μὲν πλοῖα ἀποστέλλουσιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Φορμίωνα περὶ τὴν Πελοπόννησον, ὅστις σταθμεύσας εἰς Ναύπακτον παρακωλύει τὴν διάβασιν ἐκ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου· ἕτερα δὲ ἓξ πλοῖα ἀποστέλλουσιν ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Μελήσανδρον εἰς τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυκίαν, ὅπως ὑπερασπίζῃ τοὺς πλέοντας κατὰ τῶν πειρατῶν Πελοποννησίων· ἀλλ' οὗτος ἀποβὰς εἰς τὴν Λυκί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αν φονεύεται νικηθεὶς καὶ καταστρέφεται μέρος τοῦ στρατοῦ του (69). Κατὰ τὸν αὐτὸν χειμῶνα οἱ Ποτειδαιᾶται μὴ δυνάμενοι πλέον νὰ ἀντέχωσι πολιορκούμενοι ἕνεκα τῆς ἄκρας σιτοδείας προτείνουσι λόγους περὶ συμβάσεως εἰς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἀθηναίων, τοὺς εὑρισκομένους ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ πολιορκοῦντος στρατοῦ. Οὗτοι δέχονται τὰς προτάσεις καὶ συνθηκολογοῦσιν ὑπὸ τὸν ὅρον ἐλευθέρως νὰ ἐξέλθωσιν οἱ πολιορκούμενοι μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τέκνων των καὶ τῶν βοηθῶν στρατιωτῶν. Καὶ αὐτοὶ μὲν δυνάμει τῆς συνθήκης ἐξελθόντες καταφεύγουσιν εἰς τὴν Χαλκιδικήν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὕστερον πέμπουσιν ἐποίκους ἐξ ἑαυτῶν εἰς τὴν Ποτείδαιαν καὶ κατοικίζουσιν αὐτήν (70)].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γ. ΤΡΙΤΟΝ ΕΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

1. Πολιορκία τῶν Πλαταιῶν.

(Κεφ. 71—78)

[Οἱ Πελοποννήσιοι ὑπὸ τὸν βασιλέα Ἀρχίδαμον ἐκστρατεύουσι κατὰ τῶν Πλαταιέων. Οὗτοι εὐθὺς πέμψαντες πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀρχίδαμον προσπαθοῦσι ν' ἀποτρέψωσιν αὐτὸν ἀπὸ τῆς προσβολῆς τῆς πόλεως ἐπικαλούμενοι τὴν αὐτονομίαν, τὴν ὁποίαν ἐξησφάλισεν εἰς αὐτοὺς ὁ Λακεδαιμόνιος Παυσανίας μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην· ὁ Ἀρχίδαμος ἀποκρινόμενος ὑποδηλοῖ ὅτι μόνος τρόπος σωτηρίας αὐτῶν εἶναι νὰ ἑνωθῶσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν διατελούντων ὑπὸ τὸν δεσποτισμὸν τῶν Ἀθηναίων ἤ, ἂν δὲν θέλωσι τοῦτο, νὰ ἡσυχάζωσι νεμόμενοι τὰ ἀγαθά των καὶ μένοντες οὐδέτεροι. Οἱ Πλαταιεῖς λαβόντες παρὰ τῶν Ἀθηναίων διαβεβαίωσιν ὅτι θὰ βοηθήσωσιν αὐτοὺς κατὰ δύναμιν δὲν δέχονται τὴν πρότασιν τοῦ Ἀρχιδάμου (71—74, 1). Τότε οὗτος ἀρχίζει τὴν πολιορκίαν τῶν Πλαταιῶν, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐπεκαλέσθη τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας τῆς ἀθῳότητος αὐτοῦ. Οἱ Πελοποννήσιοι περιφράσσουσι τὴν πόλιν διὰ πασσάλων καὶ ὑψώνουσι πρόχωμα κατὰ τοῦ τείχους. Οἱ Πλαταιεῖς βλέποντες τὸ πρόχωμα ὑψούμενον ὑψώνουσι καὶ αὐτοὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως διὰ ξυλίνου περιτειχίσματος καὶ πλίνθων λαμβανομένων ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν. Συγχρόνως δὲ ματαιοῦσι καὶ δι' ἄλλων τρόπων τὰ πολιορκητικὰ ἔργα τῶν Πελοποννησίων, καθὼς καὶ τὴν ἀπόπειραν αὐτῶν ὅπως ἐμπρήσωσι τὰς Πλαταιὰς (74, 2—77). Οἱ Πελοποννήσιοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκπορθήσωσι τὴν πόλιν κτίζουσι περὶ αὐτὴν διπλοῦν τεῖχος μετὰ διπλῆς τάφρου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀφήσαντες φύλακας τοῦ τείχους ἀποχωροῦσι καὶ διαλύονται κατὰ πόλεις (78)].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2. Ἐκστρατεία τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν ἐν Θρᾴκῃ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων.- Τὰ ἐν Ἀκαρνανίᾳ συμβάντα.

(Κεφ. 79—82)

[Κατὰ τὸ αὐτὸ θέρος καὶ διαρκούσης τῆς πολιορκίας τῶν Πλαταιῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκστρατεύουσι κατὰ τῶν ἐν Θρᾴκῃ Χαλκιδέων καὶ τῶν Βοττιαίων· ἀλλ' ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀποτυγχάνει, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἐν μάχῃ συγκροτηθείσῃ πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Σπαρτώλου, πόλεως κειμένης πλησίον τῆς Ὀλύνθου, ἡττῶνται ὑπὸ τῶν Χαλκιδέων (79). Ὄχι πολὺ μετὰ τὴν μάχην ταύτην οἱ Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ Χάονες ἐπιθυμοῦντες νὰ ὑποτάξωσι τὴν Ἀκαρνανίαν, τὴν σύμμαχον τῶν Ἀθηναίων, πείθουσι τοὺς Λακεδαιμονίους νὰ παρασκευάσωσι ναυτικὸν συμμαχικὸν καὶ νὰ στείλωσι βοήθειαν εἰς Ἀκαρνανίαν. Οὗτοι πεισθέντες ἀποστέλλουσιν εὐθὺς τὸν ναύαρχον αὐτῶν Κνῆμον μετὰ 1000 ὁπλιτῶν, παραγγέλλουσι δὲ νὰ παρασκευασθῇ τάχιστα τὸ ναυτικόν. Καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἑτοιμάζουσιν οἱ σύμμαχοι, ἰδίᾳ οἱ Κορίνθιοι, ὁ δὲ Κνῆμος φθάσας εἰς Ἀκαρνανίαν καὶ ἑνωθεὶς μετὰ τῶν Ἀμπρακιωτῶν, τῶν Χαόνων καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Στράτου, τῆς πρωτευούσης τῶν Ἀκαρνάνων· ἀλλ' ἡ ἐπίθεσις αὕτη ἀποτυγχάνει τελείως δι' ἔλλειψιν διοικήσεως καὶ τὴν ἀσύνετον λαφυρομανίαν τῶν βαρβάρων συμμάχων (80—82)].

---

3. Ναυμαχίαι τοῦ Φορμίωνος πρὸς τὸν Πελοποννησιακὸν στόλον. — Περαιτέρω ἐπιχειρήσεις τοῦ Πελοποννησιακοῦ στόλου.

(Κεφ. 83—94)

83. Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ἐκ τοῦ Κρισαίου* κόλπου ναυτικόν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω* Ἀκαρνᾶνες, οὐ παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς

αὐτὰς ἡμέρας τῆς ἐν Στράτῳ μάχης ναυμαχῆσαι πρὸς Φορ-
μίωνα καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐφρούρουν ἐν
2 Ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ
3 κόλπου ἐτήρει* βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ* ἐπιθέσθαι. οἱ
δὲ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔπλεον μὲν οὐχ ὡς ἐπὶ ναυμα-
χίαν, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον* παρεσκευασμένοι ἐς τὴν Ἀ-
καρνανίαν καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα
ναῦς τὰς σφετέρας τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους εἴκοσι ταῖς ἑαυ-
τῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι· ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαραπλέον-
τάς* τε ἑώρων αὐτοὺς παρὰ γῆν σφῶν κομιζομένων* καὶ ἐκ
Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον διαβαλ-
λόντων* ἐπ' Ἀκαρνανίας κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς
Χαλκίδος* καὶ τοῦ Εὐήνου* ποταμοῦ προσπλέοντας σφίσι
καὶ οὐκ ἔλαθον νυκτὸς ὑφορμισάμενοι*, οὕτω* δὴ ἀναγκά-
ζονται ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τὸν πορθμόν.

4 Στρατηγοὶ δὲ ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, οἳ πα-
ρεσκευάζοντο, Κορινθίων δὲ Μαχάων καὶ Ἰσοκράτης καὶ Ἀ-
5 γαθαρχίδας. καὶ οἱ μὲν Πελοποννήσιοι ἐτάξαντο* κύκλον
τῶν νεῶν, ὡς μέγιστον οἷοί τ' ἦσαν μὴ διδόντες διέκπλουν*,
τὰς πρῴρας μὲν ἔξω, ἔσω δὲ τὰς πρύμνας, καὶ τά τε λεπτὰ*
πλοῖα, ἃ ξυνέπλει, ἐντὸς ποιοῦνται* καὶ πέντε ναῦς τὰς ἄ-
ριστα πλεούσας, ὅπως ἐκπλέοιεν διὰ βραχέος* παραγιγνό-
μεναι, εἴ πῃ* προσπίπτοιεν οἱ ἐναντίοι.

84. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατὰ* μίαν ναῦν τεταγμένοι περιέ-
πλεον αὐτοὺς κύκλῳ καὶ ξυνῆγον* ἐς ὀλίγον ἐν χρῷ* ἀεὶ
παραπλέοντες καὶ δόκησιν* παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν·
προείρητο δ' αὐτοῖς ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν*, πρὶν ἂν
2 αὐτὸς σημήνῃ. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν, ὥσπερ
ἐν γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι* πρὸς ἀλλήλας τὰς ναῦς
καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν, εἴ τ' ἐκπνεύσειεν ἐκ τοῦ
κόλπου τὸ πνεῦμα*, ὅπερ ἀναμένων τε περιέπλει καὶ εἰώθει
γίγνεσθαι ὑπὸ* τὴν ἕω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτούς· καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ᾽* ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπόταν βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε καλλίστην γίγνεσθαι.

3 Ὡς δὲ τό τε πνεῦμα κατήει* καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὖσαι ὑπ᾽ ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀνέμου τῶν τε πλοίων, ἅμα προσκειμένων* ἐταράσσοντο καὶ ναῦς τε νηὶ προσέπιπτε καὶ τοῖς κοντοῖς διεωθοῦντο βοῇ τε χρώμενοι* καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῇ τε καὶ λοιδορίᾳ οὐδὲν κατήκουον* οὔτε τῶν παραγγελλομένων οὔτε τῶν κελευστῶν* καὶ τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλυδωνίῳ* ἀναφέρειν* ἄνθρωποι ἄπειροι τοῖς κυβερνήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρεῖχον, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον σημαίνει, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι προσπεσόντες πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ πάσας, ᾗ* χωρήσειαν*, διέφθειρον καὶ κατέστησαν* ἐς ἀλκὴν* μὲν μηδένα τρέπεσθαι αὐτῶν ὑπὸ* τῆς ταραχῆς, φεύγειν δὲ ἐς Πάτρας καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας.

4 Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώξαντες καὶ ναῦς δώδεκα λαβόντες τούς τε ἄνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελόμενοι* ἐς Μολύκρειον* ἀπέπλεον καὶ τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ* καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶνι ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον. παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοίποις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς Κυλλήνην, τὸ Ἠλείων ἐπίνειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος Κνῆμος καὶ αἱ ἐκεῖθεν νῆες, ἃς ἔδει ταύταις ξυμμεῖξαι*, ἀφικνοῦνται μετὰ τὴν ἐν Στράτῳ μάχην ἐς τὴν Κυλλήνην. 5

85. Πέμπουσι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναῦς Τιμοκράτη καὶ Βρασίδαν καὶ Λυκόφρονα κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βελτίω κατασκευάζεσθαι* καὶ μὴ ὑπ᾽ ὀλίγων νεῶν εἴργεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ 2 αὐτοῖς ἄλλως* τε καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασαμένοις πολὺς ὁ παράλογος* εἶναι καὶ οὐ τοσούτῳ ᾤοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λείπεσθαι, γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν* οὐκ ἀντιτ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θέντες* τὴν Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφετέρας
3 δι᾽ ὀλίγου μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ ἀφικόμενοι
μετὰ Κνήμου ναῦς τε περιήγγελλον* κατὰ πόλεις καὶ τὰς
προϋπαρχούσας ἐξηρτύοντο* ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν.

4 Πέμπει δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας τήν τε παρα-
σκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας, ἣν ἐνί-
κησαν, φράσοντας καὶ κελεύων αὐτῷ ναῦς ὅτι πλείστας διὰ
τάχους ἀποστεῖλαι ὡς καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐλπίδος οὔσης
5 ἀεὶ ναυμαχήσειν. οἱ δὲ ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐτῷ, τῷ
δὲ κομίζοντι αὐτὰς προσεπέστειλαν* ἐς Κρήτην πρῶτον ἀ-
φικέσθαι. Νικίας γὰρ Κρὴς Γορτύνιος* πρόξενος* ὢν πείθει
αὐτοὺς ἐπὶ Κυδωνίαν* πλεῦσαι φάσκων προσποιήσειν* αὐ-
τὴν οὖσαν πολεμίαν· ἐπῆγε* δὲ Πολιχνίταις* χαριζόμενος
6 ὁμόροις τῶν Κυδωνιατῶν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν τὰς ναῦς ᾤχετο
ἐς Κρήτην καὶ μετὰ τῶν Πολιχνιτῶν ἐδῄου τὴν γῆν τῶν Κυ-
δωνιατῶν καὶ ὑπὸ ἀνέμων καὶ ἀπλοίας* ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀ-
λίγον χρόνον.

86. Οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ
οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὡς
ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον* τὸν Ἀχαϊκόν,
οὗπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσ-
2 εβεβοηθήκει. παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ
Μολυκρικὸν καὶ ὡρμίσατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν εἴκοσιν, αἷσπερ
3 καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον φίλιον τοῖς Ἀ-
θηναίοις, τὸ δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρας, τὸ ἐν τῇ Πελο-
ποννήσῳ· διέχετον δὲ ἀπ᾽ ἀλλήλων σταδίους μάλιστα* ἑπτὰ
τῆς θαλάσσης, τοῦ δὲ Κρισαίου κόλπου στόμα* τοῦτό ἐστιν.
4 ἐπὶ οὖν τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέχοντι οὐ
πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὡρμίσαντο καὶ
αὐτοὶ ναυσὶν ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθη-
ναίους εἶδον.

5 Καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας ἀνθώρμουν* ἀλλήλοις με-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λετῶντές τε καὶ παρασκευαζόμενοι τὴν ναυμαχίαν, γνώμην
ἔχοντες οἱ μὲν μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν Ῥίων ἐς τὴν εὐρυχωρίαν
φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος, οἱ δὲ μὴ ἐσπλεῖν ἐς τὰ στενὰ
νομίζοντες πρὸς* ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλίγῳ ναυμαχίαν.
ἔπειτα ὁ Κνῆμος καὶ ὁ Βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Πελοπον- 6
νησίων στρατηγοὶ βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμαχίαν ποιῆ-
σαι, πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβοηθῆσαι, ξυνεκάλε-
σαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολ-
λοὺς διὰ τὴν προτέραν ἧσσαν φοβουμένους καὶ οὐ προθύμους
ὄντας παρεκελεύσαντο καὶ ἔλεξαν τοιάδε.

87. «Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία, ὦ ἄνδρες Πελοποννη-
σιοι, εἴ τις ἄρα δι' αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ
δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν* τὸ ἐκφοβῆσαι. τῇ τε γὰρ παρασκευῇ 2
ἐνδεὴς ἐγένετο, ὥσπερ ἴστε, καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον*
ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέομεν· ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης
οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι, καί πού* τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον
ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν*. ὥστε οὐ κατὰ* τὴν ἡμετέραν κα- 3
κίαν* τὸ ἡσσῆσθαι προσεγένετο, οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης*
τὸ μὴ κατὰ κράτος* νικηθέν, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ ἀντιλο-
γίαν*, τῆς γε ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνεσθαι*, νομίσαι
δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους,
ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς* εἶναι, καὶ
μὴ ἀπειρίαν τοῦ ἀνδρείου παρόντος προβαλλομένους* εἰκό-
τως ἂν ἔν τινι κακοὺς γενέσθαι.

»Ὑμῶν δὲ οὐδ' ἡ ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται, ὅσον τόλμῃ 4
προύχετε· τῶνδε δὲ ἡ ἐπιστήμη*, ἣν μάλιστα φοβεῖσθε, ἀν-
δρείαν μὲν ἔχουσα καὶ μνήμην ἕξει ἐν τῷ δεινῷ* ἐπιτελεῖν,
ἃ ἔμαθεν, ἄνευ δὲ εὐψυχίας* οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κιν-
δύνους ἰσχύει. φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει*, τέχνη δὲ ἄ-
νευ ἀλκῆς* οὐδὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον* 5
αὐτῶν τὸ τολμηρότερον ἀντιτάξασθε, πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν ἧσ-
σαν δεδιέναι τὸ ἀπαράσκευοι τότε τυχεῖν. περιγίγνεται* δὲ 6

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑμῖν πλῆθός τε νεῶν καὶ πρὸς τῇ γῇ οἰκείᾳ οὔσῃ ὁπλιτῶν
παρόντων ναυμαχεῖν· τὰ δὲ πολλὰ* τῶν πλειόνων καὶ ἄμει-
7 νον παρεσκευασμένων τὸ κράτος* ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθ' ἓν
εὑρίσκομεν εἰκότως ἂν ἡμᾶς σφαλλομένους· καὶ ὅσα ἡμάρτο-
μεν πρότερον, νῦν αὐτὰ ταῦτα προσγενόμενα* διδασκαλίαν
παρέξει.

8 »Θαρσοῦντες οὖν, καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦται, τὸ καθ'*
ἑαυτὸν ἕκαστος ἕπεσθε* χώραν* μὴ προλείποντες*, ᾗ ἂν
9 τις προσταχθῇ. τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων οὐ χεῖρον τὴν ἐ-
πιχείρησιν ἡμεῖς παρασκευάσομεν καὶ οὐκ ἐνδώσομεν* πρό-
φασιν οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι· ἢν δέ τις ἄρα καὶ βουληθῇ, κο-
λασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ, οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμήσονται τοῖς
προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς».

88. Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες πα-
ρεκελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν τῶν στρα-
τιωτῶν ὀρρωδίαν* καὶ αἰσθόμενος, ὅτι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν
κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι* ἐφοβοῦντο, ἐβούλετο ξυγ-
καλέσας θαρσῦναί τε καὶ παραίνεσιν ἐν τῷ παρόντι ποιήσα-
2 σθαι. πρότερον μὲν γὰρ ἀεὶ αὐτοῖς ἔλεγε καὶ προπαρεσκεύα-
ζε τὰς γνώμας, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον ἂν
ἐπιπλέοι, ὅ τι οὐχ ὑπομενετέον αὐτοῖς ἐστι· καὶ οἱ στρατιῶ-
ται ἐκ πολλοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν* ταύτην εἰλήφε-
σαν, μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες Πελοποννησίων νεῶν
3 ὑποχωρεῖν*· τότε δὲ πρὸς* τὴν παροῦσαν ὄψιν ὁρῶν αὐτοὺς
ἀθυμοῦντας ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ θαρσεῖν καὶ
ξυγκαλέσας τοὺς Ἀθηναίους ἔλεξε τοιάδε.

89. «Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, πεφοβημένους
τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ξυνεκάλεσα οὐκ ἀξιῶν* τὰ μὴ δεινὰ
2 ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν διὰ τὸ προνενι-
κῆσθαι καὶ μηδὲ αὐτοὶ οἴεσθαι ὁμοῖοι* ἡμῖν εἶναι τὸ πλῆθος
τῶν νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου παρεσκευάσαντο· ἔπειτα ᾧ
μάλιστα πιστεύοντες προσέρχονται ὡς* προσῆκον σφίσιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνδρείοις εἶναι, οὐ δι' ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ
πεζῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθοῦντες καὶ οἴονται σφίσι καὶ
ἐν τῷ ναυτικῷ ποιήσειν τὸ αὐτό. τὸ δ' ἐκ τοῦ δικαίου ἡμῖν 3
μᾶλλον νῦν περιέσται*, εἴπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ, ἐπεὶ εὐ-
ψυχίᾳ γε οὐδὲν προφέρουσι*, τῷ δὲ ἑκάτεροί τε ἐμπειρότεροι
εἶναι θρασύτεροί* ἐσμεν. Λακεδαιμόνιοί τε ἡγούμενοι τῶν 4
ξυμμάχων διὰ τὴν σφετέραν δόξαν ἄκοντας προσάγουσι τοὺς
πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ οὐκ ἄν ποτε ἐπεχείρησαν ἡσ-
σηθέντες παρὰ πολὺ αὖθις ναυμαχεῖν. μὴ δὴ αὐτῶν τὴν
τόλμαν δείσητε.

»Πολὺ δὲ ὑμεῖς ἐκείνοις πλείω φόβον παρέχετε καὶ πι- 5
στότερον* κατὰ* τε τὸ προνενικηκέναι, καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἡ-
γοῦνται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ* πράξειν ἀν-
θίστασθαι ἡμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ οἱ πλείους, ὥσπερ οὗτοι, 6
τῇ δυνάμει τὸ πλέον* πίσυνοι* ἢ τῇ γνώμῃ* ἐπέρχονται.
οἱ δ' ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι
μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον* ἔχοντες ἀντιτολμῶσιν*.
ἃ λογιζόμενοι οὗτοι τῷ οὐκ εἰκότι* πλέον πεφόβηνται ἡμᾶς
ἢ τῇ κατὰ* λόγον παρασκευῇ. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπε- 7
δα* ἤδη ἔπεσεν* ὑπ' ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔστι δὲ ἃ καὶ
τῇ ἀτολμίᾳ· ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν.

» Τὸν δὲ ἀγῶνα οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἑκὼν* εἶναι ποιήσο- 8
μαι οὐδ' ἐσπλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γάρ, ὅτι πρὸς πολλὰς
ναῦς ἀνεπιστήμονας* ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείροις καὶ ἄμεινον
πλεούσαις ἡ στενοχωρία οὐ ξυμφέρει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύ-
σειέ τις, ὡς χρή, ἐς ἐμβολὴν* μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν* τῶν
πολεμίων ἐκ πολλοῦ οὔτε ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιεζό-
μενος· διέκπλοι τε οὐκ εἰσὶν οὐδὲ ἀναστροφαί*, ἅπερ νεῶν
ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστίν, ἀλλ' ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν ναυ-
μαχίαν πεζομαχίαν καθίστασθαι, καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους
νῆες κρείσσους* γίγνονται.

» Τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἕξω τὴν πρόνοιαν κατὰ τὸ δυνα- 9

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τόν· ὑμεῖς δὲ εὔτακτοι παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τά τε πα-
ραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθε* ἄλλως τε καὶ δι' ὀλίγου*
τῆς ἐφορμήσεως* οὔσης καὶ ἐν τῷ ἔργῳ* κόσμον καὶ σι-
γὴν περὶ πλείστου ἡγεῖσθε, ὃ ἔς τε τὰ πολλὰ τῶν πολεμι-
κῶν ξυμφέρει καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα, ἀμύνασθε δὲ τούσδε
10 ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ ἀγὼν μέγας ὑμῖν, ἢ κατα-
λῦσαι Πελοποννησίων τὴν ἐλπίδα τοῦ ναυτικοῦ ἢ ἐγγυτέρω
11 καταστῆσαι Ἀθηναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσσης. ἀνα-
μιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς, ὅτι νενικήκατε αὐτῶν τοὺς πολλούς·
ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν* αἱ γνῶμαι* πρὸς
τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὁμοῖαι εἶναι».

90. Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ
Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέπλεον ἐς
τὸν κόλπον καὶ τὰ στενά, βουλόμενοι ἄκοντας ἔσω προαγα-
γεῖν αὐτούς, ἀναγαγόμενοι ἅμα ἕῳ ἔπλεον, ἐπὶ* τεσσάρων
ταξάμενοι τὰς ναῦς, παρὰ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἔσω* ἐπὶ τοῦ κόλ-
2 που δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ, ὥσπερ καὶ ὥρμουν*· ἐπὶ* δ' αὐτῷ
εἴκοσι ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως, εἰ ἄρα νομίσας
ἐπὶ τὴν Ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖν ὁ Φορμίων καὶ αὐτὸς ἐπι-
βοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλέοντες τὸν ἐπί-
πλουν* σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως, ἀλλ'
3 αὗται αἱ νῆες περικλῄσειαν. ὁ δέ, ὅπερ ἐκεῖνοι προσεδέχοντο,
φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους
αὐτούς, ἄκων καὶ κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν
γῆν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα τῶν Μεσσηνίων παρεβοήθει.

4 Ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως* πα-
ραπλέοντας καὶ ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου τε καὶ πρὸς τῇ
γῇ, ὅπερ ἐβούλοντο μάλιστα, ἀπὸ* σημείου ἑνὸς ἄφνω* ἐπι-
στρέψαντες* τὰς ναῦς μετωπηδὸν ἔπλεον, ὡς εἶχε τάχους
ἕκαστος, ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἤλπιζον πάσας τὰς ναῦς
5 ἀπολήψεσθαι*. τῶν δὲ ἕνδεκα μέν, αἵπερ ἡγοῦντο, ὑπεκφεύ-
γουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν* ἐς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δὲ ἄλλας ἐπικαταλαβόντες* ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευγούσας καὶ διέφθειραν ἄνδρας τε τῶν Ἀθηναίων ἀπέκτειναν, ὅσοι μὴ ἐξένευσαν* αὐτῶν. καὶ τῶν 6
νεῶν τινας ἀναδούμενοι* εἷλκον κενὰς (μίαν δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν εἶχον ἤδη), τὰς δέ τινας οἱ Μεσσήνιοι παραβοηθήσαντες καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπιβάντες ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μαχόμενοι ἀφείλοντο ἑλκομένας ἤδη.

91. Ταύτῃ* μὲν οὖν οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουν* τε καὶ διέφθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς· αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἐδίωκον τὰς ἕνδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἵπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. καὶ φθάνουσιν αὐτοὺς πλὴν μιᾶς νεὼς προκαταφυγοῦσαι ἐς τὴν Ναύπακτον καὶ ἴσχουσαι* ἀντίπρῳροι* κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον* παρεσκευάζοντο ἀμυνούμενοι, ἢν ἐς τὴν γῆν
ἐπὶ σφᾶς πλέωσιν. οἱ δὲ παραγενόμενοι ὕστερον ἐπαιάνιζόν τε 2
ἅμα πλέοντες ὡς νενικηκότες, καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθηναίων τὴν ὑπόλοιπον* ἐδίωκε Λευκαδία ναῦς μία πολὺ πρὸ
τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὁλκὰς* ὁρμοῦσα μετέωρος*, περὶ ἣν 3
ἡ Ἀττικὴ ναῦς φθάσασα καὶ περιπλεύσασα τῇ Λευκαδίᾳ δι-
ωκούσῃ ἐμβάλλει* μέσῃ καὶ καταδύει. τοῖς μὲν οὖν Πελοπον- 4
νησίοις γενομένου τούτου ἀπροσδοκήτου τε καὶ παρὰ λόγον* φόβος ἐμπίπτει· καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες διὰ τὸ κρατεῖν αἱ μέν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι* τὰς κώπας ἐπέστησαν* τοῦ πλοῦ ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς* τὴν ἐξ ὀλίγου* ἀντεξόρμησιν* βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, αἱ δὲ καὶ ἐς βράχεα* ἀπειρίᾳ χωρίων ὤκειλαν.

92. Τοὺς δ' Ἀθηναίους ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα θάρσος τε ἔλαβε καὶ ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος ἐμβοήσαντες* ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν. οἱ δὲ διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα* καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα
δὲ ἐτράποντο ἐς τὸν Πάνορμον, ὅθεν περ ἀνηγάγοντο. ἐπιδι- 2

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τάς τε ἐγγὺς οὔσας μάλιστα ναῦς
ἔλαβον ἓξ καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀφείλοντο, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ
διαφθείραντες τὸ πρῶτον ἀνεδήσαντο· ἄνδρας τε τοὺς μὲν ἀ-
3 πέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν. ἐπὶ δὲ τῆς Λευκαδίας
νεώς, ἣ περὶ τὴν ὁλκάδα κατέδυ, Τιμοκράτης ὁ Λακεδαιμό-
νιος πλέων, ὡς ἡ ναῦς διεφθείρετο, ἔσφαξεν ἑαυτὸν καὶ ἐξέ-
πεσεν* ἐς τὸν Ναυπακτίων λιμένα.
4 Ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν,
ὅθεν ἀναγαγόμενοι ἐκράτησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυά-
για, ὅσα πρὸς τῇ ἑαυτῶν ἦν, ἀνείλοντο* καὶ τοῖς ἐναντίοις
5 τὰ ἐκείνων ὑπόσπονδα* ἀπέδοσαν. ἔστησαν δὲ καὶ οἱ Πελο-
ποννήσιοι τροπαῖον* ὡς νενικηκότες τῆς τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ
γῇ ναῦς διέφθειραν· καὶ ἥνπερ ἔλαβον ναῦν, ἀνέθεσαν ἐπὶ τὸ
6 Ῥίον τὸ Ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον. μετὰ δὲ ταῦτα φοβού-
μενοι τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευ-
σαν ἐς κόλπον τὸν Κρισαῖον καὶ Κόρινθον ἅπαντες πλὴν
7 Λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς Κρήτης Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσίν,
αἷς ἔδει πρὸ τῆς ναυμαχίας τῷ Φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ
πολλῷ ὕστερον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται ἐς
τὴν Ναύπακτον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

[Μετὰ τὰς ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ ναυμαχίας ὁ Κνῆμος καὶ ὁ Βρασίδας καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ τῶν Πελοποννησίων παρακινούμενοι ὑπὸ τῶν Μεγαρέων ἀποφασίζουσι νὰ προσβάλωσι τὸν Πειραιᾶ, ὄντα ἀπροφύλακτον ἀπὸ θαλάσσης. Πρὸς τοῦτο τὰ πληρώματα 40 πλοίων ἀποβιβάζονται πλησίον τῆς Κορίνθου· ἕκαστος δὲ ναύτης λαμβάνει τὴν κώπην του καὶ τὸ ὑπόστρωμα τοῦ θρανίου του καὶ τὸν τροπωτῆρα τῆς κώπης του, οὕτω δὲ οἱ ἄνδρες πορεύονται πεζῇ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ· φθάσαντες δὲ εἰς Μέγαρα σύρουσιν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ τῆς Νισαίας, νεωρίου τῶν Μεγαρέων, 40 πλοῖα καὶ πλέουσιν εὐθὺς κατὰ τοῦ Πειραιῶς. Ἐν ᾧ δὲ τὰ πλοῖα ἤδη ἦσαν καθ' ὁδὸν καὶ τὰ πάντα ἐφαίνοντο βαίνοντα εὐνοϊκῶς, αἴφνης οἱ Πελοποννήσιοι φοβηθέντες τὸν κίνδυνον προσορμίζονται εἰς τὴν Σαλαμῖνα, λαμβάνουσι τὰ ἐν αὐτῇ πλοῖα, ὄντα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρία, καὶ δηοῦσι τὴν νῆσον. Οἱ Ἀθηναῖοι μαθόντες τὰ γενόμενα καταλαμβάνονται ὑπὸ τρόμου· καταβάντες δὲ μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐπιβιβάζονται εἰς τὰ πλοῖα καὶ πλέουσιν εἰς τὴν Σαλαμῖνα. Οἱ Πελοποννήσιοι εἰδοποιηθέντες περὶ τοῦ ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων πλέουσι ταχέως πρὸς τὴν Νίσαιαν καὶ ἐκεῖθεν πεζοπορoῦντες ἐπιστρέφουσιν εἰς τὴν Κόρινθον· οἱ δ' Ἀθηναῖοι μὴ προφθάσαντες αὐτοὺς εἰς Σαλαμῖνα ἀποπλέουσι καὶ αὐτοὶ (93-94)].

4. Ἐκστρατεία τοῦ Σιτάλκου καὶ τὰ τελευταῖα πολεμικὰ συμβάντα τοῦ ἔτους 429.

(Κεφ. 95—103)

[Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος ὁ βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν, ὁ Ὀδρύσης Σιτάλκης, ἀποφασίζει νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκου καὶ κατὰ τῶν ἐν τῇ Θρᾴκῃ Χαλκιδέων. Συναθροίσας λοιπὸν στρατιὰν 100.000 πεζῶν καὶ 5.000 ἱππέων εἰσβάλλει εἰς τὴν Μακεδονίαν· καὶ οἱ μὲν πεζοὶ Μακεδόνες δὲν διανοοῦνται ν' ἀντισταθῶσιν, οἱ δὲ ἱππεῖς μετά τινας μάχας ἀποδεικνύονται ὅτι εἶναι ἀνίκανοι νὰ πολεμῶσι κατὰ δυνάμεων ὑπερτέρων. Μετὰ ταῦτα ὁ Σιτάλκης πέμπει μέρος τοῦ στρατοῦ του κατὰ τῶν Χαλκιδέων καὶ τῶν Βοττιαίων καὶ ἀναγκάσας αὐτοὺς νὰ κλεισθῶσιν εἰς τὰ τείχη των λεηλατεῖ τὴν χώραν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ στρατός του ἐστερεῖτο τροφίμων καὶ ἐταλαιπωρεῖτο ὑπὸ τοῦ χειμῶνος τῇ συμβουλῇ τοῦ ἀνεψιοῦ του Σεύθου ἐπιστρέφει μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν πατρίδα του (95-101).

Κατὰ τὸν αὐτὸν χειμῶνα ὁ Φορμίων μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ στόλου προσορμίζεται εἰς τὴν Ἄστακον καὶ ἐκδιώκει ἐκ διαφόρων πόλεων τῆς Ἀκαρνανίας τὴν εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἐχθρικὴν φατρίαν· ἐπιθυμεῖ δὲ κατόπιν νὰ καταλάβῃ καὶ τοὺς Οἰνιάδας, τὴν κυριωτάτην ἕδραν τῆς φατρίας ταύτης, ἀλλ' ἡ αὔξησις τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀχελῴου καθιστᾷ ἀδύνατον πᾶσαν προσβολήν. Διὸ ὁ Φορμίων ἐπιστρέφει εἰς τὴν Ναύπακτον καὶ ἄγει ἐκεῖθεν, ἀρχομένου τοῦ ἔαρος, τὰ συλληφθέντα πλοῖα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὰς Ἀθήνας (102-103)].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ

Α

Ἀβδηρίτης ὁ ἐξ Ἀβδήρων, πόλεως τῆς Θράκης παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέστου.

ἀγαθὸς γενναῖος **(ἀνδρῶν γενομένων ἔργῳ ἀγαθῶν)**.

ἀγείρω συναθροίζω.

ἄγος μίασμα· **τὰ ἄγη = οἱ ἐναγεῖς** οἱ ἀνόσιοι.

ἄγραφος ὁ μὴ γεγραμμένος· **ἄγραφος μνήμη τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου** (= τοῦ πνεύματος μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου, δηλ. τῶν στηλῶν) **ἐνδιαιτᾶται (= ἐνοικεῖ) παρ' ἑκάστῳ** ἄγραφος ἡ μνήμη των διατηρεῖται χαραγμένη εἰς τὸ πνεῦμα ἑκάστου μᾶλλον παρὰ εἰς τὰς στήλας.

ἀγχίστροφος ὁ ταχέως μεταβαλλόμενος, εὐμετάβολος· **ἀγχίστροφος μεταβολὴ** αἰφνίδιος (ταχεῖα) μεταβολή.

ἀγωγοὶ συνοδία, συνοδεύοντες, φύλακες.

ἀγὼν ἀγὼν ἁμίλλης (πρὸς τοὺς πεσόντας).

ἀδεέστερον ἀφοβώτερον, μετὰ ὀλιγωτέρου φόβου **([ἐνόμιζεν αὐτὸς] ἀδεέστερον ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τεμεῖν τὸ πεδίον καὶ χωρήσεσθαι ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν· [ἐνόμιζε] γὰρ τοὺς Ἀχαρνέας . . .)**.

ἀδικῶ βλάπτω· **τὰ ἔξω (τῆς πόλεως)**.

ἄδωρος ὁ μὴ λαμβάνων δῶρα· **χρημάτων ἄδωρος** ἀδωροδόκητος.

ἀεὶ ἑκάστοτε.

Ἀθηναῖος πολίτης τῶν Ἀθηνῶν· **Σάδοκον Ἀθηναῖον (ἐποίησε)**.

Αἰγάλεως, ω, ὁ (καὶ **τὸ Αἰγάλεων ὄρος)**, ὄρος τῆς Ἀττικῆς κείμενον ἀντικρὺ τῆς Σαλαμῖνος καὶ χωρίζον τὸ Ἀθηναϊκὸν πεδίον ἀπὸ τοῦ τῆς Ἐλευσῖνος (νῦν βουνὸν τοῦ Σκαραμαγκᾶ).

Αἰθιοπία χώρα πρὸς Ν. τῆς Αἰγύπτου· **Αἰθιοπία ἡ ὑπὲρ** (ὑπεράνω) **Αἰγύπτου** ἡ ἐνδοτέρω Ἀφρική.

αἱματώδης ὅμοιος αἵματι, ἐρυθρὸς ὡς αἷμα.

αἵρεσις ἐκλογή· **αἵρεσις γίγνεταί τινι** δίδεται εἴς τινα ἐλευθέρα ἐκλογὴ (μεταξὺ πολέμου καὶ εἰρήνης).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἱροῦμαι τά τινος προστίθεμαι μὲ τὸ μέρος τινὸς (***Λακεδαιμόνιοι ἐπέταξαν τοῖς ἑλομένοις τἀκείνων ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας***).

αἴρω ἀμτβτ.: 1) ξεκινῶ· 12,4. 23,1· 2) ἀποπλέω· 25,3.

αἴσθησις· *αἴσθησιν παρέχω τινὸς* καθιστῶ τι αἰσθητόν· ***οἱ κύνες παρεῖχον αἴσθησιν τοῦ ἀποβαίνοντος*** (= τούτου, ὃ συνέβαινε, δηλ. ***ὅτι διεφθείροντο***).

αἰσχρός· *τὸ αἰσχρὸν τοῦ λόγου* ὁ ὀνειδισμὸς τῆς δειλίας.

αἰσχύνομαι ἔχω αἴσθημα τιμῆς.

αἰτία κατηγορία· ***οὐκ ἐλαχίστην αἰτίαν λαμβάνω ἀπό τινος*** τὰ μέγιστα κατηγοροῦμαι ἕνεκά τινος· ***ἐν αἰτίᾳ*** ἢ ***δι' αἰτίας ἔχω τινὰ*** κατηγορῶ τινα· ***αἰτίαν φέρομαι*** κατηγοροῦμαι.

ἀκέραιος ἀβλαβής· ***γῇ*** 18,5· ***ξυνέβη ὑμῖν ἀκεραίοις (οὖσι= ὅτε ἦτε ἀκέραιοι)***· 61,2.

ἀκηρυκτὶ ἄνευ κήρυκος.

ἀκμάζω 1) ἐπὶ προσώπων: ἐξέχω, ἰσχύω· ***νεότητι πολλῇ*** ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν νέων· 20,2· 2) ἐπὶ πραγμάτων: εἶμαι ἐν πλήρει ἀκμῇ· ***ἀκμάζοντος τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου*** ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου (περὶ τὰ μέσα Ἰουνίου)· 19,1.

ἄκρα ἀκρωτήριον· ***τὸν Ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν = τὴν ἄκραν τὴν καλουμένην Ἰχθῦν*** (νῦν ἀκρωτήριον Κατακώλου).

ἄκρατος καθαρός· ***διάρροια*** ἔχουσα μόνον χολὴν ἄνευ ὑδατώδους ἀναμείξεως.

ἀκρόασις ὑπακοή· ***ἀκροάσει τινὸς*** ἐξ ὑπακοῆς πρός τινα.

ἄκρος· *ἄκραι χεῖρες καὶ (ἄκροι) πόδες* τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν.

ἀκροτελεύτιον, τό, τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ στίχου.

ἀκρωτήρια τὰ ἄκρα τοῦ σώματος (χεῖρες καὶ πόδες).

ἀλγῶ (μετὰ γνκ.) αἰσθάνομαι λύπην ἕνεκά τινος.

ἀλήθεια· *ἔργων ἀλήθεια* πραγματικὴ ἀλήθεια.

ἀλκὴ 1) γενναιότης, ἀνδρεία· 87,4· 2) ἄμυνα· ***ἐς ἀλκὴν τρέπομαι*** τρέπομαι πρὸς ἄμυναν, ἀνθίσταμαι· 84,3.

ἄλλῃ ἐν ἄλλῳ μέρει.

ἀλλοιοῦμαι καθίσταμαι διάφορος, μεταβάλλομαι· ***τὴν γνώμην*** κατὰ τὴν γνώμην.

ἄλλος 1) ἐν τῇ ἀπαριθμήσει προσώπων ἢ πραγμάτων χρησιμεύει ὅπως ἐξάρῃ τὴν μεταξὺ αὐτῶν διαφοράν: ἐκτὸς τούτου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προσέτι· **καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν** καὶ ἐκτὸς τούτων τὰ σκεύη· 14,1· **καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ** . . . καὶ πρὸς τούτοις ἡ κατὰ τὴν πορείαν . . . · 18,3· 2) **οὐδὲν ἄλλο ἢ** ἐλλειπτικῶς = **οὐδὲν ἄλλο ποιῶν ἤ**· 16,2.

ἄλλως 1) ἄλλως ἢ ὡς πρέπει, ἀσκόπως· ὅθ. : μάτην, ματαίως· 18,2 2) ἀλλαχοῦ· **οὐχ ἑωρῶντο οὔτε ἄλλως οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδὲν (= περὶ τοιοῦτόν τι**, δηλ. περὶ ἄταφον νεκρόν)· 50,2· 3) **ἄλλως τε καὶ** (καὶ) μάλιστα· α) ἑπομένης αἰτιολογκ. προτάσεως **ἄλλως τε καὶ ἐπειδή** . . .· 3,1· β) ἑπομένης αἰτιολογκ. μτχ.· **ἄλλως τε καὶ προειπόντων (αὐτῶν)** 8,4· **ἄλλως τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες**· 16,1· **ἄλλως τε καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασαμένοις**· 85,2.

Ἀλόπη πόλις τῆς Λοκρίδος.

ἅμα 1) ὡς ἐπίρρ.: α) μετὰ μτχ. πρὸς δήλωσιν δύο συγχρόνων πράξεων· **τῆς ἀγγελίας ἅμα ῥηθείσης ἐπεβοήθουν** εὐθὺς ὡς ἦλθεν (ἐλέχθη) ἡ εἴδησις, ἔτρεχον πρὸς βοήθειαν· 5,1· β) **ἅμα μέν . . . ἅμα δὲ** ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν . . . ἀφ᾽ ἑτέρου δέ· 20,4· 2) ὡς πρόθ. μετὰ δτκ. : κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον μετά τινος, ὁμοῦ μέ· **ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ** συγχρόνως μὲ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔαρος, μὲ τὴν πρώτην ἄνοιξιν· 2, 1· **ἅμα τῇ ἐσόδῳ γιγνομένῃ** συγχρόνως μὲ τὴν (γινομένην) εἴσοδον· 6,3· **ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους** ὅτε ἤκμαζεν ἡ προσδοκία τῆς δόξης μᾶλλον ἢ ὁ φόβος (ὅτε ἤλπιζον νίκην μᾶλλον ἢ ἐφοβοῦντο ἧτταν)· 42,4.

ἀμαθία εὐτυχὴς ἀμάθεια, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ βοηθήσῃ εὐνοϊκὴ τύχη.

ἁμαρτάνω ἀποτυγχάνω, κάμνω σφάλμα· πθτκ. : **ἁμαρτάνεταί τι** σφάλμα τι γίνεται.

ἁμάρτημα σφάλμα· **γνώμης** σκέψεως (ὑπολογισμοῦ).

ἀμάρτυρος, ον, ὁ ἄνευ μαρτύρων.

ἀμβλύνομαι (μετὰ δτκ.) ἐξασθενοῦμαι, ταπεινώνομαι διά τι· **τῷ ἀποβάντι τῆς ξυμφορᾶς = τῇ ἀποβάσῃ ξυμφορᾷ**.

ἀμβλὺς 1) ἀδύνατος· **ἀμβλύτερον ποιῶ τι** καθιστῶ τι ἀσθενέστερον· 65,11· 2) ψυχρός, ἀδιάφορος· 40,4· 3) ἀναίσθητος **(ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες [πρὸς ταῦτα] ὧν [= ἕνεκα ὧν] ἤλγει ἕκαστος περὶ τὰ οἰκεῖα)**· 65,4.

ἀμέλεια ἔλλειψις περιποιήσεως.

ἀμελοῦμαι παραμελοῦμαι· **οἱ ἠμελημένοι ἄνθρωποι** οἱ παρη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μελημένοι, οἱ μὴ ἔχοντες ἐπιτήρησιν ***(καὶ πολλοὶ τῶν ἠμεληµένων ἀνθρώπων καὶ [= καὶ πράγματι] ἔδρασαν τοῦτο [τὸ ῥίπτειν = καὶ ἔρριψαν ἑαυτοὺς] ἐς φρέατα).***

Ἀμπρακιῶται κάτοικοι τῆς Ἀμπρακίας, πόλεως ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

ἀναγκαίως φέρω ὑπομένω ὑποτασσόμενος εἰς τὴν ἀνάγκην (τὸ πεπρωμένον), καρτερικῶς.

ἀνάγομαι ἀποπλέω· ***βιαιότερον*** ὄχι ἄνευ πολλοῦ ἀγῶνος.

ἀναγορεύω κηρύττω.

ἀναδοῦμαι δένω ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖόν μου.

ἀναζητῶ ἐξετάζω, ἐρευνῶ.

ἀνάθημα ἀφιέρωμα.

ἀναιροῦμαι 1) λαμβάνω μαζί μου· ***τοὺς ἄνδρας ἀνελόμενοι*** λαβόντες εἰς τὰ πλοῖά των· 84,4· 2) ἀνασύρω, σηκώνω· ***τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια*** 92,4.

ἀναίσθητος ἀνώδυνος.

ἀνακομίζομαι ἐπανέρχομαι· ***ἐπ' οἴκου*** εἰς τὴν πατρίδα.

Ἀνακτόριοι κάτοικοι τοῦ Ἀνακτορίου, πόλεως τῆς Ἀκαρνανίας ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ.

ἀναλαμβάνω ἀνανεώνω, ξανακάμω· ***τὰς κατασκευὰς*** τὰ οἰκιακὰ σκεύη, τὸ νοικοκυριό.

ἀναλοῦν, ἀπρμφ. τοῦ ρ. ***ἀναλῶ.***

ἀναλῶ (-όω) δαπανῶ.

ἀνανταγώνιστος ὁ ἄνευ ἀνταγωνιστοῦ· ***εὔνοια ἀνανταγώνιστος*** εὔνοια, κατὰ τῆς ὁποίας κανεὶς δὲν ἀντιτάσσεται.

ἀνάπαυλαι μέσα ἀναπαύσεως, ἀναψυχῆς.

ἀναπείθομαι καταπείθομαι.

ἀναπίμπλαμαι μολύνομαι (ἐπὶ νόσου)· ***ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας (= ἀπὸ θεραπείας ἑτέρου) ἀναπιμπλάμενοι*** ἐπειδὴ ὁ ἕνας ἐμολύνετο (ἐκολλοῦσεν ἀρρώστια) ἀπὸ τὸν ἄλλον ἐξ αἰτίας ποὺ τὸν ἐπεριποιεῖτο.

ἀναπληροῦμαι ἀποκαθίσταμαι εἰς τὸ πρότερόν μου σχῆμα· ***ἀνεπληρώθη ὁ ἥλιος*** (μετὰ ἔκλειψιν).

ἀνάστασις μετανάστασις, μετοικισμός.

ἀναστρέφω (μετ' αἰτ.) γυρίζω τι ἄνω κάτω, ἀνακατεύω, κινῶ εἰς ἔμετον.

ἀναστροφαὶ ἐπιστροφαὶ (αἱ ἐν τῷ ***διέκπλῳ*** γινόμεναι μετὰ τὴν πλῆξιν τοῦ ἐχθρικοῦ πλοίου εἰς τὰ πλάγια διὰ τοῦ ἐμβόλου).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνασχετὸς ὁ δυνάμενος ν' ἀνέχηται, ἀνεκτός, ὑποφερτός· ***ἀνασχετὸν ποιοῦμαί τι*** νομίζω τι ἀνεκτόν.
ἀνατίθημι θέτω ἐπάνω, ἐπιβάλλω ὡς βάσιν, ἀποδίδω.
ἀναφέρω φέρω ἐπάνω (ἐκτὸς τοῦ ὕδατος τῆς θαλάσσης), ἐξάγω ἐκ τοῦ ὕδατος.
ἀνδραγαθίζομαι δεικνύομαι ἀνὴρ ἀγαθός· ***εἴ τις καὶ τόδε (τὸ ἐκστῆναι τῆς ἀρχῆς) ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνη ἀνδραγαθίζεται (=παραινεῖ ἀνδραγαθιζόμενος)*** καὶ ἂν ἀκόμη κανείς, ἐπειδὴ δι' ἀδράνειαν φοβεῖται κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, συνιστᾷ τοῦτο θέλων νὰ δεικνύηται ἀνὴρ ἀγαθός.
ἀνδρεία νόμων ἀνδρεία ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῶν νόμων· ***ἀνδρεία τρόπων*** ἀνδρεία προερχομένη ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς.
ἀνειμένως ἐν ἀνέσει.
ἀνεῖπεν, τοῦ ῥ. ***ἀναγορεύω.***
ἀνεπαχθῶς ἀνενοχλήτως.
ἀνεπιστήμων ἄπειρος.
ἀνερεθίζομαι ἐρεθίζομαι, εὑρίσκομαι ἐν ἐξάψει, ἐν ἀγανακτήσει.
ἀνέχω ἀμτβτ.: τηρῶ θέσιν ἐφεκτικὴν (ἐπιφυλακτικήν)· ὅθ.: ἡσυχάζω.
ἀνηρέθιστο, ὑπερσυντλκ. τοῦ ῥ. ***ἀνερεθίζομαι.***
Ἀνθεστηριὼν ὁ ὄγδοος μὴν τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους ἀντιστοιχῶν περίπου πρὸς τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Φεβρουαρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Μαρτίου.
ἀνθορμῶ (-έω) μετὰ δτκ.: εἶμαι ἠγκυροβολημένος ἀπέναντί τινος.
ἄνθρωποι φρουροί, στρατιῶται.
ἀνίστημι κάμνω τοὺς ἀνθρώπους νὰ μεταναστεύσουν, ἐκδιώκω.
ἀνίσχω ἐπὶ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου: ***ὅσαι (εἰσὶν) πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα*** ἐστραμμέναι πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, πρὸς ἀνατολάς.
ἄνοσος ὁ ἄνευ νόσου· ***(ἔτος) ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας*** ἄνευ νόσου ἀναφορικῶς πρὸς τὰς ἄλλας ἀσθενείας (ἀπηλλαγμένον τῶν λοιπῶν ἀσθενειῶν, ἐκτὸς δηλ. τοῦ λοιμοῦ).
ἀντεξόρμησις τὸ ἐπιπλεῦσαι ἐναντίον τινός, ἔφοδος.
ἀντιδίδωμί τί τινος ἀποδίδω τι ἀντί τινος ***(οὐδεὶς ἐλπίζων βιοὺς μέχρι τοῦ γενέσθαι δίκην ἀντιδοῦναι ἂν [=ὅτι***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βιῴη ἂν μέχρι τοῦ γενέσθαι δίκην καὶ ἀντιδοίη] τὴν τιμωρίαν τῶν ἁμαρτημάτων).

ἀντικαθίστημι ἀντικαθιστῶ· ***μὴ ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν*** (δηλ. τὸν χρυσὸν τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Παρθενῶνι).

ἄντικρυς κατ' εὐθεῖαν.

ἀντιλαμβάνομαι μετὰ γνκ.: 1) λαμβάνω μέρος εἴς τι, ἐπιλαμβάνομαί τινος, φροντίζω περί τινος· ***τῆς σωτηρίας τοῦ κοινοῦ*** 61,4· 2) ἐπιχειρῶ τι· ***ἀντιλαμβάνονται (ἔργου τινός)*** 8,1.

ἀντίληψις προσβολὴ (ὑπὸ νόσου)· ***τῶν ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ (τοῦ κακοῦ) ἐπεσήμαινε*** ἡ ὑπὸ τῆς νόσου προσβολὴ τῶν ἄκρων ἄφινεν ἐπ' αὐτῶν διαρκῆ ἴχνη (ἄφινε σημάδια).

ἀντιλογία ἐναντίος λόγος, ἀντίρρησις· ***ἔχω ἀντιλογίαν τινὰ*** ἔχω ν' ἀντιτάξω λόγον τινά.

ἀντίπαλος 1) ἀνταγωνιστής, ἀντίπαλος· ***τὸ ἀντίπαλον*** οἱ ἀντίπαλοι· ***φθόνος (ἐστὶ) τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον*** μεταξὺ τῶν ζώντων ἐπικρατεῖ φθόνος πρός . . . · 45,1· 2) σχεδὸν ἴσος, ἀνάλογος· ***ἤθη ἀντίπαλα (τῇ πόλει)*** ἀνάλογα, ἀντάξια τοῦ μεγέθους τῆς πόλεως 61,4.

ἀντιπαραπλέω πλέω ἀπέναντι παρὰ τὴν παραλίαν.

ἀντίπρῳρος ὁ ἔχων τὴν πρῷραν ἐστραμμένην πρός τινα.

ἀντιτίθημι (μετ' αἰτ. καὶ γνκ.) θέτω τι ἀπέναντι ἄλλου πρὸς παραβολὴν καὶ σύγκρισιν, ἀντιπαραβάλλω τι πρός τι.

ἀντιτολμῶ τολμηρῶς ἀνθίσταμαι· ***οἱ δ' (ἐπιόντες) ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων (δυνάμεων) . . . ἀντιτολμῶσιν.***

ἀντοφείλω ὀφείλω χάριν· ***ὁ ἀντοφείλων*** ὁ εὐεργετηθείς.

ἄνω εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ***(ὅπως μὴ οἱ ἐπὶ θαλάσσῃ Ἀκαρνᾶνες ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ξυμβοηθῶσιν).***

ἀξιόλογος σπουδαῖος, ἐπίσημος.

ἀξιῶ 1) κρίνω ἄξιον· 89,1· 2) θεωρῶ καθῆκόν μου· ***ἔργῳ ἀξιοῦντες πεποιθέναι σφίσιν αὐτοῖς περὶ τοῦ ἤδη δρωμένου*** ἐν τῇ πράξει θεωροῦντες καθῆκόν των νὰ ἔχωσι πεποίθησιν εἰς ἑαυτοὺς (εἰς τὸ προσωπικόν των θάρρος) ὡς πρὸς τὸν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των προκείμενον κίνδυνον· 42,4· 3) θεωρῶ ὀρθόν· 43,1· 4) θέλω· 53,2.

ἀξίωμα ἐκτίμησις, ὑπόληψις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀξίωσις 1) τὸ νὰ θεωρῆταί τις ἄξιος, ἡ ὑπόληψις· **ἀξιώσει προήκῃ·** 34,6· **κατὰ τὴν ἀξίωσιν** ὡς πρὸς τὴν κοινωνικὴν ἐκτίμησιν· 37,1· **μὴ ἀφανίζειν τὴν ἀξίωσιν·** 61,4· 2) ἀπόφασις· 88,2.

ἀπάγω ἄγω μακράν, ἀπομακρύνω, ἀποτρέπω.

ἀπαλγῶ = παύομαι ἀλγεῖν· ἀπαλγῶ τὰ ἴδια παύω νὰ λυπῶμαι διὰ τὰς ἰδίας συμφοράς, λησμονῶ τὰς ἰδίας συμφοράς.

ἀπαλλάσσομαι (τοῦ βίου) ἀποθνήσκω.

ἀπαναλίσκω δαπανῶ· πθτκ. ἀπροσώπως: **ἀπανηλώθη ἐς Ποτείδαιαν** ἐγένετο δαπάνη διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Ποτειδ.

ἀπανηλώθη, πθτκ. ἀόρ. τοῦ ῥ. **ἀπαναλίσκω**.

ἀπαντῶ τινι ἀντεπεξέρχομαι κατά τινος, προσβάλλω τινά.

ἀπάται πολεμικὰ τεχνάσματα.

ἀπεικότως παραλόγως· **οὐκ ἀπεικότως = εἰκότως** εὐλόγως, εὐνοήτως.

ἀπειλημμένους, πθτκ. πρκμ. τοῦ ῥ. **ἀπολαμβάνω**.

ἄπειμι εἶμαι μακρὰν **(ἡ δήλωσις ἅπασι τῆς ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι)**.

ἀπείργω ἐμποδίζω, ἀποκλείω.

ἄπειρος (μετὰ γνκ.) ὁ μὴ γνωρίζων τι· τὸ ἀντίθ.: **ἔμπειρος** ὁ γνωρίζων τι· **ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους τῶν διόδων, ᾗ χρὴ σωθῆναι . . ., ἐμπείρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν** ἐν ᾧ οἱ μὲν περισσότεροι δὲν ἐγνώριζον τὰς διόδους, διὰ τῶν ὁποίων ἔπρεπε νὰ σωθῶσι . . ., οἱ δὲ καταδιώκοντες αὐτοὺς τὰς ἐγνώριζον, ὥστε νὰ μὴ διαφεύγωσιν ἐκεῖνοι.

ἄπεφθος (ἐπὶ χρυσοῦ) καθαρός.

ἀπεχθάνομαι γίνομαι μισητός· **ἀγωνίζεσθαι (περὶ) κινδύνου ὧν (= τούτων, ἃ) ἐν τῇ ἀρχῇ (ὄντες) ἀπήχθεσθε (τοῖς ἀρχομένοις)** περὶ κινδύνου διὰ ταῦτα, διὰ τὰ ὁποῖα . . .

ἄπλοια ἡ ἀδυναμία τοῦ πλεῖν ἢ ἕνεκα νηνεμίας ἢ ἕνεκα ἐναντίων ἀνέμων· **ὑπὸ ἀνέμων καὶ ἀπλοίας** ἕνεκα ἐναντίων ἀνέμων καὶ νηνεμίας.

ἀπὸ μετὰ γνκ.: 1) ἐπὶ χρόνου: **ἀφ' οὗ** ἐφ' ὅσον· 8,3· **ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου** (δηλ. **χρόνου)** ἐξ ἀρχαιοτάτου χρόνου· 15,1· 2) εἰς δήλωσιν αἰτίας: ἕνεκα· **ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος·** 25,2· **λεγέτω . . . ἀφ' ὅτου** ἐκ τίνος αἰτίας· 48,3· 3) εἰς δήλωσιν τῆς ἔκ τινος ἀφορμῆς: **ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης** ἐν τῇ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἰσότητι τῆς τύχης· 62,5· 4) εἰς δήλωσιν τοῦ μέσου, δι' οὗ γίνεταί τι· **ἀπὸ σημείου ἑνός·** 90,4.

ἀπογίγνομαι εἶμαι μακράν· ἰδίως ἐπὶ θανάτου: ἀποθνήσκω.

ἀποδείκνυμι ὁρίζω, καθιστῶ.

ἀποδέω (ἐπὶ ἀριθμῶν) εἶμαι ὀλιγώτερος κατὰ τόσους ἢ τόσους ἀριθμούς· **τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια** 10.000 πλὴν 300 (= 9.700).

ἀποκάθαρσις ἔκκρισις, κένωσις.

ἀποκρίνω ἀποχωρίζω· πθτκ.: **ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη** πάντα τὰ νοσήματα (ἀποχωρισθέντα) κατέληξαν εἰς τοῦτο (τὸν λοιμόν).

ἀποκρύπτομαί τι ἀποκρύπτω τι ἀπὸ τοὺς ἄλλους· **ῥᾷον ἐτόλμα τις (ἐκεῖνα), ἃ ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν** (= ὥστε νὰ μὴ τὰ κάμνῃ πρὸς εὐχαρίστησίν του).

ἀπολαμβάνω ἀποκλείω.

ἀπόλαυσις· μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ γιγνόμενα αὐτοῦ (δηλ. **ἐν τῇ Ἀττικῇ) ἀγαθὰ καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων** διὰ μηδόλως οἰκειοτέρας ἀπολαύσεως νὰ καρπώμεθα τὰ προϊόντα τῆς χώρας μας ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων (ν' ἀπολαμβάνωμεν τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων χωρῶν ὡς νὰ ἦσαν ἰδικά μας, ὅπως καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἰδικῆς μας χώρας).

Ἀπολλώνιον ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος κείμενον ἐν τῷ λιμένι τῆς Ναυπάκτου.

ἀπολοφύρομαι κλαίω ἀρκετά.

ἀπολύομαι ἀπαλλάσσομαι.

ἀπορία 1) ἀμηχανία· **ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν** τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ μείνῃ τις ἥσυχος, ἡ ἔλλειψις ἡσυχίας· 49,5· 2) ἔλλειψις· **τοῦ θεραπεύσοντος·** 51,5.

ἄπορος ὁ ἄνευ πόρου τινὸς ἢ μέσου· **ἄπορος τῇ γνώμῃ καθέστηκα** περιέρχομαι εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν· 59,2· **τὸ ἄπορον** ἡ ἀμηχανία· 62,5.

ἀποφαίνω ἀποδεικνύω, βεβαιώνω.

ἀπράγμων ὁ μὴ ἀναμειγνυόμενος εἰς τὰ δημόσια πράγματα, φιλήσυχος πολίτης· 40,2· **τὸ ἄπραγμον** ἡ ἀδράνεια, ἡ ῥαθυμία· 63,3.

ἅπτομαι μετὰ γνκ.: 1) ἐγγίζω τι· **τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα οὔτ' ἄγαν . . . = τὸ μὲν ἔξωθεν σῶμα, εἴ τις ἅπτοι-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

το (αὐτοῦ), οὔτ᾽ ἄγαν . . . 49,5· **ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται** ὅσα ἐγγίζουσι, τρώγουσιν ἀνθρωπίνην σάρκα· 50,1· 2) ἐπιχειρῶ τι· **τοῦ πολέμου**· 8,1· 3) ἐπὶ νόσων: προσβάλλω τινά· **(τὸ κακὸν = ἡ νόσος) ἥψατο τῶν ἀνθρώπων**· 48,2.

ἀπωθοῦμαι ἀποκρούω.

ἄραντες, τοῦ ῥ. **αἴρω.**

ἄρας, τοῦ ῥ. **αἴρω.**

ἀργὸς ἀκατοίκητος.

ἀρετὴ 1) ἀνδρεία· **ἀρετὴ ἀνδρὸς** (ἀνδρικὸς) ἡρωϊσμός, ἀνδραγαθία· 42,2· 2) εὐγένεια αἰσθημάτων· **τὰ ἐς ἀρετὴν** ὡς πρὸς τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων· 40,4· 3) μεγαλοφροσύνη· 51,5· 4) ἔπαινος· **ἀρετῆς πέρι** πρὸς ἔπαινον· 45,2.

ἀρκῶ 1) εἶμαι ἐπαρκής, ἐπαρκῶ· **οὔτε ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ** (= διότι κατ᾽ ἀρχὰς **ἀγνοοῦντες** τὴν φύσιν τῆς νόσου ἐθεράπευον αὐτήν)· 47,1· 2) εἶμαι ἀρκετός· μτχ.: **ἀρκῶν, οὖσα, οὖν,** ἀρκετός· **ἐμοὶ δ᾽ ἂν ἐδόκει ἀρκοῦν εἶναι** ἀλλ᾽ ἐγὼ θὰ ἐνόμιζα ἀρκετόν· 35,1.

ἄρχω (μετὰ γνκ.) κάμνω ἀρχήν τινος· **ἥδε ἡ ἡμέρα μεγάλων κακῶν ἄρξει (= ἀρχὴ ἔσται)**· 12,3· **πρῶτον ἄρχω τινὸς** κάμνω τὴν πρώτην ἀρχήν τινος, δίδω τὴν πρώτην ἀφορμὴν εἴς τι **(τὸ νόσημα καὶ ἐς τἆλλα τῇ πόλει πρῶτον ἦρξεν ἀνομίας ἐπὶ πλέον)**· 53,1.

ἄσημος ὁ μὴ ἔχων σῆμα νομίσματος· **ἄσημον χρυσίον καὶ ἀργύριον** χρυσὸς καὶ ἄργυρος μὴ κεκομμένος εἰς νομίσματα· **χρυσίου ἀσήμου καὶ ἀργυρίου . . . οὐκ ἐλάσσονος ἢ πεντακοσίων ταλάντων (ὑπάρχοντος).**

ἀσθένεια ἔλλειψις δυνάμεως, ἀδυναμία.

ἀσθενής· **ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης = ἐν τῷ ἀσθενεῖ τῆς ὑμετέρας γνώμης** ἐν ᾧ τὸ φρόνημα ὑμῶν εἶναι ἀσθενές.

ἄσπονδος ἄνευ κανονικῆς ἀνακωχῆς (ἥτις ἐπεκυροῦτο διὰ σπονδῶν)· **ἀναιροῦμαι τοὺς νεκροὺς ἀσπόνδους** σηκώνω (λαμβάνω) τοὺς νεκροὺς πρὸς ταφὴν ἄνευ συνθήκης.

Ἄστακος πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

ἄστυ αἱ Ἀθῆναι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Πειραιᾶ.

ἀσφαλέστερος ὀλιγώτερον ἀτυχής· **χρὴ εὔχεσθαι μὲν ἀσφαλεστέραν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, ἀξιοῦν δὲ μηδὲν ἀτολμοτέραν ἔχειν αὐτὴν** πρέπει ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εὔχησθε νὰ ἔχητε τὸ φρόνημά σας ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὀλιγώτερον ἀτυχὲς (νὰ ὁδηγήσῃ εἰς ἔκβασιν ὀλιγώτερον ἀτυχῆ), ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ νὰ θεωρῆτε καθῆκόν σας νὰ ἔχητε τοῦτο - τὸ πρὸς τοὺς πολεμίους φρόνημά σας — ὄχι ὀλιγώτερον τολμηρόν.

ἀτοπία τὸ μὴ εἶναι ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ· ἑπομένως: τὸ ἄτοπον, τὸ παράδοξον· ***πολλὰ καὶ ἄλλα ἀτοπίας*** πολλὰ ἄλλα ἀπὸ τὰ παράδοξα (τοῦ νοσήματος).

ἄτοπος ὁ ἐκτὸς τῆς οἰκείας θέσεως· ἑπομένως: ἀσυνήθης.

ἀτυχῶ ἀποτυγχάνω· ***αἰσχιόν (ἐστι) ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι*** εἶναι πλέον ἐπονείδιστον, ἐν ᾧ τὰ ἔχετε, νὰ σᾶς τὰ πάρουν ἄλλοι, παρά, ἐν ᾧ προσπαθεῖτε νὰ τὰ ἀποκτήσητε, ν᾽ ἀποτύχητε.

αὐτάρκης ὁ ἐπαρκὴς εἰς ἑαυτόν, αὐτὸς καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπαρκής· ***αὐτάρκης πρός τι*** ἱκανὸς ν᾽ ἀντιπαλαίσῃ πρός τι· ***σῶμα αὔταρκες πρὸς αὐτὸ (τὸ νόσημα).***

αὐτίκα εὐθύς· ***τὸ αὐτίκα*** πρὸς στιγμήν.

αὐτὸς 1) μόνος· 15,1. 65,13· 2) μετὰ τῶν τακτικῶν ἀριθμητκ.: ***δέκατος αὐτὸς*** αὐτὸς μετὰ ἐννέα ἄλλων· 13,1.

αὔχημα ἀλαζονικὸν θράσος.

αὐχῶ καυχῶμαι· ***αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι*** (τοῦ ῥ. ***ἀπωθοῦμαι) πάντας.***

ἀφάνεια ἀσημότης· ***ἀφάνεια ἀξιώματος*** κοινωνικὴ ἀσημότης.

ἀφανὴς 1) ἐπὶ στρατιωτῶν μὴ ἀνευρισκομένων μετὰ τὴν μάχην: ***κλίνη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὑρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν*** φέρετρον διὰ τοὺς ἀφανεῖς, δηλ. διὰ τοὺς μὴ εὑρεθέντας πρὸς ἐκφοράν· 34,3· 2) ἀβέβαιος, ἄδηλος· ***τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν*** τὸ ἄδηλον τῆς ἐπιτυχίας (τοῦ ἀγῶνος)· 42,4.

ἀφανίζω ἐξαλείφω, ἀποσβένω.

ἀφίει, πρτκ. τοῦ ῥ. ***ἀφίημι.***

ἀφίεμαι (μετὰ γνκ.) παραμελῶ τι ***(ἀφίεσθε τῆς σωτηρίας τοῦ κοινοῦ [=τῆς κοινῆς σωτηρίας]).***

ἄφνω αἰφνιδίως.

Ἀχαρναὶ δῆμος τῆς Ἀττικῆς κείμενος πρὸς τὰς κλιτῦς τοῦ ὄρους Αἰγάλεω (νῦν Μενίδι).

ἀχθηδὼν δυσαρέσκεια· ***οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι*** οὐδὲ προσθέτοντες εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀβλαβεῖς μέν, ὀχληρὰς ὅμως κατὰ τὴν ὄψιν δυσαρεσκείας (οὐδὲ προσλαμβάνοντες [ἀπέναντι τοῦ ἄλλου] φυσιο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γνωμίαν ἀποδοκιμαστικῆς σκυθρωπότητος, ἡ ὁποία δὲν βλάπτει ἀληθῶς, πληγώνει ὅμως).

ἀχρεῖος 1) ἄχρηστος, ἀνωφελής· 40,2· 2) ἐν σχέσει πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν: ἄχρηστος, ἀνίκανος πρὸς πόλεμον· ***οἱ ἀχρειότατοι*** οἱ κατ᾽ ἐξοχὴν ἄχρηστοι (πρὸς πόλεμον), ἤτοι οἱ νοσοῦντες καὶ οἱ γέροντες· 6,4· 3) ***τὸ ἀχρεῖον τῆς ἡλικίας*** ἡ γεροντικὴ ἡλικία· 44 4.

Β

βάλανος σιδήριον εἰσερχόμενον διὰ τῆς ὀπῆς εἰς τὸν ξύλινον μοχλὸν (σύρτην), ὅστις ἐτίθετο ὄπισθεν τῆς θύρας καθ᾽ ὅλον τὸ πλάτος αὐτῆς, καὶ μετὰ ταῦτα εἴς τινα ὀπὴν ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς θύρας ἀνεῳγμένην ***(βαλανοδόκην)***, ὥστε ὁ μοχλὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μετακινηθῇ πρὶν τὸ σιδήριον ἀφαιρεθῇ ἐκ τῆς βαλανοδόκης διά τινος κλειδίου ἢ ἀγκίστρου ***(βαλανάγρας)***. Δι᾽ ἔλλειψιν βαλανάγρας ἐν ἀνάγκῃ ἐξήγετο ὁ μοχλὸς θραυόμενος διὰ πελέκεως.

βάλλω κτυπῶ.

βαρύνομαι 1) καταβάλλομαι· 64 6· 2) βαρυθυμῶ, λυποῦμαι· 16 2.

βέβαιος ἀσφαλής, σταθερός· 40 4 62,5· ***τὸ βέβαιον*** ἡ εὐστάθεια, ἡ σταθερότης· ***ἔχω τὸ βέβαιον τῆς διανοίας μέγα τι*** τὴν εὐστάθειαν τῆς ψυχῆς εἰς μέγαν βαθμόν· 89,6.

βεβαίως ἀσφαλῶς· ***βεβαίως φίλια***.

βοηθῶ μετὰ δτκ. πράγμ.: ὑποστηρίζω, διατηρῶ τι ***(εἰκός [ἐστι] ὑμᾶς βοηθεῖν τῷ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν τιμωμένῳ τῆς πόλεως)***.

βοιωταρχῶ εἶμαι Βοιώταρχος, εἷς ἐκ τῶν προϊσταμένων τῆς Βοιωτικῆς ὁμοσπονδίας· οἱ Βοιώταρχοι ἦσαν ἕνδεκα καὶ εἶχον τὴν διεύθυνσιν τῶν πολιτικῶν καὶ πολεμικῶν ὑποθέσεων τῆς ὁμοσπονδίας.

βουλεύω σκέπτομαι, ἀποφασίζω· 6,2.—Μέσον: ***ἴσον ἢ δίκαιον βουλεύομαι*** σκέπτομαι περὶ τῶν δημοσίων πραγμάτων ὀρθῶς καὶ δικαίως ***(οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι [τούτους], οἳ ἂν μὴ κινδυνεύωσι καὶ παῖδας παραβαλλόμενοι ἐκ τοῦ ὁμοίου*** [= ὁμοίως, ὅπως οἱ ἔχοντες παῖδας στρατευσίμους])· 44.3.

βούλομαι· βουλομένῳ μοί ἐστιν = ***βούλομαι*** (κυρ.: εἶναι μὲ τὴν θέλησίν μου).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βράγχος στενοχωρία τῶν βρόγχων, βραχνάδα.

βράχεα, τά, τὰ ἀβαθῆ μέρη, τὰ ῥηχά.

βραχὺς 1) ἐπὶ τόπου: ***διὰ βραχέος*** ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως· 83,5· 2) ἐπὶ ἀξίας ἢ σπουδαιότητος: μικρός, ἀσήμαντος· ***ἱππομαχία*** · 22,2.

Βριλησσὸς ὄρος ὑψούμενον κατὰ τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Ἀττικῆς (νῦν Πεντελικόν).

Γ

γαμικά, τά, ὁ γάμος.

Γῆ ἀρχαία θεότης τιμωμένη ἐν Ἀθήναις καὶ ἔχουσα ναὸν πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς Ἀκροπόλεως κείμενον.

γίγνομαι 1) ἐπὶ ποσῶν: ἀνέρχομαι, ἀναβαίνω εἰς· ***τὰ πλεῖστα ἐγένετο*** τὸ ἀνώτατον ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς· 13,3· 2) ἔρχομαι· ***διὰ τὸ καταφρονοῦντας ἀπαρασκεύους γενέσθαι*** διότι καταφρονοῦντες (τοὺς ἐναντίους) ἦλθον ἀπαράσκευοι· 11,4· 3) μετὰ προθ.: ***γίγνομαι ἐκ τοῦ ἴσου τινὶ*** εὑρίσκομαι ἐν ὁμοίᾳ θέσει πρός τινα· ***καὶ (ὅπως μὴ) σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίγνωνται (οἱ Θηβαῖοι)*** · 3,4· ***γίγνομαι ἐν*** διατρίβω ἐν· 16,1· ***γίγνομαι ἐπὶ τοῖς ὁρίοις*** φθάνω εἰς τὰ σύνορα· 12,2.

γιγνώσκω 1) κατανοῶ· ***τὰ δέοντα (γενέσθαι)*** · 60,6· 2) κρίνω· ***περὶ τοῦ μὴ ἐπεξιέναι*** · 22,1.

γνώμη 1) νοῦς, διάνοια· 34,6. 38,1. 51,4· 65,1· 2) ψυχή, διάθεσις· 89,11· 3) σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις· ***γνώμῃ καὶ περιουσίᾳ κρατεῖσθαι*** · 13,2· ***ἐλπίδι ἧσσον πιστεύει . . . γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων*** (ἡ σύνεσις) δὲν στηρίζεται τόσον εἰς τὴν ἐλπίδα . . . ἀλλ' εἰς τὴν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μέσων ὀρθὴν σκέψιν· 62,5· ***δυνατὸς τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ*** · 65,8· 4) φρόνημα· ***τῇ γνώμῃ θαρσαλέους στρατεύειν (τοὺς στρατεύοντας)*** · 11,5· ***τὸ μὴ κατὰ κράτος νικηθὲν τῆς γνώμης = ἡ μὴ κατὰ κράτος νικηθεῖσα γνώμη*** · 87,3· ***τῇ δυνάμει τὸ πλέον πίσυνοι ἢ τῇ γνώμῃ*** · 89,6· 5) γνῶσις (τῶν πραγμάτων)· ***γνώμῃ πιστεύει προέχειν*** ἐν καθαρᾷ γνώσει (τῶν πραγμάτων) ἔχει πεποίθησιν ὅτι ὑπερέχει· 62,4· 6) σκοπός· ***γνώμῃ τοιᾷδε*** · 20,1· 7) ἀπόφασις· ***γνώμην ποιοῦμαι*** (μετ' ἀπρμφ.) ἀποφασίζω νά . . . · 2,4.

Γορτύνιος ὁ ἐκ Γόρτυνος, πόλεως τῆς Κρήτης.

γοῦν παραδείγματος χάριν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γραϊκὴ περιοχὴ παρὰ τὸν Ὠρωπὸν τῆς Ἀττικῆς.
Γυρτώνιοι κάτοικοι τῆς Γυρτῶνος, πόλεως τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Πελασγιώτιδος.

Δ

δαιμόνιος πᾶν τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ προερχόμενον.
δεδιός, τοῦ ῥ. ***δέδοικα*** ἢ ***δέδια***.
δέδοικα ἢ ***δέδια*** φοβοῦμαι· ***περί τινι*** διά τινα· 5,5· ***τὸ πλῆθος δεδιὸς*** προφυλαττόμενον, μετὰ προφυλάξεως βαῖνον· 11,4.
δεινόν, τό, κυρ.: ὁ φόβος· ἔπειτα: ὁ κίνδυνος.
δείσαντες, τοῦ ῥ. ***δέδοικα*** ἢ ***δέδια***.
δέος φόβος μετ' αἰδοῦς, εὐλάβεια, σεβασμός.
δέχομαί τι δίδω προσοχήν, ὑπακούω εἴς τι· ***τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως*** (προθύμως).
δέω ἔχω ἔλλειψιν· ἡ μτχ. πολλάκις εἶναι ἐν χρήσει πρὸς δήλωσιν ἀριθμῶν συνθέτων μετὰ τοῦ 8 ἢ 9· ***πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη*** πεντήκοντα ἔτη πλὴν δύο, τεσσαράκοντα ὀκτώ.
δὴ 1) ἤδη, μέχρι τοῦδε· 64,5· 2) βεβαίως· 24,1· ***δή τοι*** βεβαιότατα· 41,3· 3) ὡς γνωστόν· 21,1. 62,2. 64,1· 4) ἐπιτατκ.: πολύ, ἐντελῶς, ὁμολογουμένως· 40,3. 49,1. 64,3.
δῆμος οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι.
δημόσιος 1) ***τὰ δημόσια οὐ παρανομοῦμεν*** ἐν τοῖς δημοσίοις (ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ) ἀποφεύγομεν τὰς παρανομίας· 37,3· 2) ὡς ἐπίρρ. ἡ δτκ. ***δημοσίᾳ*** α) δημοσίᾳ δαπάνῃ· 46,1· β) ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις· 65,2.
δημοτελὴς ὁ τελούμενος δημοσίᾳ δαπάνῃ.
διὰ (μετὰ γνκ.) ἐπὶ χρόνου: ***διὰ νυκτὸς*** καθ' ὅλην τὴν νύκτα· 4,2· ***διὰ παντὸς*** (δηλ. ***τοῦ χρόνου)*** α) καθ' ὅλον τὸν χρόνον· 16,2· β) διαρκῶς, καὶ ἡμέραν καὶ νύκτα· 49,5. — ***διὰ παντὸς τοῦ πολέμου*** καθ' ὅλον τὸν πόλεμον· 24,1· ***δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης*** ἐν βραχυτάτῃ κρισίμῳ στιγμῇ· 42,4.
διαβάλλω 1) ἀμτβτ.: διαβαίνω, διαπεραιοῦμαι· 83,3· 2) μετβτκ.: ***τινὰ*** καθιστῶ τινα ὕποπτον· 18,3.
διαβουλεύομαι σκέπτομαι.
διαδοχὴ διηνεκὴς ἀλληλουχία· ***διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων*** ἐν διηνεκεῖ ἀλληλουχίᾳ τῶν ἀλλεπαλλήλων γενεῶν.
διαδραμών, τοῦ ῥ. ***διατρέχω***.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δίαιτα τρόπος ζωῆς.

διαιτῶμαι ζῶ.

διακοσμῶ τακτοποιῶ, διοργανώνω.

διαλύομαι ἀποχωρίζομαι· ***ἔμελλε διαλύσεσθαι (ἀπὸ τῶν ἀγωγῶν).***

διάνοια 1) σκοπός· 20,5· 2) φρόνημα· 61,2.

διαπέμπομαι στέλλω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

διατρέχω τι διέρχομαι δρομαίως διὰ μέσου τινός.

διαφερόντως διαφόρως· ***ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον*** καθ᾽ ὅσον ἕκαστος ἐτύγχανε νὰ ἔχῃ τι (σύμπτωμα) διαφόρως ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον· 51,1· ***διαφερόντως καὶ τόδε ἔχομεν = διαφέρομεν καὶ τῷδε*** (κατὰ τὸ ἑξῆς)· 40,3.

διαφέρω 1) μετὰ γνκ. προσ. καὶ διπλῆς δτκ.: ***διαφέρομεν τῶν ἐναντίων ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τοῖσδε*** (ὡς πρὸς τὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις κατὰ τὰ ἑξῆς)· 39,1· 2) ***τὰ διαφέροντα*** ἡ διαφορὰ (πρὸς τὴν προτέραν κατάστασιν)· ***ἐν οἷς μεγάλα τὰ διαφέροντα (ἦσαν)*** 43,5.

διαφθείρω φονεύω· πθτκ.: ***διαφθείρομαι*** ἀποθνήσκω.

διάφορος 1) ὁ διαφερόμενος πρός τινα, ἐχθρός· 2,3· 2) οὐσ.: ***τὸ διάφορον*** ἀσυμφωνία, ἐναντιότης, ἔχθρα· ***κατὰ τὸ Ἀθηναίων διάφορον*** διὰ τὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἔχθραν· 27,2.

διέκπλους ναυτικὸν στρατήγημα, κατὰ τὸ ὁποῖον διασχίζων τις μεθ᾽ ὁρμῆς διὰ τοῦ πλοίου του τὴν τάξιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἔπληττε τὸ ἐχθρικὸν πλοῖον εἰς τὰ πλάγια διὰ τοῦ ἐμβόλου καὶ ἔπειτα ταχέως ἐπιστρέφων προσέβαλλεν αὐτὸ ὄπισθεν.

διετήσιος ὁ καθ᾽ ὅλον τὸ ἔτος γινόμενος.

δικαιῶ 1) κρίνω δίκαιον ***(οἱ γὰρ ἄνθρωποι δικαιοῦσιν αἰτιᾶσθαι ἐν ἴσῳ [τοῦτον], ὅστις μαλακίᾳ ἐλλείπει τῆς ὑπαρχούσης δόξης, [ὡς] καὶ μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον τῆς μὴ προσηκούσης [αὐτῷ δόξης])***· 61,4· 2) θεωρῶ καθῆκόν μου· 41,5.

Διονύσια ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου· ***τὰ ἀρχαιότατα Διονύσια = τὰ Ἀνθεστήρια.*** Ταῦτα διήρκουν τρεῖς ἡμέρας (ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 13 τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνός), ὧν ἑκάστη εἶχεν ἴδιον ὄνομα· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ μὲν πρώτη ***Πυθοίγια,*** ἡ δὲ δευτέρα ***Χόες*** καὶ ἡ τρίτη ***Χύτροι***· ἴδ. ***Ἀνθεστηριών***.

διορύσσω διατρυπῶ· ***τοὺς κοινοὺς τοίχους (τῶν οἰκιῶν).***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διχόθεν διὰ δύο αἰτίας.

δόκησις δοξασία, ἰδέα· ***ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται*** ἐν ᾗ περιπτώσει (τ. ἔ. ***ἐν τῷ μετρίως εἰπεῖν)*** μόλις ἐξασφαλίζεται (ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκροατῶν) καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι ὁ ῥήτωρ εἶπε τὴν ἀλήθειαν· 35,2· ***παρέχω δόκησιν*** κάμνω (τινὰ) νὰ νομίζῃ· 84,1.

δοκιμάζω ἐπιδοκιμάζω, ἐγκρίνω· πτθκ.: ***τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν*** ὑπὸ τῶν προγόνων ἐνεκρίθη· ὅτι ταῦτα (δηλ. ὁ ἐπιτάφιος λόγος καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ συνδεόμενα) οὕτω γινόμενα ἔχουσι καλῶς.

δοκῶ 1) νομίζω ***(καὶ ἐδόκουν οἱ Πελ. καταλαβεῖν ἂν [= ὅτι καταλάβοιεν ἂν] πάντα ἔξω [τῆς πόλεως] ἔτι [ὄντα], ἐπελθόντες [= εἰ ἐπέλθοιεν] διὰ τάχους)***· 18,4· 2) πιστεύομαι· 8,3.

δόξα 1) προσδοκία· ***παρὰ δόξαν***· 49,6· 2) δοξασία, πεποίθησις· 35,3· 3) καλὴ ὑπόληψις, τιμή, δόξα ***(μεγάλη ἡ δόξα [ἔσται] ὑμῖν μὴ χείροσι γενέσθαι τῆς ὑπαρχούσης φύσεως*** [= ἐὰν δὲν φανῆτε κατώτεραι τῆς γυναικείας φύσεως] ***καὶ [ταύτῃ] ἧς ἂν κλέος ᾖ ἐπ' ἐλάχιστον*** [= ἐλάχιστα] ***ἐν τοῖς ἄρσεσιν ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου)***· 45,2· 4) δόξα (καλὴ ἢ κακή)· ***φέρομαι μεγίστην δόξαν τινὶ ἐπ' ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων*** φέρω (παρέχω) εἴς τινα κατὰ τὰς ἐκβάσεις τοῦ πολέμου ἢ μεγίστην δόξαν ἢ μεγίστην καταισχύνην· 11,9.

δουλεύω ἀσφαλῶς ὑπακούω εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἄλλου ἄνευ κινδύνων (ἀποφεύγων τοὺς κινδύνους).

δουλῶ ὑποδουλώνω, ταπεινώνω, καταβάλλω ***(τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ ξυμβαῖνον πλείστῳ παραλόγῳ δουλοῖ [τὸ] φρόνημα).***

δ' οὖν τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι . . .

δραστήριον, τό, ἡ δραστηριότης, ἡ ἐνεργητικότης.

δρῶ πράττω· 5,5· ***εὖ δρῶ*** εὐεργετῶ· ***(εὖ) δρῶντες*** 40,4

δύναμις 1) ἀρχή, δικαιοδοσία· 7,1· 2) σημασία, σπουδαιότης· ***προγνοὺς τὴν δύναμιν (τοῦ πολέμου)***· 65,5.

δυνατὸς ἔχων ἰσχύν, ἐπιρροήν· 2,3. 65,8· ***οἱ δυνατοὶ*** οἱ πρῶτοι ἄνδρες, οἱ ἄριστοι, οἱ ἐξέχοντες κατὰ τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν ἐπίδρασιν· 65,2.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ε

ἐγκαλλώπισμα κόσμημα.

ἐγκαρτερῶ ἐμμένω ***(ταπεινὴ [ἐγένετο*** = ἐταπεινώθη, ἐκάμφθη] ***ἡ διάνοια ὑμῶν [ὥστε] ἐγκαρτερεῖν [τούτοις] ἃ ἔγνωτε).***

ἐγκατασκήπτω (ἐπὶ ἐπιδημιῶν) ἐνσκήπτω.

ἔγκειμαί τινι ἐπιτίθεμαι κατά τινος, στενοχωρῶ τινα.

ἐθάς, άδος (μετὰ γνκ.) συνηθισμένος μέ τι.

ἐθέλω συνηθίζω.

ἔθος συνήθεια· ***ἐν ἔθει ἐστί τι*** σύνηθες εἶναί τι.

εἰ 1) μετὰ τὰς ἐκφράσεις ἀμφιβολίας καὶ ἀβεβαιότητος = ***εἰ μὴ*** ἂν δέν· ***ἄδηλον νομίζων εἰ διαφθαρήσεται*** 53 3· 2) ἐπειδή· ***εἰ ἐθέλομεν κινδυνεύειν*** (ν᾽ ἀντιμετωπίζωμεν τοὺς κινδύνους)· 39,4· 3) ***εἰ μὴ*** ἐκτὸς ἐάν· ***οὐ δικαίως εἰ μή . . . ἀναθήσετε***· 64,1.

εἶδος ἰδιάζων χαρακτὴρ ***(τὸ εἶδος τῆς νόσου, γενόμενον κρεῖσσον τοῦ λόγου, τά τε ἄλλα*** [αἰτ. τοῦ κατά τι] . . .).

εἰκὸς πιθανόν, εὔλογον, φυσικόν· ***τὸ οὐκ εἰκὸς*** τὸ ἀπροσδόκητον.

εἰμὶ 1) ἑπομένου ἀναφορικοῦ: ***ἔστιν ἃ = τινὰ*** (μέρη)· 26,2· ***εἰσὶν οἳ = τινές· εἰσὶ δ᾽ οἳ (διέφευγον) καὶ τῶν ὀφθαλμῶν (στερισκόμενοι)***· 49,7· ***οὐκ ἔστιν ὅστις = οὐδείς***· 62,2· ***ἔστιν ὅτε*** ἐνίοτε· ***οὐκ ἔστιν ὅτε*** οὐδέποτε· 39,1· 2) μετὰ προθ.: ***εἰμὶ ἔν τινι*** ἀσχολοῦμαι εἴς τι· ***ἐν τούτῳ παρασκευῆς (= ἐν ταύτῃ τῇ παρασκευῇ) ἦσαν***· 17,4.

εἴτε . . . εἴτε ἐπὶ πλαγίας ἐρωτήσεως: ***εἴτε κατακαύσωσιν . . . εἴτε τι ἄλλο χρήσωνται (αὐτοῖς)*** ἂν ἔπρεπε νὰ κατακαύσωσιν αὐτοὺς ἢ νὰ τοὺς μεταχειρισθῶσιν ἄλλως πως.

ἐκ μετὰ γνκ.: 1) μετὰ βραχυλογίας· ***θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων = θάπτουσι τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις πεσόντας καὶ ἐκ τούτων ἀναιρουμένους καὶ θαπτομένους***· 34,5· 2) ἐπὶ χρόνου: ***ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας*** ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πολιτικοῦ των συστήματος (τοῦ πρὸ τοῦ συνοικισμοῦ τοῦ Θησέως)· 16,2· ***ἐξ αὐτῶν*** μετ᾽ αὐτὰ (τὰ συμπτώματα)· 49,3· 3) εἰς δήλωσιν τοῦ μέσου· ***ἐκ τῶν ἰδίων*** διὰ τῆς διαγωγῆς των ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ (δηλ. διὰ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ παρεκτροπῶν των)· 42,3· 4) εἰς δήλωσιν αἰτίου: ***ἐκ τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι (κατοίκων)*** διὰ τὴν μὴ ἐρήμωσιν· 44,3.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔκδημος ὁ ἐν ἀποδημίᾳ ὤν· ***ἔξοδος ἔκδημος*** ἐκστρατεία εἰς ξένην χώραν.
ἐκκάμνω ἀποκάμνω· ***τὰς ὀλοφύρσεις*** ἀποκάμνω ὀλοφυρόμενος.
ἐκνέω ἐκφεύγω (σῴζομαι) κολυμβῶν.
ἐκπίπτω 1) ἐπὶ πτωμάτων: ἐκβάλλομαι (ὑπὸ τῶν κυμάτων)· 92,3· 2) ἐκδιώκομαι· 27,2.
ἐκπλήσσω (πλήττων) ἐκβάλλω, ἐκδιώκω· ***ἡ τέρψις ἐκπλήσσει τὸ λυπηρόν·*** 38,1· ***φόβος μνήμην ἐκπλήσσει*** κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ λησμονῇ (νὰ τὰ χάνῃ)· 87,4.
ἑκὼν ἑκουσίως· ***ἑκὼν εἶναι*** ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς θελήσεώς μου.
ἔλασσον ἔχω εὑρίσκομαι ἐν ἥττονι μοίρᾳ, φαίνομαι κατώτερος.
ἐλαύνω ἐκδιώκω.
ἐλευθέρως· κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευθέρως χωρὶς νὰ περιορίζῃ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πλήθους.
Ἐλευσίνιον, τό, ναὸς ἐν Ἀθήναις τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης κείμενος πιθανῶς ΒΑ. τῆς ἀκροπόλεως (βλ. τοπογρ. πίν. τῶν Ἀθηνῶν).
Ἐλευσὶς = τὸ Ἐλευσίνιον πεδίον.
ἐλλείπω (μετὰ γνκ.) εἶμαι κατώτερός τινος.
ἑλομένοις, τοῦ ῥ. ***αἱροῦμαι.***
ἐλπίζω προσδοκῶ, περιμένω.
ἐλπίς· κοινὴ ἐλπὶς ἐλπὶς περὶ τῆς νίκης τῆς πατρίδος.
ἐμβάλλω νηὶ κτυπῶ πλοῖον διὰ τοῦ ἐμβόλου.
ἐμβολὴ ἐπὶ πλοίων: ἐπίθεσις, προσβολὴ διὰ τοῦ ἐμβόλου.
ἐμβοῶ φωνάζω δυνατά.
ἐμμένω 1) διαμένω ἐντὸς μέρους τινός, ἐνδιατρίβω· ***χρόνον πολὺν ἐμμείναντες·*** 19,2· ***ἐμμείναντες χρόνον, ὅσον εἶχον τὰ ἐπιτήδεια*** ἐφ᾽ ὅσον χρόνον . . . · 23,3· 2) παραμένω, διαρκῶ· ***ἐνέμειναν αἱ σπονδαί·*** 2,1.
ἔμπειρος· τὸ ἐμπειρότερον = ἡ μείζων ἐμπειρία.
ἐμποδὼν πρὸ τῶν ποδῶν, μέσα εἰς τὰ πόδια, ἐμπόδιον· ***τὸ μὴ ἐμποδὼν*** οἱ μὴ παρέχοντες ἐμπόδια εἰς τοὺς ἄλλους (δηλ. ***οἱ μηκέτι ὄντες,*** οἱ νεκροί).
ἐμφανὴς ὁρατὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, φανερός· ***ἐν τῷ ἐμφανεῖ*** φανερῶς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν.
ἐν (μετὰ δτκ.) ἐνώπιόν τινος.
ἐνάγω παροτρύνω, παρορμῶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐναντιοῦμαι· ἠναντίωμαί τινι εὑρίσκομαι εἰς ἀντίθεσιν, διαφωνῶ πρός τινα.

ἐνδεὴς ὑποδεής· τὸ πλεῖστον ἐν τῷ συγκριτκ.: **ἐνδεέστερός τινος** ὑποδεέστερός τινος.

ἐνδίδωμι 1) μετ' αἰτ. καὶ δτκ.: παραδίδω τι εἰς τὰς χεῖράς τινος· **ἐτράποντο ἐνδιδόναι καὶ τὰ πράγματα τῷ δήμῳ καθ' ἡδονὴν** (κατὰ τὰς ἑκάστοτε ὀρέξεις αὐτοῦ, τοῦ δήμου)· 65,10· 2) δίδω, παρέχω· **πρόφασιν**· 87,9 3) προξενῶ, ἐπιφέρω· **σπασμὸν ἰσχυρόν**· 49,4· 4) ὑποχωρῶ· **εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν** (διὰ νὰ ἴδῃ) ἂν τυχὸν τώρα μᾶλλον (ἢ πρότερον) ἤθελον κἄπως ὑποχωρήσει· 12,1· **οὐδέν πω ἐνδώσουσιν** εἰς οὐδεμίαν ἀκόμη ὑποχώρησιν θὰ προβῶσι· 12,4· **καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν**· 65,12.

ἔνδον ἐντός.

ἔνειμι εἶμαι ἔν τινι, ἐνυπάρχω, εὑρίσκομαι μέσα· **στάσιν ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ = στάσιν** (διχόνοιαν) **ἔσεσθαι ἐν τῇ γνώμῃ** ὅτι θὰ ἐπέλθῃ διχογνωμία· 20,4· **τὰ ὀστᾶ ἑκάστου ἔνεστι τῇ λάρνακι τῆς φυλῆς, ἧς ἕκαστος ἦν**· 34,3.

ἐνθένδε ἐκ τοῦ ἑπομένου συμβάντος.

ἐνθυμοῦμαι 1) σκέπτομαι· **ὀρθῶς ἐνθυμούμεθα** συλλαμβάνομεν ὀρθὰς σκέψεις (τὰς ὁποίας ὑποβάλλομεν ὑπὸ τὴν κρίσιν ἄλλων)· 40,2· 2) = **γιγνώσκω** κατανοῶ· 60,6· 3) μετὰ μτχ.: συλλογίζομαι ὅτι . . .· **ὃ** (πλεονέκτημα) . . . **ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν**· 62,1.

ἔνι = ἔνεστι εἶναι δυνατόν· **ἔνι τοῖς αὐτοῖς** (δηλ. **τοῖς τετραμμένοις πρὸς τὰ πολιτικά, τοῖς πολιτευομένοις) ἐπιμέλεια οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν** εἶναι δυνατὸν (παρ' ἡμῖν) οἱ πολιτευόμενοι νὰ φροντίζωσι καὶ διὰ τὰς ἰδιωτικάς των ὑποθέσεις συγχρόνως καὶ διὰ τὰς δημοσίας.

Ἐννεάκρουνος, ἰδ. **Καλλιρρόη.**

ἐντὸς ἐντεῦθεν.

ἐντυγχάνω ἀπολ.: **παρὰ τῷ ἐντυχόντι ἀεὶ καιρῷ καὶ λόγου καὶ ἔργου** εἰς κάθε παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν καὶ λόγου καὶ ἔργου.

ἐξαίρετος ὃν ἐκλέγων χωρίζει τις ἐξ ἄλλων· **χίλια τάλαντα ἐξαίρετα ποιησαμένοις** ἀφ' οὗ λάβωσι χίλια τάλαντα· 24,1· **τριήρεις ἐξαιρέτους ἐποιήσαντο** τριήρεις ἐξεχώρισαν· 24,2

ἐξαμαρτάνω τι διαπράττω σφάλμα τι **([ἕνεκα] τοῦ μὴ ἐξα-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μαρτεῖν τι ξυνελθόντας [=ἵνα μή, εἰ ξυνέλθοιεν, ἐξαμάρτωσί τι] ὀργῇ μᾶλλον ἢ γνώμῃ [= ὑπ᾽ ὀργῆς μᾶλλον ὠθούμενοι ἢ ὑπὸ σκέψεως]).

ἐξανάγομαι ἐκπλέω.

ἐξανθῶ ἐπὶ νοσημάτων: ἀναφαίνομαι, προβάλλω· ***σῶμα φλυκταίναις καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκὸς*** ὅλον κεκαλυμμένον ἀπὸ φλυκταίνας καὶ ἕλκη.

ἐξαπιναίως ἐξαίφνης.

ἐξαρτύω παρασκευάζω· ἐν τῷ μέσῳ ὡσαύτως: παρασκευάζω.

ἐξείργομαι (μετὰ γνκ.) ἀποκλείομαί τινος.

ἐξένευσαν, τοῦ ρ. ***ἐκνέω.***

ἐξετάζω ἐρωτῶ καὶ λαμβάνω πληροφορίας περί τινος, δοκιμάζω· ***τὴν ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν (= τοὺς ὑπάρχοντας ξυμμάχους).***

ἐξηγοῦμαι διευθύνω, κυβερνῶ.

ἐξῆς κατὰ σειράν.

ἐξίσταμαι 1) μετὰ γνκ. πράγμ.: ἀπομακρύνομαι ἀπό τινος, παραιτῶ τι· ***ἧς (ἀρχῆς) οὐδ᾽ ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἐστιν·*** 63,2· 2) μεταβάλλω τὴν γνώμην μου ***(ὁ αὐτός εἰμι [τῇ γνώμῃ] καὶ οὐκ ἐξίσταμαι [τῆς γνώμης, ἣν εἶχον]· ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε [τὴν γνώμην])·*** 61,2.

ἐξοικοῦμαι κατοικοῦμαι ἐντελῶς.

ἔξω ὡς πρόθ. μετὰ γνκ.: ***ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου*** ἄσχετα πρὸς τὸν πόλεμον (πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ πολέμου).

ἐπάγω παρακινῶ, παροξύνω. — Μέσον: προσκαλῶ.

ἐπαίρω σηκώνω ἐπάνω· πθτκ.: ***ἡ Ἑλλὰς τῇδε τῇ ὁρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην*** ἡ Ἑλλὰς διὰ ταύτης τῆς (πολεμικῆς) κινήσεως ἡμῶν εἶναι μετέωρος (συντεταραγμένη) καὶ ἔχει πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένην τὴν προσοχήν της.

ἐπακούω ἀκούω μετὰ προσοχῆς ***(καὶ ξύμφορον εἶναι τὸν πάντα ὅμιλον τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἐπακοῦσαι αὐτῶν).***

ἔπαλξις περιληπτκ = ***ἐπάλξεις· οἱ παρ᾽ ἔπαλξιν*** οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν τειχῶν.

ἐπάρατος ἐπικατάρατος· ***ὃ ἐπάρατον ἦν μὴ οἰκεῖν*** περὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε κατάρα νὰ μὴ τὸ κατοικήσῃ τις.

ἐπαυξάνω προάγω, ἀναπτύσσω· ***τὰ πλείω αὐτῆς ἐπηυξήσαμεν*** τὰ πλεῖστα μέρη αὐτῆς ἀνεπτύξαμεν, τ. ἔ. ηὐξήσαμεν τὰς ναυτικὰς δυνάμεις, ἀνεπτύξαμεν τοὺς πόρους τοῦ κράτους κττ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπαύρεσις ἀπόλαυσις.
ἐπεβίω, ἀόρ. τοῦ ῥ. **ἐπιζῶ**.
ἐπειδὴ 1) ἀφ' οὗ· 5,7· 2) μετ' εὐκτ.: ὁσάκις· **ἐπειδὴ ἑκάστοις ἑτοῖμα γίγνοιτο (τὰ πράγματα)** ὁσάκις ἕκαστοι ἡτοιμάζοντο· 10,2.
ἐπεξέρχομαι ἐξέρχομαι ἐναντίον τινός.
ἐπεξίασι, μέλλ. τοῦ ῥ. **ἐπεξέρχομαι**.
ἐπέρχομαι 1) ἔρχομαι κατόπιν· **τοὺς ἐπελθόντας (ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ ἄστυ ἐπίεσε)**· 52,1· 2) μετ' αἰτ.: εἰσβάλλω εἰς **(ἐπελθόντες [ἡμεῖς] αὐτοὶ τὴν τῶν πέλας [γῆν] οὐ χαλεπῶς τὰ πλείω** [= ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον] **κρατοῦμεν, [καίπερ] μαχόμενοι ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ, τοὺς ἀμυνομένους περὶ τῶν οἰκείων)**· 39,2.
ἐπεσέρχομαι εἰσάγομαι πρὸς τούτοις.
ἐπέχω (ἀμτβτ.) δὲν μετακινοῦμαι, δὲν τὸ κουνῶ.
ἐπηγάγοντο, τοῦ ῥ. **ἐπάγομαι**.
ἐπῆρται, πθτκ. πρκμ. τοῦ ῥ. **ἐπαίρω**.
ἐπὶ 1) μετὰ γνκ.: α) μετὰ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας: **ἐπὶ σφῶν αὐτῶν** καθ' ἑαυτούς, μόνοι των· 63,3· β) εἰς δήλωσιν τοῦ βάθους ἐν παρατάξει πλοίων: **ἐτάξαντο τὰς ναῦς ἐπὶ τεσσάρων** παρέταξαν τὰ πλοῖά των εἰς τέσσαρας γραμμὰς (ὥστε να ὑπάρχῃ βάθος τεσσάρων πλοίων)· 90,1· γ) εἰς δήλωσιν χρόνου: **ἐπὶ Χρυσίδος ... ἱερωμένης καὶ (ἐπὶ) Αἰνησίου ἐφόρου (ὄντος) ... καὶ (ἐπὶ) Πυθοδώρου ... ἄρχοντος Ἀθηναίοις** ὅτε ἡ Χρυσὶς ἦτο ἱέρεια (τῆς Ἥρας) καὶ ὅτε ὁ Αἰνησίας ... · 2,1· 2) μετὰ δτκ.: α) ἐπὶ τόπου: πλησίον· **Καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ**· 9,4· **ἡ ἐπὶ Λοκροῖς (κειμένη) νῆσος**· 32,1· β) ἐπὶ θέσεως: κατόπιν τινός· **ἐπὶ δ' αὐτῷ (τῷ δεξιῷ κέρατι) ἔταξαν**· 90,2· γ) τὸ εἶναί τι ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τινός· **ἐφ' ἑαυτῷ εἶναι τὴν ἐπιχείρησιν** ὅτι ἡ προσβολὴ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ αὐτόν· 84,2· δ) εἰς δήλωσιν αἰτίας: ἕνεκα· **ἐπ' ἀξιώσει** ἕνεκα τῆς ὑπολήψεως (τὴν ὁποίαν εἶχεν)· 65,8· ε) εἰς δήλωσιν σκοποῦ: **ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ** μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διαβάλωσιν αὐτόν· 13,1· **ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως** πρὸς βλάβην τῆς πόλεως· 13,1· **τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει ἐπὶ μεγίστοις (ἀγαθοῖς)** ἵνα ἐπιτύχῃ μέγιστα ἀγαθά· 64,5· στ) πρὸς τιμήν τινος· **λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον**· 34,6· ζ) ἐπὶ περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκεταί τις· **ἐπὶ τῷ παρόντι** εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις· 36,4.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπιβολὴ τὸ νὰ ῥίπτῃ τίς τι ἐπάνω εἴς τι, τὸ σκέπασμα· ***ὥστε (οἱ νοσοῦντες) μήτε . . . τὰς ἐπιβολὰς μηδ' ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι*** ὥστε οἱ νοσοῦντες δὲν ὑπέφερον μήτε . . . τὰ σκεπάσματα μηδὲ ἄλλο τι ἐπεθύμουν παρὰ νὰ εἶναι γυμνοί.

ἐπιβουλεύω (μετὰ δτκ.) σχεδιάζω ἐπιβουλὴν κατά τινος· ***ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν = ἐπεβούλευον τούτοις τοῖς Πλαταιεῦσι, οἳ ἔξω τῆς πόλεως ἦσαν.***

ἐπιγίγνομαι 1) ἐπὶ χρόνου: ἔρχομαι κατόπιν· ***τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος*** (κατὰ) τὸν ἀκόλουθον χειμῶνα· 33,1· ***οἱ ἐπιγιγνόμενοι (παῖδες)*** τὰ κατόπιν γεννώμενα τέκνα, ἡ νέα τεκνοποιία· 44,3· 2) ἐπὶ φυσικῶν συμβάντων: ἐπέρχομαι, ἐπισυμβαίνω· ***ὑετὸς πολὺς ἐπιγίγνεται*** πίπτει ῥαγδαία βροχή· 4,2· 3) συμβαίνω, γίγνομαι· ***αἴσθησις ταχεῖα ἐπεγένετο (τοῖς Πλαταιεῦσι) = ταχέως ᾔσθοντο οἱ Πλαταιεῖς (τούτους)*** · 4,4· 4) ἐπὶ νόσου: προσβάλλω, ἐνσκήπτω· ***ἐπιγεγένηται ἡ νόσος πέρα ὧν προσεδεχόμεθα*** · 64,1.

ἐπιγιγνώσκω ἀποφασίζω κατόπιν· ***οὐκ ἐπιγιγνώσκοντες τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχομένοις*** τὰ χρήσιμα εἰς τοὺς ἀπελθόντας (εἰς Σικελίαν).

ἐπιζῶ ζῶ μετὰ ταῦτα, κατόπιν· ***ἐπεβίω (τῷ πολέμῳ) = ἐβίω ἐπὶ τῷ πολέμῳ*** (τ. ἔ. μετὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου).

ἐπικαλῶ (τινι) φέρω κατηγορίαν κατά τινος, κατηγορῶ τινα· ***ἐπικαλέσαντες (τοῖς Αἰγινήταις) τοῦ πολέμου αἰτίους εἶναι σφίσιν (= αὐτοῖς,*** τοῖς 'Αθ.).

ἐπικαταλαμβάνω προφθάνω.

ἐπίκειμαι 1) ἐπὶ νήσων: εἶμαι πλησίον· 14,1· 2) στενοχωρῶ, βασανίζω· ***ἡ ἀπορία ἐπέκειτο (αὐτούς)*** · 49,5· ***ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος*** · 59,1.

ἐπικηρυκεύομαι ἀποστέλλω κήρυκας περὶ διαλλαγῆς, κάμνω προτάσεις περὶ εἰρήνης.

ἐπίκουροι μισθωτοὶ στρατιῶται.

ἐπικτῶμαι = ἐπί τινι (προσέτι) **κτῶμαι**· ***ἐπικτῶμαι ἀρχὴν*** πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ ἀρχῇ κτῶμαι νέαν ἀρχήν, ἐπεκτείνω τὴν ἀρχήν.

ἐπιλαμβάνω ἐπὶ νόσου: προσβάλλω.

ἐπίλειψις ἔλλειψις.

ἐπιμείγνυμαι συγκοινωνῶ· ***ἐπεμείγνυντο παρ' ἀλλήλους*** (= πρὸς ἀλλήλους).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπιμονὴ τὸ μένειν ἔν τινι τόπῳ, χρονοτριβή.

ἐπινέμομαι ἐπὶ μιασματικῆς νόσου: ἐξαπλώνομαι καὶ κάμνω θραῦσιν.

ἐπινοῶ ἔχω κατὰ νοῦν, συλλογίζομαι· ***οὐδὲν ὀλίγον*** (= μικρὸν) ***ἐπενόουν***.

ἐπίπεμψις ἡ εἴς τινα τόπον ἀποστολὴ ***(διὰ τὴν ἐπίπεμψιν ἐν τῇ γῇ*** [= κατὰ ξηρὰν] ***ἐπὶ πολλὰ [χωρία ἀνδρῶν ἐξ] ἡμῶν αὐτῶν).***

ἐπίπλους ἐπιπλέων (ἐπιθετικὸς) στόλος ***(ὅπως μὴ οἱ Ἀθην. διαφύγοιεν τὸν ἐπίπλουν σφῶν*** [τ. ἔ. ***τῶν Πελοποννησίων] πλέοντες ἔξω τοῦ ἑαυτῶν*** [τ. ἔ. ***τῶν Πελοποννησίων] κέρως).***

ἐπίσημος ὁ ἐπάνω (ἐφ᾽ ἑαυτοῦ) ἔχων σῆμα, κεχαραγμένος· ***ἀργύριον ἐπίσημον*** ἔχον σῆμα νομίσματος· ὅθεν: ἀργυρᾶ νομίσματα.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστήμη ἐμπειρία.

ἐπιστρέφω στρέφω.

ἐπιστροφὴ ἐπὶ πλοίων: ἀλλαγὴ τῆς διευθύνσεως, στροφή.

ἐπίσχεσις χρονοτριβή.

ἐπιτάσσω (μετὰ δτκ. προσ. καὶ ἀπρμφ.) διατάττω τινὰ νά...

ἐπιτήδειος 1) κατάλληλος· ***ὁ χῶρος ἐνστρατοπεδεῦσαι*** διὰ νὰ στρατοπεδεύσῃ ἐν αὐτῷ, πρὸς στρατοπέδευσιν· 20,4· 2) ἀναγκαῖος· ἰδίως ὡς οὐσ.: ***τὰ ἐπιτήδεια*** τὰ ἀναγκαῖα (πρὸς ταφήν)· 52,4· 3) φιλικός· ***κηρύγματα ἐπιτήδεια*** φιλικαὶ (διαλλακτικαὶ) γνωστοποιήσεις διὰ τοῦ κήρυκος· 2,4· 4) φίλος· 18,3. 49,7.

ἐπιτηδεύματα ἐνασχολήσεις.

ἐπιτήδευσις ἀρχαί· ***ἀπὸ οἵας ἐπιτηδεύσεως*** ἀπὸ ποίας ἀρχὰς ἐμπνεόμενοι.

ἐπιφέρω φέρων ἐπιθέτω· ***ἐπιφέρει ἕκαστος, ἤν τι βούληται*** (= ***ὅ,τι ἂν βούληται*** [δηλ. ἄνθη, στεφάνους, ἀρώματα]).

ἐπίφθονος ὑποκείμενος εἰς φθόνον, μισητός· ***τὸ ἐπίφθονον*** ὁ φθόνος, τὸ μῖσος· ***τὸ ἐπίφθονον λαμβάνω*** φθονοῦμαι, μισοῦμαι.

ἐπιχειρητέα = ***ἐπιχειρητέον*** (ῥημ. ἐπίθ.) πρέπει τις νὰ προσβάλῃ· ***ἐπιχειρητέα εἶναι*** (δηλ. ***τοῖς Θηβαίοις)*** ὅτι πρέπει νὰ προσβάλωσι τοὺς Θηβ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπιχειρῶ ἐπιτίθεμαι, προσβάλλω· 84,1. — Πθτκ.: ***πρὸς τὸ ἐπιχειρεῖσθαι ἀσφαλέστατοι*** ἀσφαλέστατοι πρὸς τὰς προσβολὰς τῶν ἐναντίων· 11,5.

ἐπιψηφίζω (ἐπὶ τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ δήμου) θέτω τι εἰς ψηφοφορίαν.

ἔποικος ὁ πεμπόμενός που ὡς μετανάστης ***(καὶ ἐφαίνετο [αὐτοῖς] ἀσφαλέστερον [εἶναι] πέμψαντας ἐποίκους αὐτῶν ἔχειν τὴν Αἴγιναν τῇ Πελοπ. ἐπικειμένην).***

ἕπομαι ἀκολουθῶ, ὑπακούω· ***ἕπεσθε (τοῖς παραγγέλμασι).***

ἐπόμνυμι ἐπάνω εἴς τι στηριζόμενος κάμνω ὅρκον· ***ἐπομόσαι φασὶν αὐτοὺς*** ἰσχυρίζονται (οἱ Θηβ.) ὅτι αὐτοὶ (οἱ Πλατ.) ὡρκίσθησαν ἐπάνω εἰς τοὺς λόγους (τοὺς ὁποίους πρότερον εἶπον).

ἔπος στίχος (ποιήσεως).

ἔρανος συνεισφορά· ***προΐεμαι τῇ πόλει κάλλιστον ἔρανον*** προσφέρω εἰς σωτηρίαν τῆς πατρίδος τὴν ὡραιοτάτην συνεισφορὰν (τὴν εὐγενεστάτην θυσίαν, δηλ. τὴν ζωήν μου).

ἔργον 1) πολεμικὸν ἔργον, μάχη· 42,4. 43,1. 89,9· ***καθίσταμαι ἐς ἔργον*** προβαίνω εἰς τὴν μάχην· 11,7· 2) ἐχθρικὸν ἔργον, ἐχθρικὴ πρᾶξις· 7,1· 3) κατόρθωμα· ***ὧν (=τούτων δὲ) ἐγὼ τὰ κατὰ πολέμους ἔργα*** ἐν τούτοις ἐγὼ τὰ πολεμικὰ κατορθώματα (τοὺς ἐπιθετικοὺς πολέμους) τούτων (δηλ. ἡμῶν τῶν συγχρόνων καὶ τῶν πατέρων μας)· 36,4· 4) πρᾶξις, ἐνέργεια· ***τῷ ἔργῳ δεδιότας παρεσκευάσθαι*** ἐν τῇ πράξει (ἐμπράκτως) μετὰ φόβου νὰ εἶναι παρεσκευασμένοι· 11,5.

Ἐρεχθεὺς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν.

ἐρῆμος 1) ἔρημος· ***τὰ ἐρῆμα***, τὰ ἔρημα, τὰ ἀνοικοδόμητα· 17,1· 2) ἀπροφύλακτος· ***πύλαι*** 4,4· 3) ἐπὶ προσώπων: ἐγκαταλελειμμένος· 51,5.

ἑρμηνεύω ἐξηγῶ (ἐκθέτω) σαφῶς.

ἐρρύη, τοῦ ῥ. ***ῥέω.***

ἔρρωντο, πθτκ. ὑπερσυντλκ. τοῦ ῥ. ***ῥώννυμι.***

ἔρχομαι 1) ***διὰ μάχης ἔρχομαί τινι*** ἔρχομαι εἰς μάχην κατά τινος· ***ἀσφάλεια πολλὴ (δοκεῖ) εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους (=ὅτι οἱ ἐναντίοι οὐκ ἂν ἔλθοιεν) ἡμῖν διὰ μάχης***· 11,3· 2) ***ἔρχομαι ἐς χεῖρας*** συμπλέκομαι· 3,4.

ἐς (μετ' αἰτ.) 1) ἐπὶ χρόνου: α) μέχρι τινός· ***ἐς Θησέα***· 15,1· β) εἰς δήλωσιν τοῦ ὁρίου· ***ἐς ἀΐδιον*** εἰς αἰῶνας αἰώνων, αἰωνίως· 64,3· 2) εἰς δήλωσιν ἀναφορᾶς: ὡς πρός τι· ***ἐς τὴν***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρὸς ἀλλήλους ὑποψίαν 37,2· ***ἐς τἆλλα*** 53,1· ***μεγέθους πέρι ἐς τὴν ἀρχὴν*** προκειμένου περὶ τοῦ μεγέθους τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἀρχὴν ὑμῶν· 62,1· ***ἔς τε τὸ μέλλον καλὸν προγνόντες ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχρὸν*** προνοήσαντες καὶ περὶ τῆς μελλούσης δόξης (κυρ.: καὶ ὡς πρὸς τήν. . .) καὶ περὶ τῆς ἐν τῷ παρόντι ὄχι καταισχύνης (τ. ἔ. λαμπρότητος)· 64,6· ***ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἐς τὸν πόλεμον*** 65,6· 3) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ· ***ἀποδώσει τὴν ἀρετὴν οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα*** θ' ἀνταποδώσῃ τὴν (ἐπιδειχθεῖσαν πρὸς αὐτὸν) εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων ὄχι πρὸς χάριν (διὰ νὰ τοῦ χρεωστῆται χάρις), ἀλλὰ πρὸς ἀπότισιν χρέους· 40,4.

ἐσβατός, όν, προσιτός.

ἐσδρομὴ εἰσβολή, ἔφοδος.

ἐσκομίζομαι κομίζω ἐντός· ***τὰ ἐκ τῆς χώρας ἐσεκομίσαντο*** = ***τὰ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας ἐκομίσαντο ἐς τὴν πόλιν*** 5,7· ***τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐσκομίζεσθαι*** = ***τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐκ τῶν ἀγρῶν κομίζεσθαι ἐς τὴν πόλιν*** 13,2.

ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κόλπου.

εὔδαιμον, τὸ = ***ἡ εὐδαιμονία· κρίνω τὸ εὔδαιμον*** (κτγρμ.) ***τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον*** (κτγρμ.) ***τὸ εὔψυχον*** θεωρῶ ὅτι θεμέλιον τῆς εὐδαιμονίας εἶναι ἡ ἐλευθερία, τῆς δ' ἐλευθερίας ἡ γενναιοψυχία.

εὐδοκιμῶ διακρίνομαι· ***ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ*** ἐφ' ὅσον ἕκαστος ἔν τινι κλάδῳ διακρίνεται.

Εὔηνος ποταμὸς τῆς Αἰτωλίας (νῦν Φίδαρις).

εὐλογία ἔπαινος· ***καθιστὰς τὴν εὐλογίαν (τούτων), ἐφ' οἷς νῦν λέγω, φανερὰν σημείοις*** διότι ἠθέλησα νὰ κυρώσω διὰ πραγματικῶν ἀποδείξεων τὸν ἔπαινον τούτων . . .

Εὔμολπος κατὰ τὸν μῦθον υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Χιόνης, βασιλεὺς τῶν Θρᾳκῶν, ἱδρυτὴς τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων καὶ ἀρχηγέτης τῶν ***Εὐμολπιδῶν,*** τοῦ ἱερατικοῦ γένους τῆς Ἐλευσῖνος. Ἐλθὼν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Θρᾳκῶν εἰς βοήθειαν τῶν Ἐλευσινίων πολεμούντων πρὸς τοὺς Ἀθ. ἐπολέμησε πρὸς τὸν Ἐρεχθέα καὶ ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ.

εὔνοια· εὔνοιαν ἔχω (μετ' ἀπρμφ.) εὔχομαι ἐκ καρδίας νά . .

εὐπραγῶ = ***εὖ πράσσω*** εὐτυχῶ· ***πόλις εὐπραγεῖ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν*** ὡς πρὸς ἕκαστον τῶν πολιτῶν (ἰδιωτικῶς).

εὐπρεπὴς ἔντιμος, τιμητικὸς ***(οἳ ἂν λάχωσι τῆς εὐπρεπεστά-***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

της τελευτῆς, ὥσπερ οἵδε νῦν, ἢ τῆς εὐπρεπεστάτης λύπης, ὥσπερ ὑμεῖς).

εὐρυχωρία ἐπὶ θαλάσσης: ἀνοικτὸν καὶ εὐρύχωρον μέρος.

εὐτέλεια λιτότης, ἁπλότης· **φιλοκαλοῦμεν μετ' εὐτελείας** εἴμεθα ἐρασταὶ τοῦ ὡραίου, ἀλλὰ καὶ φίλοι συγχρόνως τῆς ἁπλότητος.

εὐτραπέλως εὐστρόφως, δεξιῶς· **μετὰ χαρίτων μάλιστ' εὐτραπέλως** μὲ τὴν μεγαλυτέραν εὐστροφίαν καὶ χάριν.

εὐτρεπίζομαι (μετ' αἰτ.) προπαρασκευάζω τι, προετοιμάζομαι εἴς τι.

εὐτυχές, τὸ = ἡ εὐτυχία (τὸ δ' εὐτυχὲς [εἶναι ἐκείνοις], οἳ ἂν λάχωσι . . . καὶ οἷς . . . ξυνεμετρήθη).

εὐψυχία γενναιοψυχία, τόλμη.

εὔψυχος ὁ ἔχων ψυχὴν (τ. ἔ. θάρρος), θαρραλέος· 11,5· **τὸ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὔψυχον** ἡ προσωπική μας γενναιοψυχία κατὰ τὴν ὥραν τῆς δράσεως· 39,1.

ἐφίεμαι (μετὰ γνκ.) ἐπιθυμῶ τι· **ἐβουλήθησαν** (= ἀπεφάσισαν) **μετ' αὐτοῦ (τοῦ κινδύνου = ὑφιστάμενοι τὸν κίνδυνον) τοὺς μὲν (ἐναντίους) τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ (ἀγαθῶν ἐκείνων,** τ. ἔ. **τῆς ἔτι ἀπολαύσεως τοῦ πλούτου καὶ τοῦ πλουτῆσαι) ἐφίεσθαι.**

ἐφίστημι (μετὰ γνκ.) σταματῶ τι.

ἐφόρμησις ἐπιτηρητικὴ στάσις, ὁρμητήριον κατὰ τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθροῦ.

ἔχθος, ους, τό, μῖσος· **τινὸς** κατά τινος.

ἐχυρὸς ἀσφαλής.

ἔχω 1) μεταβτκ.: α) παρέχω· **ἀγανάκτησιν ἔχει, ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ** παρέχει ἀφορμὴν πρὸς ἀγανάκτησιν, διότι ὑπὸ τοιούτων (τ. ἔ. ἀδεξίων) . . .· 41,3· **τὸ λυποῦν ἔχει ἑκάστῳ τὴν αἴσθησιν**· 61,2· β) μετὰ προθ.: **δι' ἡσυχίας ἔχω τὴν πόλιν** κρατῶ ἥσυχον τὴν πόλιν· 22,1· **ἔχω ἐν τοιαύτῃ ὀργῇ τινα** οὕτως ὀργίζομαι κατά τινος· 18,5· γ) μετ' ἀπρμφ.: ἔχω τὴν δύναμιν, δύναμαι· 65,8· 2) ἀμτβτ.: α) εὑρίσκομαι, εἶμαι· **ὥσπερ ἔχουσιν** ὅπως εἶναι καὶ εὑρίσκονται, ἄνευ ἀναβολῆς· 4,6· β) ἰδίως ἐν τῷ μέλλ. **σχήσω** καὶ ἀορ. **ἔσχον:** προσορμίζομαι· 25,3. — Μέσον: **ἔχομαι** μετὰ γνκ.: ἐπιχειρῶ τι μετὰ ζήλου, ἐπιλαμβάνομαί τινος· 2,4. — Παθτκ.: κρατοῦμαι· 5,3.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ζ

Ζεύς*· *τὸ τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου (ἱερὸν) = τὸ Ὀλυμπιεῖον ὁ ναὸς οὗτος ἔκειτο πρὸς τὰ ΝΑ. τῆς ἐν Ἀθήναις ἀκροπόλεως (βλ. τοπογρ. πίν.).

ζημία τιμωρία· ***ἐπιτίθεμαι θάνατον ζημίαν*** ὁρίζω τὸν θάνατον ὡς τιμωρίαν.

Η

ἤ 1) εἰ δὲ μή· 63,1· 2) παρὰ ἀφ' οὗ· 65,12.

ᾗ 1) ἐπὶ τόπου: ὅπου, εἰς ὃ μέρος· ***ᾗ προσπίπτοιεν (οἱ Πλαταιεῖς)*** ἐκεῖ, ὅπου ἑκάστοτε ἐπετίθεντο (οἱ Πλατ.)· 4,1· ***τὰς πύλας, ᾗ (= δι' ὧν)*** 4,2· ***πάσας ᾗ (= πρὸς ὅσας) χωρήσειαν*** · 84,3· 2) ἐπὶ τρόπου: ὅπως, καθώς· 3,3. 6,1· 3) διὰ τοῦτο· 2,2.

ἥβη ἐφηβικὴ ἡλικία (ἡ τῶν 18 ἐτῶν ἡλικία).

ἡγοῦμαι νομίζω ***(τόν τε πλείονα βίον, ὃν ηὐτυχεῖτε, ἡγεῖσθε*** [προστακτ.] ***κέρδος)*** · 44,4· ***κάλλιον ἡγοῦμαι*** προτιμῶ· ***καὶ ἐν αὐτῷ*** (δηλ. ***τῷ κινδύνῳ) ἡγησάμενοι κάλλιον τὸ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν (= τὸ παθεῖν [= τὸ ἀποθανεῖν] ἀμυνόμενοι) ἢ τὸ σῴζεσθαι ἐνδόντες*** · 42,4.

ἤδη εὐθύς.

Ἦλις κοίλη ἡ βόρειος ἢ ἡ κυρίως Ἦλις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ***ὀρεινὴν*** — τὴν Πισᾶτιν καὶ Τριφυλίαν —, ἥτις καὶ ***περιοικὶς Ἠλείων*** ἐκαλεῖτο.

ᾗπερ ὅπου· ***τὸ ναυτικὸν ᾗπερ (= ἐν ᾧ) ἰσχύουσιν*** · 13,2· ***ἐς Οἰνόην, ᾗπερ (= δι' ἧς)*** · 18,1· ***οὐχ ᾗπερ ἐσέβαλον = οὐ τῇ ὁδῷ, ᾗ ἐσέβαλον (ἐς τὴν Ἀττικήν)*** · 23,3.

ἦσαν, τοῦ ῥ. ***ἔρχομαι.***

ἥσσων κατώτερος· ***ἥσσων εἰμὶ*** μειονεκτῶ· ***ἀλλ' (ὅπως) ἥσσους ὦσι (αὐτῶν***, δηλ. ***τῶν Πλαταιέων) τῆς σφετέρας ἐμπειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν*** ἕνεκα τῆς ἰδικῆς των (δηλ. τῶν Πλατ.) ἐμπειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν, διότι αὐτοὶ (οἱ Πλατ.) γνωρίζουσι τὰ μέρη τῆς πόλεώς των.

ἤτοι . . . ἢ ἢ . . . ἤ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Θ

θαρσαλέον, τό, πεποίθησις, θάρρος· ***εἶναι ἐν τῷ θαρσαλέῳ*** = ***εἶναι ἐν ἀσφαλείᾳ.***

θεραπεύω ἐπὶ πραγμάτων: φροντίζω, προνοῶ περί τινος· 65,6. — Πθτκ.: ***θεραπεύομαι*** τυγχάνω περιποιήσεως· 51,2.

Θέρμη πόλις τῆς Μακεδονίας, ἡ ἔπειτα Θεσσαλονίκη.

θέρμη ζέστη, πυρετώδης ζέστη, πυρετός.

θήκη τάφος, τρόπος ταφῆς.

θρασὺς τολμηρός.

Θριάσιον πεδίον, τό, τοῦτο ἔκειτο Α. τοῦ ***Ἐλευσινίου πεδίου***· ὠνομάζετο δὲ οὕτω ἐκ τῆς ***Θρίας,*** τοῦ δήμου τῆς Ἀττικῆς.

Θριῶζε (ἐξ ἀρχαίου τύπου ***Θριώ***) ἀντὶ ***Θρίαζε*** (ἐκ τοῦ ***Θρῖα***) εἰς Θρῖαν, εἰς τὸ Θριάσιον πεδίον.

Θρόνιον πόλις τῆς Λοκρίδος.

Θυρέα πόλις κειμένη ἐν πεδιάδι (Θυρεάτιδι) ἀνηκούσῃ εἰς τὴν Κυνουρίαν.

θυσίαι ἑορταὶ μετὰ θυσιῶν.

Ι

ἰδέα 1) ἰδιάζουσα φύσις· 51,1· 2) τρόπος· 19,1.

ἰδίᾳ 1) ἐξ ἰδίας προαιρέσεως, ἀφ' ἑαυτοῦ· 13,1· 2) προσωπικῶς, ἀτομικῶς· 43,2. 44,3. 65,2.

ἴδιος ἰδιωτικός.

ἱδρύω ἐγκαθιστῶ, τοποθετῶ· πθτκ.: ***τὸ ἱδρυθὲν κακὸν*** τὸ θέσαν τὴν ἕδραν του, τὸ ἐντοπισθέν.

ἱερά, τά, ἱεροτελεστίαι· ***ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν*** εἰς ἄλλας ἱεροτελεστίας.

ἱπποτοξότης ἔφιππος τοξότης.

ἰσοπαλὴς ἴσος ἐν τῇ πάλῃ, ἰσόπαλος· ***ἰσοπαλεῖς κίνδυνοι*** κίνδυνοι καὶ ἀγῶνες πρὸς ἰσοπάλους ἐχθρούς.

ἰσόρροπος ἴσος κατὰ τὴν ῥοπήν, τὸ βάρος, ἰσοδύναμος ***(ὁ λόγος οὐ πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ὥσπερ τῶνδε [=τοῖσδε] φανείη ἂν ἰσόρροπος τῶν ἔργων).***

ἴσος μετὰ προθ.: 1) ***ἐν ἴσῳ*** ὁμοίως, ἐπίσης· ***ἐν ἴσῳ . . . αἰτιᾶσθαι***· 61,4· ***ἐν ἴσῳ (ἐστὶ) καὶ*** . . . ἐν ἴσῃ θέσει εἶναι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡς . . .· 60,6· 2) **ὁ ἀγὼν οὐκ ἔστι περὶ ἴσου** ὁ ἀγὼν δὲν διεξάγεται περὶ τοῦ αὐτοῦ ἄθλου· 42,1.

ἰσχὺς δύναμις **(λέγων τὴν ἰσχὺν εἶναι αὐτοῖς ἀπὸ τῆς προσόδου τῶν χρημάτων τούτων** [δηλ. **τῶν συμμάχων]).**

ἴσχω (ἕτερος τύπος τοῦ **ἔχω**) ἀγκυροβολῶ.

Κ

καθαιρῶ ἀποσπῶ **(καὶ τὴν ξύλωσιν αὐτῶν τῶν οἰκιῶν [ἐσεκομίζοντο] καθαιροῦντες [αὐτήν]).**

καθέδρα τρόπος καθίσματος· **ἐν τῇ καθέδρᾳ** ἐν ᾧ ἐκάθηντο ἀργοί.

καθέζομαι (ὁ πρτκ. **ἐκαθεζόμην** μὲ σημασίαν ἀορίστου) ἐπὶ στρατοῦ: 1) σταματῶ· **καθεζόμενοι στρατόπεδον ἐποιήσαντο**· 19,2· 2) στρατοπεδεύω· 18,1. 47,2.

καθεῖσαι, τοῦ ῥ. **καθίημι.**

καθεστῶτος, τοῦ ῥ. **καθίσταμαι.**

καθήκω κατέρχομαι ἕως . . . , φθάνω ἕως . . .

καθίημι ἀφίνω τι νὰ πέσῃ κάτω· **καθίημι τὰς κώπας** καταβιβάζω τὰς κώπας εἰς τὸ ὕδωρ (πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς ὁρμῆς τοῦ πλοίου).

καθίστημι 1) τοποθετῶ· **ἁμάξας**· 3,3· 2) μετ᾽ ἀπρμφ.: κάμνω ὥστε νά . . .· **κατέστησαν μηδένα αὐτῶν τρέπεσθαι ἐς ἀλκήν**· 84,3. — Μέσον: **καθίσταμαι** τακτοποιῶ· **τὰ ἐν τῇ πόλει**· 6,1· 2) περιέρχομαι· **καταστάντες (ἐς πόλεμον)**· 1,1· 3) γίνομαι· **τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος**· 2,2· **ἓν οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα** ἓν καὶ μόνον ἰατρικὸν δὲν εὑρέθη. 51,2· 4) **καθέστηκα** καθίσταμαι, εἶμαι· **ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει** τὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν εἶχε (πρὸς κατάσβεσιν τῆς δίψης), οὐδεμίαν μεταβολὴν ἐπέφερε· 49,5· **καθεστηκυῖα ἡλικία** μέση ἡλικία· 36,3.

καὶ 1) ἐπιδοτικός: **καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν, διὰ τὸ ἔθος ὅμως οἱ πλείους . . .** ἀκόμη καὶ ἀφ᾽ οὗ συνῳκίσθησαν (εἰς μίαν πόλιν), μολαταῦτα ἕνεκα τῆς συνηθείας (τοῦ μένειν ἐν τοῖς ἀγροῖς) οἱ πλειότεροι . . .· 16,1· 2) **καί . . . καὶ** α) εἴτε . . . εἴτε· **καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ**· 8,4· β) καθώς . . . οὕτω καί· **καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄξιοι στρατεύοντες** καθὼς δυνατωτάτη εἶναι ἡ πό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λις, κατὰ τῆς ὁποίας τώρα πορευόμεθα, οὕτω καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ οἱ ἐκστρατεύοντες πλεῖστοι καὶ ἄριστοι εἴμεθα· 11,1.

καίτοι καὶ ἀληθῶς.

κακία δειλία.

κακοπραγία δυστυχία· ***αἱ κατ᾿ οἶκον κακοπραγίαι*** αἱ οἰκιακαὶ δυστυχίαι.

κακοπραγῶ δυστυχῶ.

κακοτυχῶ δυστυχῶ.

κακουργῶ βλάπτω ***([ἕνεκα τοῦ μή . . . κακουργεῖν ἐσπίπτοντας . . .*** [= ***ἵνα μή . . . ἐσπίπτοντες ἐς τοὺς ἀγρούς . . . κακουργῶσιν αὐτούς]).***

κακῶ *(-όω)* βλάπτω· ***ἄλλα*** προξενῶ ἄλλας βλάβας.

κάκωσις ταπείνωσις· ***ἡ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις*** ἡ ταπείνωσις, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ δειλία.

καλινδοῦμαι κυλίομαι.

Καλλιρρόη κρήνη ἐν Ἀθήναις κειμένη πιθανῶς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισοῦ, ὅπου νῦν τὸ παρεκκλήσιον τῆς Ἁγ. Φωτεινῆς· ὁ Πεισίστρατος ἐκόσμησε τὴν Καλλιρρόην δι᾿ ἐννέα κρουνῶν, διὸ προσέλαβεν ἡ κρήνη τὸ ὄνομα Ἐννεάκρουνος.

καλός· καλὰ κἀγαθὰ (ἔργα) γενναῖαι πράξεις, ἀνδραγαθία.

κάμνω 1) κακοπαθῶ, ὑποφέρω· 41,5· 2) ἀσθενῶ· 51,4.

καρδία στόμαχος.

καρτερῶ ἔχω ὑπομονήν ***(χρὴ καρτερεῖν*** [ὑποκμ.: ***τούτους] . . . οἷς).***

κατὰ μετ᾿ αἰτ.: 1) ἀπέναντι· ***κατ᾿ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα·*** 30,2· 2) εἰς δήλωσιν τῆς κατὰ βάθος ἐκτάσεως τοῦ μετώπου· ***τεταγμένοι κατὰ μίαν ναῦν*** τεταγμένοι εἰς γραμμὴν (μέτωπον), τῆς ὁποίας τὸ βάθος ἦτο ἓν πλοῖον· 84,1· 3) εἰς δήλωσιν συμφωνίας· ***κατὰ μέγεθος*** συμφώνως πρὸς τὸ μέγεθος, ἀναλόγως τοῦ μεγέθους· 7,2· ***καθ᾿ ἡδονὴν δρῶ τι*** πράττω τι κατὰ τὴν ἀρέσκειάν μου (ὅπως μοῦ ἀρέσκει)· 37,3· ***ἡ κατὰ λόγον παρασκευὴ*** ἡ ἀνάλογος προπαρασκευή· 89,6· 4) εἰς δήλωσιν αἰτίας· ἕνεκά τινος· ***κατὰ φῶς (τῆς ἡμέρας)*** 3,4· ***κατὰ ταῦτα*** 13,1· ***κατὰ τὸ παλαιὸν ξυμμαχικὸν*** (= ***κατὰ τὴν παλαιὰν ξυμμαχίαν)*** 22,3· ***κατὰ πενίαν = πένης ὤν·*** 37,1· ***κατὰ τὴν νόσον·*** 61,3· ***κατὰ τὰς ἰδίας διαφοράς·*** 65,12· ***κατὰ τὴν ἡμετέραν κακίαν·*** 87,3· ***κατὰ τὸ προνενικηκέναι·*** 89,5· 5) ἐν σχέσει πρός τι, ὡς πρός τι· ***τὸ***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καθ' ἑαυτὸν ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἑαυτόν του· 11,3. 60,3. 87,8· 6) ἐπὶ συγκρίσεως: **αὕτη ἡ δύναμις (τοῦ ὑμετέρου ναυτικοῦ) φαίνεται (οὖσα) οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρείαν** φαίνεται ὅτι δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν χρησιμότητα (τὴν ὠφέλειαν) τὴν ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν ἀγρῶν· 62,3· κατόπιν τοῦ συγκριτικοῦ **ἤ: χαλεπωτέρως ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν** σφοδρότερον παρ' ὅσον δύναται νὰ ὑποφέρῃ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· 50,1· 7) μετ' ἀφῃρημένου οὐσ. ἐν χρήσει περιφραστικῶς ἀντὶ ἐπιρρ.: **κατὰ τάχος** ταχέως· 3,4.

κατάγω ἐπαναφέρω εἰς τὴν πατρίδα (ἐκ τῆς ἐξορίας).

καταδείδω (ἐν χρήσει μόνον ἐν τῷ ἀορ. **καταδεῖσαι)** πολὺ φοβοῦμαι.

καταδείσαντες, τοῦ ῥ. **καταδείδω.**

κατακούω ἀκούω καλά· **οὐδὲν** (ἐπίρρ.) **κατήκουον τῶν παραγγελλομένων.**

καταλαμβάνω ἀπολ.: γίνομαι, συμβαίνω· **ὁπότε πόλεμος καταλάβοι** ὁσάκις συνέβαινε πόλεμος· 18,2· **ἢν καταλάβῃ πόλεμος·** 54,3.

καταλύω τελειώνω, καταπαύω.

κατάμεμψις παράπονον· **κατάμεμψιν τῷ ὑπηκόῳ (ἔχει)** παρέχει εἰς τοὺς ὑπηκόους ἀφορμὰς παραπόνου.

καταπλήσσω πλήττων καταρρίπτω, ταπεινώνω· **λέγων κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι** διὰ τοῦ λόγου του πλήττων ἐταπείνωνεν αὐτοὺς (τοὺς ἔφερε εἰς τὸ σημεῖον) ὥστε νὰ φοβῶνται.

καταπολεμῶ πολεμῶν καταβάλλω, διὰ τοῦ πολέμου βλάπτω.

κατασκευάζομαι 1) ἑτοιμάζω· **ναυμαχίαν·** 85,1· 2) κάμνω τὸ νοικοκυριό μου, κατοικῶ· 17,3.

κατασκευὴ οἰκιακὰ σκεύη· 5,4· **κατασκευαὶ** κατοικίαι· 38,1.

κατασκήπτω ἐπὶ αἰφνιδίου νόσου: καταπίπτω καὶ κατακόπτω.

καταστροφὴ (τοῦ βίου) θάνατος· **δοκεῖ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν πρώτη τε μηνύουσα καὶ τελευταία βεβαιοῦσα ἡ νῦν τῶνδε καταστροφὴ** νομίζω ὅτι ὁ θάνατος τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἐδῶ εἴτε οὗτος εἶναι ἡ πρώτη ἀπόδειξις τῆς ἀνδρείας (διὰ τοὺς νέους) εἴτε εἶναι ἡ τελευταία ἐπισφράγισις αὐτῆς (διὰ τοὺς πρεσβυτέρους) ἀποδεικνύει ἀνδραγαθίαν (ἡρωισμόν).

καταφρόνημα τὸ ἔλλογον θάρρος, τὸ στηριζόμενον εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἐπὶ τῶν ἄλλων ὑπεροχῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καταφρόνησις = **καταφρόνημα** ἔλλογον θάρρος· **καταφρόνησις δὲ (ἐγγίγνεται τούτῳ), ὃς ἄν. . . .**

καταψηφίζομαι ἀποφασίζω τι ἐναντίον τινός· πθτκ.: **(πάντες δὲ νομίζοντες) πολὺ μείζω τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν (τιμωρίαν) ἐπικρεμασθῆναι** ὅτι ἡ ἤδη ἐψηφισμένη κατ' αὐτῶν τιμωρία (δηλ. ἡ νόσος) κρεμασθεῖσα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των εἶναι πολὺ μεγαλυτέρα.

κατέρχομαι 1) ἐπὶ ἀνέμου: κατέρχομαι ὁρμητικῶς, πνέω· 25,4. 84,3· 2) ἐπανέρχομαι ἐκ τῆς ἐξορίας· 33,1.

κατῄει, τοῦ ῥ. **κατέρχομαι.**

κατιόντος, τοῦ ῥ. **κατέρχομαι.**

κατοκνῶ διστάζω.

κελευστὴς ὁ προστάσσων, ἰδίως ὁ ὁδηγῶν τοὺς κωπηλάτας, ὁ δίδων τὸν ῥυθμὸν τῆς κωπηλασίας εἰς αὐτούς.

κέραμος περιληπτκ. = **κέραμοι.**

κέρας τὸ κέρας στρατεύματος ἢ στόλου· **κατὰ μίαν (ναῦν) ἐπὶ κέρως καταπλέουσι** πλέουσι παρὰ τὴν παραλίαν ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς κατὰ μίαν ναῦν (ἐν ᾗ γραμμῇ τὸ ἓν πλοῖον εἶναι κατόπιν τοῦ ἄλλου), τ. ἔ. πλέουσι παρὰ τὴν παραλίαν μὲ μέτωπον μιᾶς νεώς.

κερδαλέος ἐπικερδής, ὠφέλιμος· **τὸ κερδαλέον** = **τὸ κέρδος· ὅ,τι δὲ ἤδη τε ἡδὺ (ἦν) καὶ πανταχόθεν τὸ ἐς αὐτὸ κερδαλέον, τοῦτο . . .** ὅ,τι δὲ ἦτο ἀμέσως ἡδὺ (ἡ δὲ στιγμιαία ἀπόλαυσις) καὶ τὸ κατὰ πάντα λόγον συντελεστικὸν εἰς αὐτὸ (τὸ **ἤδη ἡδὺ)**, τοῦτο . . .

κινδυνεύω (μετὰ δτκ.) ἐμβάλλω τινὰ εἰς κινδύνους· **τῇ πόλει** 65,7. — Πθτκ.: **καὶ (ἐδόκει ἂν ἐμοὶ καλὸν εἶναι) μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευθῆναι** καὶ θὰ ἐνόμιζα καλὸν νὰ μὴ διακινδυνεύωσιν αἱ ἀρεταὶ πολλῶν εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ἀνδρός, δηλ. νὰ δοθῇ πίστις εἰς αὐτὸν εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς ὁμιλήσῃ· 35,1· **ἀλλ' (ἐκεῖνοι δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου) οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται** ἀλλ' ἐκεῖνοι, οἵτινες κατὰ τὸν μετέπειτα βίον των διατρέχουσι κίνδυνον μεταβολῆς ἐπὶ τὰ χείρω (νὰ μεταπέσωσι δηλ. ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὴν δυστυχίαν)· 43,5.

κινῶ μετακινῶ τι ἐκ τῆς θέσεώς του· **κινῶ τὰ χρήματα ἐς ἄλλο τι** μεταχειρίζομαι τὰ χρήματα εἰς ἄλλον σκοπόν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κλέος λόγος· ***κλέος ἐστί τινος*** γίνεται λόγος περί τινος.
κληστὸς κεκλεισμένος· ***βεβαίως κληστὸν*** στερεῶς κεκλεισμένον.
κλίνη νεκροκρέββατον, φέρετρον.
κλυδώνιον, τό, θαλασσοταραχή.
κοινῇ διὰ τὸ κοινὸν συμφέρον.
κοινὸς δημόσιος· ***τὸ κοινὸν*** αἱ ἀρχαί, ἡ βουλὴ καὶ ἡ συνέλευσις τοῦ λαοῦ· 12,2· ***τὰ κοινὰ*** αἱ δημόσιαι θέσεις, τὰ ἀξιώματα· 37,1.
κοινῶς πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν· ***κοινῶς ὠφελῶ = ὠφελῶ τὴν πόλιν.***
κομίζομαι 1) πορεύομαι, πλέω· 83,3· 2) ἔρχομαι, ἐπιστρέφω· 33,3.
κόμπος λόγου κομπώδης (κομπαστικὸς) λόγος, κομπορρημοσύνη· 40,1· ***κόμπος λόγων ἐν τῷ παρόντι*** κομπορρημοσύνη ἐπιβαλλομένη ἀπὸ τὴν παροῦσαν στιγμήν· 41,3.
κομπώδης κομπαστικός, ἀλαζονικός· ***κομπωδέστερος*** ὀλίγον τι (κάπως) ἀλαζονικός.
κόσμος 1) τάξις· ***οὐδενὶ κόσμῳ*** ἄνευ τινὸς τάξεως· 52,2· ***κόσμῳ χρῶμαι*** ἔχω τάξιν· 11,9· 2) καλὴ τάξις, εὐταξία, πειθαρχία· ***περὶ παντὸς ποιούμενοι κόσμον καὶ φυλακήν·*** 11,9.
κοσμοῦμαι τιμῶμαι.
κουφίζομαι ἀνακουφίζομαι, παρηγοροῦμαι.
κοῦφος κενός, μάταιος.
Κραννώνιοι κάτοικοι τῆς Κραννῶνος, πόλεως τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Πελασγιώτιδος.
κράτιστος· κράτιστοι τὴν ψυχὴν = εὐψυχότατοι.
κράτος 1) ἰσχύς, δύναμις· ***κατὰ κράτος*** α) πάσῃ δυνάμει· 54,4· β) διὰ τῆς βίας, ἐξ ἐφόδου· 30,1· 2) ὑπεροχὴ δυνάμεως· ***κατὰ κράτος*** ἕνεκα τῆς ὑπερόχου ἀνδρείας (τῶν πολεμίων)· 87,3· 3) νίκη· 87,6.
κρατῶ 1) μετὰ γνκ.: εἶμαι κύριός τινος· ***κρατήσειν (τῶν Θηβαίων)·*** 3,2· 2) μετ' αἰτ.: νικῶ· 25,3· 3) ἀπολ.: νικῶ· 91,1. — Παθτκ.: ***τὰ πολλὰ τοῦ πολέμου κρατεῖται*** αἱ πολλαὶ ἐν τῷ πολέμῳ νῖκαι νικῶνται (κερδίζονται)· 13,2.
κρείσσων 1) μετὰ γνκ.: ὑπέρτερος, ἀνώτερός τινος· ***μόνη (αὕτη ἡ πόλις) τῶν νῦν (πόλεων) ἀκοῆς κρείσσων*** . . . (ὑπερτέρα τῆς περὶ αὐτῆς φήμης)· 41,3· ***κρείσσων λόγου*** ἀνωτέρα περιγραφῆς· 50,1· ***κρείσσων χρημάτων*** ἀνώτερος τῆς ἐπιδρά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεως τῶν χρημάτων· 60,5· ***πρᾶγμα κρεῖσσον ἐλπίδος*** παρ' ἐλπίδα· 64,1· 2) ὠφελιμώτερος, χρησιμώτερος· 89,8.

κρίνω ἐκφέρω κρίσιν· ***κρίνομέν γε ὀρθῶς τὰ πράγματα*** (τὰ ὑπ' ἄλλων προτεινόμενα εἰς ἡμᾶς).

Κρισαῖος κόλπος Κορινθιακὸς κόλπος.

Κρωπιὰ δῆμος τῆς Ἀττικῆς μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Αἰγάλεω.

Κυδωνία πόλις τῆς ἀρχαίας Κρήτης· ἔκειτο ἐπὶ τῆς θέσεως τῶν σημερινῶν Χανίων.

κύκλος περίβολος, τεῖχος περιβάλλον τὴν πόλιν.

κωλύω ἐμποδίζω· πθτκ.: ***ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πράγματα, (ἐν) ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται*** καὶ ἕκαστος ἐνόμιζεν ὅτι τὰ πράγματα βαίνουσι κακῶς ἐκεῖ, ὅπου δὲν θὰ εἶναι ὁ ἴδιος παρών.

Λ

λαμβάνω 1) καταλαμβάνω· ***ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε*** ὅτε ἔφθανεν (ἐπλησίαζεν) ἡ κατάλληλος στιγμὴ τοῦ χρόνου· 34,8· 2) ὑπολαμβάνω, θεωρῶ· ***λαβόντες τὴν τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν*** (τ. ἔ. ***τῆς ἔτι ἀπολαύσεως τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ διαφυγεῖν τὴν πενίαν)***· 42,4· 3) κερδίζω· ***ἐλάμβανον τὴν ἔπαινον καὶ τὸν τάφον..., οὐ (τοῦτον) ἐν ᾧ κεῖνται, ἀλλ' (ἐκεῖνον) ἐν ᾧ...*** · 43,2.

λαμπρῶς φανερῶς, καταφανῶς.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν τινος· συχνότατα μετὰ μτχ.: ***ἔλαθον ἐσελθόντες*** εἰσῆλθον χωρὶς νὰ ἐννοηθῶσι· 2,2· ***λαθόντες ἐξῆλθον = ἔλαθον ἐξελθόντες***· 4,4.

λάρναξ κάλπη, κιβώτιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἔθετον τὰ ὀστᾶ.

λέγω προτείνω.

λείπομαι μένω, ὑπολείπομαι· ***οἱ λειπόμενοι*** οἱ ἐπιζῶντες.

λεπτὸς μικρός.

λήθη ἀφορμὴ πρὸς λήθην· ***τῶν οὐκ ὄντων*** (= ***τῶν τεθνεώτων) λήθη ... ἔσονται.***

Λῆμνος νῆσος τοῦ Β. μέρους τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Λιβύη χώρα πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου· ***Αἴγυπτος καὶ Λιβύη*** ἡ βόρειος Ἀφρική.

Λίμναι τόπος ἐν Ἀθήναις πρὸς τὰ ΝΑ τῆς ἀκροπόλεως καὶ παρὰ τὸ Διονυσιακὸν θέατρον.

λογάδες ἐπίλεκτοι ἄνδρες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λόγια προφητεῖαι (θεῖαι καὶ ἀνθρώπιναι).

λόγος 1) πρότασις· 3,1· 2) διαπραγμάτευσις· 5,6· 3) τὸ λογικόν, ἡ σκέψις· ***παρὰ λόγον*** παρ' ἐλπίδα· 91,4.

λοιπὸς 1) ὑπόλοιπος· ***οἱ λοιποὶ = οἱ λειπόμενοι*** οἱ ἐπιζῶντες· 43,1· 2) συχνάκις ἐπὶ χρόνου: ***τὸ λοιπὸν*** τοῦ λοιποῦ, εἰς τὸ ἑξῆς· 12,2.

λύγξ, λυγγός, ἡ, λόξυγγας· ***λὺγξ κενὴ*** ἄνευ ἀποτελέσματος, ἄνευ ἐμέτου.

λύπη· (καὶ λύπη [ἐστὶ = καὶ λυπεῖταί τις] οὐχ ὧν [= οὐκ ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀγαθοῖς, ὧν] ἂν στερίσκηται μὴ πειρασάμενος, ἀλλ' οὗ [= ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ τῷ ἀγαθῷ, οὗ] ἂν ἐθάς . . .).

λυπηρὸς 1) δυσάρεστος· 64,4· 2) ***τὸ λυπηρὸν*** σκυθρωπότης, μελαγχολία· 38,1.

λυπῶ· τὸ λυποῦν = ἡ λύπη ἡ βλάβη (τὴν ὁποίαν συνεπάγεται ὁ πόλεμος).

λωφῶ (-άω) ἐπὶ νόσου: καταπραΰνομαι, καταπαύω

Μ

μακρός· τὸ μακρὸν (τεῖχος) περιληπτκ. = ***τὰ μακρὰ τείχη·*** ταῦτα ἥνωνον τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Πειραιῶς· ἐκαλοῦντο δὲ ***τὸ βόρειον*** (ἢ ***τὸ ἔξωθεν)*** καὶ ***τὸ νότιον*** (ἢ ***τὸ διὰ μέσου τεῖχος)***· ἰδ. τοπογρ. πίν. Ἀθηνῶν.

μαλακία 1) τρυφηλότης, ἐκθήλυνσις· ***φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας*** καλλιεργοῦμεν τὸ πνεῦμά μας χωρὶς νὰ ἐκθηλυνώμεθα (νὰ χάνωμεν τὴν ἀνδρικότητά μας)· 40,1· 2) ἀνανδρία, δειλία· 61,4. 85,2.

μαλακίζομαι γίνομαι μαλακός, ἐκθηλύνομαι, δεικνύω δειλίαν· ***πλούτῳ ἐμαλακίσθη*** διὰ τὸν πλοῦτον ἐδείχθη δειλός.

μαλακὸς ἀδρανής, οὐχὶ δραστήριος.

μάλιστα περίπου.

μᾶλλον 1) ***οὐ μᾶλλον . . . ἢ = οὐ . . . ἀλλά·*** 40,5. 41,2. 44,1. 65,8. 87,2· 2) ***οὐ . . . μᾶλλον . . . ἀλλὰ*** ὄχι τόσον . . . ὅσον· 44,4· 3) ***οὐδέ . . . μᾶλλον ἢ οὐ = οὐδέ . . . ἀλλὰ μᾶλλον·*** 62,3.

μαντεῖον χρησμός.

μέγας δυσχερής, δύσκολος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέγιστος σπουδαιότατος· **τὸ δὲ μέγιστον = ὅπερ δὲ μέγιστόν ἐστι.**

μεθίημι μετατρέπω, μεταβάλλω **(καὶ [λεγέτω] τὰς αἰτίας [= τίνες εἰσὶν αἱ αἰτίαι] τοσαύτης μεταβολῆς, ἃς νομίζει ἱκανὰς εἶναι δύναμιν σχεῖν ἐς τὸ μεταστῆσαι** [ν᾽ ἀποκτήσωσιν ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον μετατροπὴν τῆς ὑγείας]).

μελέτη ἄσκησις· **μελέτη πόνων** ἐπίπονος ἄσκησις.

μέλλησις βραδύτης· **εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν (ἐκωλύοντο).**

μέρος 1) μέρος (κατ᾽ ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ὅλον)· **τὰ δύο μέρη** τὰ δύο τρίτα (τῶν δυναμένων φέρειν ὅπλα)· 10,2. 47,2· 2) προνομιοῦχος τάξις· **οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλέον ἢ ἀπ᾽ ἀρετῆς = οὐκ ἀπὸ μέρους, ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἀρετῆς** ὄχι διότι ἀνήκει εἰς προνομιοῦχον τάξιν, ἀλλὰ διὰ τὴν προσωπικήν του ἀξίαν· 37,1· 3) ὡς ἐπίρρ.: **μέρος τι** ἐν μέρει· 64,1.

μέσως μετρίως, εἰς μέτριον βαθμόν· **(εἴ μοι ἐπείσθητε πολεμεῖν ἡγούμενοι καὶ μέσως προσεῖναί μοι αὐτὰ** [τὰ πλεονεκτήματα] **μᾶλλον ἑτέρων [= μᾶλλον ἢ ἑτέροις], οὐκ εἰκότως νῦν γε φεροίμην ἂν αἰτίαν τοῦ ἀδικεῖν).**

μετανάστασις μετοίκησις· **τὰς μεταναστάσεις ποιοῦνται** μεταναστεύουσι.

μεταποιοῦμαι ἰδιοποιοῦμαι, οἰκειοποιοῦμαι.

μετέρχομαι ἐπιδιώκω· **τὸ ἀνδρεῖον** τὴν ἀνδρείαν.

μέτεστι ἀπρσ.: **μέτεστι πᾶσι τὸ ἴσον πρὸς τὰ ἴδια διάφορα** πάντες ἔχουσιν ἴσα δικαιώματα ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικάς των διαφοράς.

μετέωρος 1) ἐπὶ πλοίων: ἔξω εἰς τὸ πέλαγος· 91,3· 2) ἐπὶ καταστάσεως: ἐν μετεώρῳ καταστάσει, ἐν ἀβεβαιότητι. ἐν ἀνησυχίᾳ· 8,1.

μετρίως μὲ τὸ προσῆκον μέτρον, προσηκόντως.

μέχρι οὗ (δηλ. **χρόνου)** 1) ἐφ᾽ ὅσον χρόνον· 21,1· 2) μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ᾽ ἥν· 22,2.

μὴ ἐν πλαγίᾳ ἐρωτ.: **(ὁρᾶτε) μὴ ἐν ὑμῖν κωλυθῇ ταῦτα (ἐν ἔθει εἶναι)** προσέξατε μήπως ἐξ αἰτίας ὑμῶν παρεμποδισθῶσι ταῦτα (νὰ εἶναι συνήθη).

μηκύνω ὁμιλῶ ἐν ἐκτάσει· **τὰ περὶ τῆς πόλεως** περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν πόλιν, περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πόλεως· 42,1· **τὴν**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὠφελίαν, ἣν μηκύνοι ἄν τις πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς εἰδότας οὐδὲν χεῖρον (τοῦ ῥήτορος) 43,1.

μὴν ὅμως· ***καὶ μὴν*** ἀλλὰ πρὸς τούτοις.

μηνοειδὴς ὁ ἔχων σχῆμα ἡμισελήνου.

μιμνῄσκομαι μετὰ γνκ. καὶ αἰτ. συστ.: κάμνω μνείαν τινὰ περί τινος· ***μνησθῆναί τι καὶ γυναικείας ἀρετῆς*** (=***καὶ τῆς ἀρετῆς τῶν γυναικῶν ἐκείνων***), ***ὅσαι...***

μνήμη ἀνάμνησις· ***τὴν μνήμην ποιοῦμαι πρός τι*** προσαρμόζω τὴν ἀνάμνησίν μου πρός τι.

μοῖρα μέρος.

Μολύκρειον πόλις τῆς Αἰτωλίας.

μόριον μέρος, τμῆμα (στρατ. δυνάμεως).

Μουνιχία λόφος πρὸς Α. τοῦ Πειραιῶς (νῦν Καστέλλα· βλ. τοπογρ. πίν.).

Ν

νέμομαι καρποῦμαι.

νεότης περιληπτκ.: νεολαία, νέοι.

νέω συσσωρεύω ξύλα (διὰ τὴν πυράν).

νεωτερίζω ἐπιχειρῶ νεωτερισμούς, μεταχειρίζομαι βίαια μέτρα.

νεώτερος· νεώτερον ποιῶ = ***νεωτερίζω***.

νηίτης ὁ ἐκ πλοίων συγκείμενος· ***στρατὸς νηίτης*** στόλος.

νήσαντες, τοῦ ῥ. ***νέω***.

νικῶ (ἐπὶ γνώμης) ὑπερισχύω· ***γνώμη Περικλέους ἦν νενικηκυῖα*** (=***ἐνενικήκει***)· 12,2· ***ἐνίκησεν (ἡ γνώμη) εἰρῆσθαι***· 54,3.

Νίσαια λιμὴν τῶν Μεγάρων ἐν τῷ Σαρωνικῷ κόλπῳ.

νομίζω 1) ἀπολύτως: κατὰ συνήθειαν τελῶ (ἑορτάζω)· 15,4· πθτκ.: ἀπροσώπως: ***νομίζεται*** συνήθεια ὑπάρχει· 15,5· 2) μετὰ δτκ.: ***τινι*** μεταχειρίζομαί τι ὡς νόμιμον, τελῶ τι· ***ἀγῶσι καὶ θυσίαις***· 38,1.

νόμος ἔθιμον.

νουμηνία νέα σελήνη, ἀρχὴ τοῦ νέου μηνὸς (ἐκ τοῦ ***νεομηνία*** = ***νέα μήνη*** νέα σελήνη)· ***νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην*** κατὰ τὴν ἀστρονομικὴν (τὴν πραγματικὴν) νουμηνίαν (ὄχι τὴν τῶν ἡμερολογίων).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ξ

ξένος φίλος (ἐκ φιλοξενίας).

ξυγγίγνομαί τινι συναναστρέφομαι, συγκοινωνῶ μετά τινος.

ξυγγιγνώσκω εἶμαι τῆς αὐτῆς γνώμης, φρονῶ τὰ αὐτά, συμφωνῶ.

ξυγκατοικίζω ἀπὸ κοινοῦ ἱδρύω.

ξυγκομιδὴ τὸ συγκομίζεσθαι, συσσωρεύεσθαι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, συρροή.

ξυγχωρῶ πρός τινας συμβιβάζομαι, ἔρχομαι εἰς ὅρους πρός τινας.

ξυλλαμβάνω βοηθῶ.

ξύλλογος 1) συνάθροισις, συνέλευσις· 12,1· 2) παρ' Ἀττ. ἡ ἔκτακτος τοῦ λαοῦ συνέλευσις (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν συνήθη συνέλευσιν ἢ ***ἐκκλησίαν)*** · 22,1. 59,3.

ξύλωσις τὸ ξύλινον μέρος τῆς οἰκίας, ὁ ἐκ ξύλων σκελετὸς αὐτῆς, ἡ ξυλικὴ αὐτῆς.

ξυμβαίνω 1) ***τινὶ*** ἔρχομαι εἰς συμφωνίαν ἢ συνεννόησιν, συμφωνῶ μετά τινος· 4,7· 2) ***τί*** κάμνω συμβιβασμόν τινα· ***ἤν τι ξυμβαίνωσι*** (διὰ νὰ ἰδοῦν) μήπως κάμουν κανένα συμβιβασμόν· 5,6· 3) μετὰ ἐπιρρ. ἢ ἐπιθ.: ἀποβαίνω κατά τινα τρόπον· ***τὸ μαντεῖον τοὐναντίον ξυμβῆναι ἢ προσεδέχοντο*** ὅτι ὁ χρησμὸς ἀπέβη ἀντιστρόφως παρ' ὅ,τι αὐτοὶ περιέμενον· 17,2· 4) ἀπροσώπως: ***ὁπότε ξυμβαίη*** (κυρ. = ***ξύμβαμα γένοιτο) αὐτοῖς*** ὁσάκις ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς τοιαύτη εὐκαιρία· 34,7.

ξύμβασις συμβιβασμός, συνεννόησις.

ξυμμείγνυμί τινι ἑνώνομαι μετά τινος· 84,4.— Πθτκ.: συνενώνομαι· 31,1.

ξυμμετροῦμαι δίδομαι ἐν συμμετρίᾳ· ***οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη*** εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη (ὑπὸ τῆς μοίρας) τόσος βίος, ὅσος ἤρκει ὥστε νὰ ζήσωσιν εὐδαιμόνως ἐν αὐτῷ καὶ εὐδαιμόνως ν' ἀποθάνωσιν.

ξυμπίπτω πίπτω μεθ' ὁρμῆς, συγκρούομαι.

ξυμφέρει τί τινι ὠφελεῖ τί τινα· ***τῇ πόλει ξυνοίσει (τὸ παῖδας ἐπιγίγνεσθαι)*** · 44,3· ***τὸ ξυνενεγκόν τῳ (= τινι) = ἐκεῖνο, ὃ ξυνήνεγκέ τινι*** · 51,2.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξυμφοραὶ περιπέτειαι, μεταβολαὶ τῆς τύχης.

ξυνάγω συναθροίζω, συστέλλω, περιορίζω· **ἐς ὀλίγον** εἰς μικρὸν χῶρον.

ξυναγωγὴ συνάθροισις· **ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου** κατὰ τὴν διέγερσιν τοῦ πολέμου, ὅτε ἐξηγείρετο ὁ πόλεμος.

ξυναιρῶ 1) καταλαμβάνω ἀδιακρίτως· **πάντα (τὰ σώματα) ξυνήρει** (ἡ νόσος)· 51,3· 2) συγκεφαλαιώνω· **ξυνελὼν λέγω** ἐν συντομίᾳ λέγω· 41,1.

ξυνεκφέρω ἐκφέρω ὁμοῦ (μάλιστα εἰς ταφήν), παρακολουθῶ τὴν κηδείαν.

ξυνελών, τοῦ ῥ. **ξυναιρῶ.**

ξυνενεγκόν, τοῦ ῥ. **ξυμφέρει.**

ξυνεπιλαμβάνω τινὶ λαμβάνω μέρος μετά τινος, βοηθῶ τινα.

ξυνέρχομαι ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συγκρούομαι.

ξυνεστραμμένον, τοῦ ῥ. **ξυστρέφομαι.**

ξυνετόν, τό, ἡ σύνεσις.

ξυνέχομαι στενοχωροῦμαι, βασανίζομαι.

ξυνιουσῶν, τοῦ ῥ. **ξυνέρχομαι.**

ξυνίσταμαι συνδέομαι ὁμοῦ, συνέρχομαι· **ξυνιστάμενοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς** (καθ' ὁμάδας).

ξύνοιδα γνωρίζω ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως· μτχ. **ὁ ξυνειδὼς** ὁ αὐτόπτης μάρτυς **(ὁ ξυνειδὼς [τὰς ἀρετὰς τῶν ἐπαινουμένων] καὶ [διὰ τοῦτο] εὔνους ἀκροατὴς τάχα** [=ἴσως] **ἂν νομίσειε δηλοῦσθαί τι ἐνδεεστέρως** [=ἐλλειπέστερον] **πρὸς ἃ** [=ἐν συγκρίσει πρὸς ταῦτα, τὰ ὁποῖα] **βούλεταί τε** [δηλ. **δηλοῦσθαι] καὶ ἐπίσταται).**

ξυνοίκια (δηλ. **ἱερὰ)** ἑορτὴ πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Θησέως γενομένου συνοικισμοῦ τῶν 12 πόλεων τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς ὑπαγωγῆς αὐτῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν μιᾶς (τῶν Ἀθηνῶν). Ἐπανηγυρίζετο αὕτη τῇ 16 Ἑκατομβαιῶνος (Ἰουλίου–Αὐγούστου).

ξυνοικίζω συνενώνω εἰς μίαν πόλιν.

ξυνοίσει, τοῦ ῥ. **ξυμφέρει.**

ξυνταράσσομαι ἀνατρέπομαι, παραβιάζομαι.

ξυντελῶ πληρώνω φόρον· **ἐς Ἀθήνας** εἶμαι φόρου ὑποτελὴς εἰς τὰς Ἀθήνας.

ξύντροφος ὁ ἀναπτυχθεὶς μετά τινος, φυσικός, συνήθης· **τὰ ξύντροφα** τὰ καθ' ἡμέραν συμβαίνοντα κακά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξύστασις συνάντησις, ἕνωσις, ὅμιλος ἀνθρώπων ὁμοῦ συνηγμένων· ***κατὰ ξυστάσεις γίγνονται*** συνέρχονται εἰς ὁμίλους.

ξυστρέφομαι συμπυκνοῦμαι· ***ξυνεστρέφοντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς*** (= πρὸς ἀλλήλους)· 4,1· ***ὅσον ἦν ξυνεστραμμένον = ὅσοι ἦσαν ξυνεστραμμένοι*** · 4,5.

Ο

ὃ (= ***ἐν ᾧ***) τοὐναντίον δέ.

οἷ (ἐγκλιτκ. : ***οἱ***) = ***αὐτῷ***.

οἰκείως (τῇ πόλει) πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως.

οἰκέτης δοῦλος τῆς οἰκίας, ὑπηρέτης.

οἴκησις κατοικία (πρὸς οἴκησιν).

οἰκοδομία οἰκοδόμημα· ***καλὰ κτήματα οἰκοδομίαις τε καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς*** ὡραῖα (λαμπρὰ) κτήματα ἕνεκα τῶν οἰκοδομημάτων (τὰ ὁποῖα ἦσαν πρώτης τάξεως) καὶ ἕνεκα τῆς πολυτελοῦς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως (δι᾽ ἐπίπλων καὶ σκευῶν).

οἰκτίζομαι οἰκτίρω.

οἰκῶ (ἀμτβτ.) διοικοῦμαι· ***ἡ πολιτεία οἰκεῖ οὐκ ἐς ὀλίγους, ἀλλ᾽ ἐς πλείονας*** ἡ διοίκησις τῆς πόλεως εὑρίσκεται εἰς χεῖρας τῆς πλειοψηφίας καὶ ὄχι μιᾶς ὀλιγαρχίας· 37,1. — Παθτκ. : διοικοῦμαι· 15,1.

Οἰνόη δῆμος τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τῶν συνόρων τῆς Βοιωτίας κατὰ τὴν εἰς Θήβας ἄγουσαν ὁδόν.

οἷος 1) ***οἷός τε*** (μετ᾽ ἀπρμφ.) ἱκανὸς νά . . . · ***πόλις οἵα τε (ἐστὶ) φέρειν*** εἶναι ἱκανή, δύναται νά . . . · 60,4· 2) τὸ οὐδ. πληθ. ***οἷα*** ὡς ἐπίρρ. : α) ὅπως, καθώς· ***οἷα εἰκὸς (ἦν αὐτοῖς ἀναμνησθῆναι)*** · 54,2· β) μετὰ αἰτλγκ. μτχ. (ὡς τό : ***ὡς, ἅτε*** μετὰ μτχ.) ***οἷα ἀπροσδοκήτου τοῦ κακοῦ γενομένου*** ἐπειδὴ τὸ κακὸν ἀπροσδοκήτως συνέβη· 5,4.

ὀλίγος 1) ***ἐξ ὀλίγου*** (δηλ. ***χρόνου***) ἐν βραχεῖ χρόνῳ, αἰφνιδίως· 11,4. 61,2· 2) ***δι᾽ ὀλίγου (χώρου)*** εἰς μικρὰν ἀπόστασιν· 89,9· 3) ***ἐξ ὀλίγου (χώρου)*** ἐκ μικρᾶς ἀποστάσεως· 91,4.

ὀλιγωρία τὸ ὀλίγον φροντίζειν περί τινος, καταφρόνησις· ***τρέπομαι ἐς ὀλιγωρίαν τινὸς*** καταφρονῶ τι.

ὀλιγωρῶ ὀλίγον ἐκτιμῶ, περιφρονῶ ***([εἰκός ἐστι] ὀλιγωρῆσαι***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

[αὐτῶν, τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς] νομίσαντας [ταῦτα] κηπίον καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου πρὸς ταύτην).

ὁλκὰς φορτηγὸν πλοῖον.

ὀλοφύρομαι θρηνῶ.

ὅμιλος πλῆθος, ὄχλος.

ὁμοῖος ἰσοδύναμος, ἰσόπαλος.

ὁμοίως ἀνεξαιρέτως, ἀδιακρίτως· ***τοὺς δὲ ἐλάμβανε λήθη τῶν πάντων*** (οὐδ.) ***ὁμοίως.***

ὁμολογία συμφωνία περὶ παραδόσεως· ***ἐξ ὁμολογίας τινὸς*** ἕνεκα . . .

ὁμόσε εἰς τὸν αὐτὸν τόπον· ***ὁμόσε ἰέναι τοῖς ἐχθροῖς*** συμπλέκεσθαι τοῖς ἐχθροῖς.

ὀξύτερον μετὰ περισσοτέρας προθυμίας.

ὁπότε μετ᾽ εὐκτ.: ὁσάκις· ***ὁπότε ἐσβάλοιεν*** ὁσάκις εἰσέβαλλον· 13,7· ***ὁπότε μή τι δείσειαν (οἱ πολῖται τῶν πόλεων ἑκάστων)*** ὁσάκις δὲν ἐφοβοῦντό τι· 15,1.

Ὀποῦς, οῦντος, ἡ, πρωτεύουσα τῶν ἀπ᾽ αὐτῆς καλουμένων Ὀπουντίων Λοκρῶν.

ὀργὴ 1) ἔξαψις· ***δι᾽ ὀργῆς αἱ ἐπιχειρήσεις γίγνονται*** ἐν ἐξάψει αἱ προσβολαὶ (ἐπιθέσεις) γίνονται· 11,4· 2) ***τὰ τῆς ὀργῆς*** τὰ ἀποτελέσματα, ἡ ἐκδήλωσις τῆς ὀργῆς ***(τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηταί μοι προσδεχομένῳ)***· 60,1· 3) ***δι᾽ ὀργῆς*** ἢ ***ἐν ὀργῇ ἔχω τινὰ*** ὀργίζομαι κατά τινος· 8,5. 64,1. 65,3.

ὀργίζομαι· τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης αἱ ὀργίλαι διαθέσεις.

ὀργῶ (-άω) αἰσθάνομαι σφοδρὰν ἐπιθυμίαν· ὁ ὑπθτκ. ὑπερσυντλκ. ἐν ἐνεργτκ. σημασίᾳ: ***ὧν (χρησμῶν) ἀκροᾶσθαι ἕκαστος ὥργητο*** τοὺς ὁποίους ἕκαστος σφοδρῶς ἐπεθύμει ν᾽ ἀκροᾶται.

ὀρθοῦμαι εὐτυχῶ ***(ἡγοῦμαι πόλιν ξύμπασαν ὀρθουμένην*** [ὑπθτκ.] ***πλείω ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας).***

ὀρθῶς ἀληθῶς.

ὁρμῶ (-άω) 1) παρορμῶ· 20,4· 2) ξεκινῶ· 19,1. — Μέσον: **ὁρμῶμαι** 1) τίθεμαι εἰς κίνησιν (πολεμικήν)· ***παρασκευῇ καὶ γνώμῃ τοιαύτῃ ὥρμηντο*** ἔχοντες τοιαύτην πολεμικὴν παρασκευὴν καὶ τοιαῦτα φρονήματα εἶχον τεθῆ εἰς πολεμικὴν κίνησιν (μὲ τοιαύτην παρασκευὴν καὶ τοιαῦτα φρονήματα ἤρχισεν ὁ πόλεμος)· 9,1· 2) ξεκινῶ· ***εἰ μὴ καὶ νῦν (= εἰ καὶ νῦν μὴ) ὥρμηνται, ἐν ᾧ (χρόνῳ) οὔπω πάρεσμεν, ἀλλ᾽ (ὁρμήσον-***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ται) ὅταν... · 11,6· 3) ὁ ὑπερσυντλκ.: **ὥρμηντο** (μετ᾽ ἀπρμφ.) ἦσαν πρόθυμοι, ἐπεθύμουν νά... · **ξυγχωρεῖν**· 59,2· **ὥρμηντο ἐς** ἦσαν πρόθυμοι εἰς... · 65,2· 4) **ὁρμῶμαι ἀπό τινος** ἄρχομαι ἀπό τινος· **ἀπ᾽ ἐλασσόνων ὁρμώμενος** ἀρχόμενος ἀπὸ μικροτέρων μέσων, ἔχων μικροτέραν περιουσίαν· 65,2.

ὁρμῶ (-**έω)** εἶμαι προσωρμισμένος.

ὄρνις, **ὁ** = **ὄρνεον**· **τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων (οἳ ἀνθρώπων ἅπτονται).**

ὅρος ὅριον· ἐν τῷ πληθ. **ὅροι** ὅρια, σύνορα.

ὀρρωδία φόβος, δειλία· **ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχω τι** φοβοῦμαί τι.

ὅσῳ καθ᾽ ὅσον.

ὅτι διότι.

οὔκουν 1) λοιπὸν δέν· 11,3· 2) ὄχι διὰ τοῦτο· 43,1.

οὔπω οὐδέποτε.

οὕτω 1) τόσον· **οὐδ᾽ ἡμεῖς δὲ ἐρχόμεθα ἐπὶ οὕτω ἀδύνατον πόλιν ἀμύνεσθαι**· 11,6· 2) **οὕτω δὴ** εἰσάγει μετ᾽ ἐμφάσεως τὴν ἀπόδοσιν χρονικῆς προτάσεως: τότε πλέον· 12,4. 19,1. 83,3.

Π

παιδεῖαι τὰ πρὸς παίδευσιν μέσα, παιδαγωγικὴ μέθοδος.

παίδευσις διδακτήριον, σχολεῖον.

Παλαιρεῖς κάτοικοι τοῦ Παλαίρου, πόλεως ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

πανοικησίᾳ πανοικί, μεθ᾽ ὅλης τῆς οἰκογενείας.

Πάνορμος, ὁ, λιμὴν τῆς Πελοποννήσου ἀντικρὺ τῆς Ναυπάκτου.

πανταχόθεν κατὰ πάντα τρόπον, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν.

παρὰ (μετ᾽ αἰτ.) πλησίον, πρός· **παρ᾽ αὐτούς**· 2,4· **ξυνελέγοντο παρ᾽ ἀλλήλους** συνηθροίζοντο ἀναμεταξύ των· 3,3· **καὶ καταφυγὴ (ὑπῆρχε) παρὰ πάντας (τῶν) φίλων ἢ (τῶν) οἰκείων**· 17,1.

παραβάλλομαι εἰσφέρω, θυσιάζω.

παραγίγνομαι ἀπολ.: ἔρχομαι, φθάνω.

παράγομαι παραπλανῶμαι, ἀπατῶμαι.

παραδίδωμι (μετὰ καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ.) παραδίδω διὰ νά... · **παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα χρήσασθαι.**

παράλογος, ὁ, (οὐσ.) τὸ παράλογον, τὸ παρὰ προσδοκίαν· τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον τὸ συμβαῖνον παρὰ πάντα ὑπολογισμόν· 61,3· ***πολὺς ὁ παράλογος εἶναι·*** 85,2.

παραλυπῶ παρενοχλῶ· ***οὐδὲν ἄλλο (νόσημα) τῶν εἰωθότων παρελύπει (αὐτούς).***

παραλύω (μετ᾽ αἰτ. προσ. καὶ γνκ. πράγμ.) ἀπελευθερῶ, ἀπαλλάττω τινὰ ἀπό τινος.

παραυτίκα εὐθύς· ***παραυτίκα ἀναστάντες*** εὐθὺς ὡς ἠγείροντο (ἐκ τῆς νόσου), εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν· 49,7· ***ἡ παραυτίκα τε λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα*** ἡ ἐν τῷ παρόντι (ἡ παροῦσα) λαμπρότης καὶ ἡ (ἐκ ταύτης) ἐν τῷ μέλλοντι δόξα· 64,5.

παραχρῆμα παρευθύς· ***ἡ παραχρῆμα ἀνάγκη*** ἡ παροῦσα ἀνάγκη.

παρέρχομαι ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα (διὰ νὰ ὁμιλήσω).

παρέχομαι 1) παρέχω· ***παρέχομαι τὸ σῶμα αὔταρκες*** παρέχω τὸ ἄτομόν μου αὔταρκες, ἐπαρκῶ· ***δοκεῖν μοι καθ᾽ ἕκαστον τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ᾽ ἡμῶν παρέχεσθαι ἂν*** (= ***ὅτι παρέχοιτο ἂν) τὸ σῶμα αὔταρκες ἐπὶ πλεῖστα εἴδη*** νομίζω ὅτι ἕκαστος ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν ὁ ἴδιος δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς πλεῖστα εἴδη ἀσχολιῶν· 41,1· 2) παρουσιάζω, δεικνύω· ***τὴν δύναμιν·*** 41,3· 3) καθιστῶ· ***τὴν τόλμαν ἡ ξύνεσις ἐχυρωτέραν παρέχεται·*** 62,5.

παρηβῶ γίνομαι παρῆλιξ, ὑπερβαίνω τὴν ἡλικίαν τῆς τεκνοποιήσεως.

πᾶς 1) ***πᾶσα ἡ γῆ*** ὅλη ἡ γῆ· 43,3· 2) ***ἡ πᾶσα πόλις*** ἡ πόλις ἐν συνόλῳ, τὸ σύνολον τῆς πόλεως· 41,1· 3) ***τοῖς πᾶσι*** κατὰ πάντα, καθ᾽ ὅλα· 11,6. 36,3. 64,3· 4) ***ἐπὶ πᾶν*** καθ᾽ ὅλου, ἐν γένει· 51,1.

πείθομαι μετ᾽ αἰτ. οὐσ.: ***δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν*** διότι ἐνομίσθη ὅτι διὰ χρημάτων ἐπείσθη ν᾽ ἀναχωρήσῃ.

πεῖρα 1) δοκιμή· ***πεῖραν ποιοῦμαι*** δοκιμάζω· 20,3· ***ἐς πεῖραν ἔρχεται κρείσσων*** δοκιμαζομένη ἀποδεικνύεται. . . 41,3· 2) ἀπόπειρα, ἐπιχείρησις· ***σφάλλομαι πείρᾳ του*** (= ***πειρώμενός τινος)*** ἀποτυγχάνω ἔν τινι ἀποπείρᾳ (ἐπιχειρήσει)· 43,1.

πειρῶ δοκιμάζω.

πέλας (ἐπίρρ.) πλησίον· ***ὁ πέλας, οἱ πέλας*** ὁ ἄλλος, οἱ ἄλλοι.

Πελασγικόν, τό, ἡ βορεία κλιτὺς τῆς ἐν Ἀθήναις ἀκροπόλεως.

πελιτνὸς πελιδνός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πελληνῆς (-εῖς) κάτοικοι τῆς Πελλήνης, πόλεως τῆς Ἀχαΐας.

πενία· πενίας ἐλπίδι, ὡς . . . = ***ἐλπίδι, ὅτι διαφυγὼν τὴν πενίαν καὶ ἔτι πλουτήσειεν ἂν*** (= ***γένοιτο ἂν πλούσιος).***

πένομαι εἶμαι πένης ***([τὸ] ὁμολογεῖν τὸ πένεσθαι οὐκ αἰσχρόν ἐστι, ἀλλ' αἴσχιον*** [= τοὐναντίον αἰσχρὸν] ***μὴ διαφεύγειν [τὸ πένεσθαι] ἔργῳ*** [= δι' ἐργασίας]).

πέρα (μετὰ γνκ.) περισσότερον ἀπό τι· ***πέρα ὧν*** (= ***τούτων, ἃ) προσεδεχόμεθα.***

περὶ 1) μετὰ γνκ.: α) ὑπέρ· ***γενναίως μαχόμενοι περὶ τοιαύτης πόλεως***· 41,5· 2) ὡς πρός τι· ***ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας*** = ***εἴτε ἰσχυρὸν εἴτε ἀσθενὲς ἦν***· 51,3 ***(περὶ τοῦ χρηστηρίου ᾔκαζον*** [***οἱ Ἀθην.***] ***τὰ γιγνόμενα εἶναι ὁμοῖα [αὐτῷ,*** τ. ἔ. ***τῷ χρηστηρίῳ])***· 54,5· γ) πρὸς δήλωσιν ἀξίας· ***περὶ παντὸς ποιοῦμαι*** ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τηρῶ· ***κόσμον καὶ φυλακήν***· 11,9· 2) μετ' αἰτ.: α) ἐπὶ χρόνου: ***περὶ πρῶτον ὕπνον*** κατὰ τὸν χρόνον τοῦ πρώτου ὕπνου· 2,1· β) ὡς πρός τι· ***περὶ τὰ οἰκεῖα*** ἀτομικῶς (κυρ.: ὡς πρὸς τὰ ἰδιωτικὰ πράγματα)· 65,4.

περιαγγέλλω πέμπω διαταγὰς ὁλόγυρα, πανταχοῦ ***(περιήγγελλον ταῖς πόλεσι κατὰ τὴν Πελοπ. καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίαν*** [= ***καὶ τὰς χώρας τῶν ἔξω τῆς Πελοπ. ξυμμάχων] παρασκευάζεσθαι στρατιὰν τά τε ἐπιτήδεια)***· 10,1· ***ναῦς (ἐξαρτύεσθαι)***· 85,3.

περιαιρετὸς ὁ δυνάμενος ν' ἀφαιρεθῇ· ***περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν (τὸ χρυσίον)*** ὅτι ὅλος ὁ χρυσὸς εἶναι δυνατὸν ν' ἀφαιρῆται.

περιγίγνομαι 1) ὑπερισχύω· ***κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι***· 61,1· 2) σῴζομαι· ***ἐκ τῶν μεγίστων (κινδύνων)***· 49,7· 3) ***περιγίγνεταί τινί τι*** ἔχει τίς τι ὡς πλεονέκτημα· 87,6· ***περιγίγνεταί τινι*** (μετ' ἀπρμφ.) ἔχει τις τὸ πλεονέκτημα νά. . .· 39,4.

περίειμι (περὶ + εἰμὶ) 1) εἶμαι ὑπέρτερος, ὑπερτερῶ, νικῶ· 13,9· 65,7· 2) περισῴζομαι, ἐπιζῶ· 4,7· 3) ***περίεστί τινί τι*** ἔχει τίς τι ὡς πλεονέκτημα· ***τὸ δ'*** (τ. ἔ. ***τὸ κατορθοῦν ἐν τῷ ναυτικῷ) ἐκ τοῦ δικαίου*** (= ***δικαίως, εἰκότως) ἡμῖν νῦν μᾶλλον περιέσται***· 89,3.

περιῆσαν, τοῦ ῥ. ***περίειμι.***

περίκειμαι κεῖμαι περί τινα περιβάλλων αὐτὸν πανταχόθεν· ***τὰ***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περικείμενα χρυσία τῆς θεοῦ τὰ χρυσᾶ κοσμήματα τὰ περιβάλλοντα τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς (Ἀθηνᾶς).
περίορθρον, τό, ὁ βαθὺς ὄρθρος, τὰ ἐξημερώματα· ***αὐτὸ τὸ περίορθρον*** ἀκριβῶς τὰ ἐξημερώματα.
περιορῶ 1) μετὰ μτχ.: βλέπω μετ' ἀδιαφορίας· ***αὐτὴν (τὴν γῆν) τμηθεῖσαν*** 18,5· 2) μετ' ἀπρμφ.: ἐπιτρέπω, ἀνέχομαι· ***τμηθῆναι τὴν γῆν*** 20,2. — Μέσον: ***περιορῶμαι*** (μετ' αἰτ.) ἀποδειλιῶ πρός τινα· ***τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους*** 43,4.
περιουσία ἀφθονία.
περιπίπτω συγκρούομαι· ***περιπεσόντες ἐν σφίσιν αὐτοῖς*** (= πρὸς ἀλλήλους).
περιποιῶ κάμνω τι νὰ διαμείνῃ, διασῴζω.
περισσεύω εἶμαι πλέον ἢ ἀρκετός, πλεονάζω· ***τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσσευε τότε ἀφ' ὧν*** ... τόσον ὑπεραρκεταὶ ἀφορμαὶ ὑπῆρχον εἰς τὸν Περ. τότε (ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου), ἐκ τῶν ὁποίων ὁρμώμενος...
περιχαρές, τὸ = ἡ περιχάρεια ἡ ὑπερβολικὴ χαρά· ***τὸ παραχρῆμα περιχαρὲς*** ἡ ἐν τῷ παρόντι...
πῃ κάπου.
πίπτω καταστρέφομαι, ἡττῶμαι.
πιστὸς βέβαιος, ἀσφαλής· 89,5· ***τὸ πιστὸν*** ἡ ἐμπιστοσύνη· ***τὸ πιστὸν τῆς ἐλευθερίας*** ἡ ἐμπιστοσύνη, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ ἐλευθερία· 40,5.
πίσυνος (μετὰ δτκ.) πεποιθὼς εἴς τι.
Πλάταια = Πλαταιαί.
Πλαταιῶν, γνκ. πληθ. τοῦ ***Πλαταιεύς.***
πλέα, ἴδ. ***πλέως.***
πλεῖστος 1) ***τὸ πλεῖστον = οἱ πλεῖστοι*** 4,5· 2) ***πλεῖστα*** ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· 11,7.
πλείων, ὁ, ἡ, οὐδ. ***πλεῖον (πλέον)*** 1) ***τὸ πλέον*** = μᾶλλον· 89,6· 2) ***οὐ τὸ πλέον ... ἢ*** ὄχι ... ἀλλά· 39,1· 3) ***ἐπὶ πλέον*** εἰς μεγαλύτερον βαθμόν· 51,6· 4) ***ἐς τὸ πλέον*** περαιτέρω· ***ἐς τὸ πλέον οὐκέτι προελθὼν*** χωρὶς πλέον νὰ προχωρήσῃ παρέκει· 21,1.
πλέον, ἴδ. ***πλείων.***
πλεονάζομαι μεγαλοποιοῦμαι, καθ' ὑπερβολὴν λέγομαι ***(ὅ τε ἄπειρος [= καὶ ὁ ἀγνοῶν τὰς ἀρετὰς τῶν ἐπαινουμένων] τάχ' ἂν νομίσειεν ἔστιν ἃ [= τινὰ] καὶ πλεονάζεσθαι διὰ***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φθόνον, εἴ τι ἀκούοι ὑπερβάλλον τὴν ἑαυτοῦ φύσιν [= ὁσάκις ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ῥήτορος ἤθελεν ἀκούει τι ὑπερβαῖνον τὰς δυνάμεις του]).

πλέως (οὐδ. πληθ. ***πλέα)*** πλήρης.

πλὴν ἐπίρρ.: ***πλὴν τὰ Μηδικὰ*** ἐκτὸς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν (τῶν Περσικῶν πολέμων)· κυρ.: ***πλὴν οἱ τὰ Μηδικὰ ἑορακότες.***

πλόϊμος ἱκανὸς πρὸς πλοῦν.

πνεῦμα 1) ἄνεμος· 84,2· 2) ἀναπνοή· 49,2.

ποιῶ 1) ἐπὶ δημοσίων ἑορτῶν: ἑορτάζω· ***ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου (τοῦ χρόνου) τῇ θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσι·*** 15,3· πθτκ.: ***ᾧ τὰ Διονύσια ποιεῖται·*** 15,4· 2) μετὰ προθ.: ***ποιῶ ἔς τινα*** κλίνω πρός τινα· ***ἡ εὔνοια τῶν ἀνθρώπων ἐποίει παρὰ πολὺ μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδ. (ἢ ἐς τοὺς Ἀθην.)***· 8,4. — Μέσον: ***ποιοῦμαί τι*** τοποθετῶ τι· ***τὰ λεπτὰ πλοῖα ποιοῦνται ἐντὸς*** (εἰς τὸ μέσον)· 83,5.

πολιτεύω 1) ζῶ (ἐν πολιτείᾳ, ὡς πολίτης, ὡς πολιτευόμενος)· ***ἐλευθέρως τὰ πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν*** μετ' ἐλευθερίας ζῶμεν (διάγομεν) ἐν ταῖς πρὸς τὸ κοινὸν σχέσεσιν ἡμῶν (ἐν τῷ δημοσίῳ βίῳ)· 37,2· ***(παρ') οἷς κεῖται μέγιστα ἆθλα ἀρετῆς, τοῖς δὲ*** (= ***παρὰ τούτοις) καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσι·*** 46,1· 2) ***τι*** διαχειρίζομαί τι ***(καὶ ἄλλα δοκοῦντα ἔξω τοῦ πολέμου εἶναι . . . κακῶς*** [ἐπιβλαβῶς] ***ἐπολίτευσαν ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους)***· 65,7.

πολιτεία 1) πολίτευμα· 37,1· 2) πολιτικοὶ θεσμοί· 36,4.

Πολιχνῖται κάτοικοι τῆς Πολίχνης, πόλεως μικρᾶς ἐν Κρήτῃ παρὰ τὴν Κυδωνίαν.

πολλάκις (μετὰ τὸ ***μὴ)*** ἴσως, τυχόν.

πολλαχόσε εἰς πολλὰ μέρη.

πολὺς 1) ***ἡ γῆ ἡ πολλὴ*** τὸ μέγιστον μέρος τῆς γῆς· 48,1· 2) ***τὰ πολλὰ*** ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, συνήθως· 11,4. 87,6· 3) ***παρὰ πολὺ*** ὑπερβαλλόντως ***(ἡγοῦνται οὐκ ἂν ἡμᾶς ἀνθίστασθαι μὴ μέλλοντας*** [ὑποθτκ.] ***πράξειν τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ [πραχθέντος*** = τι ἀντάξιον τῆς προηγηθείσης ἐξόχου νίκης])· 89,5.

πολύτροπος ποικίλος.

πόνος καταπόνησις· ***ὁ πόνος ὁ κατὰ τὸν πόλεμον ὑποπτεύεται (ὑφ' ὑμῶν) μὴ*** φοβεῖσθε μήπως ἡ ἐν τῷ πολέμῳ καταπόνησις. . . ***(ἀρκείτω δὲ ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα μέν, ἐν οἷς ἄλ-***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοτε πολλάκις γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς τὸν πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον ὑποπτευόμενον μὴ γένηταί τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα).

πονοῦμαι πάσχω ἐκ νόσου, νοσῶ.

πορίζομαι φροντίζω καὶ εὑρίσκω.

Ποτείδαια πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς στερεᾶς, ἀποικία τῶν Κορινθίων.

που ἴσως.

πράσσω 1) διενεργῶ, διαπραγματεύομαι· 2,3. 3,2. 5,7· 2) = ***διαπράσσομαι*** κατορθώνω· 11,2· 3) ἀμτβτ.: εὑρίσκομαι ἔν τινι καταστάσει, διατελῶ ἢ διάκειμαι κατά τινα τρόπον· ***οὕτω πράσσω*** τοιαύτην τύχην ἔχω, ὑφίσταμαι· 4,7.

πρεσβεύομαι ἀποστέλλω πρέσβεις.

πρὶν (μεθ᾽ ὁριστ. ἀορ. μετ᾽ ἀρνητικὴν πρότασιν) εἰ μὴ ἀφ᾽ οὗ, παρὰ ἀφ᾽ οὗ.

πρὸ (μετὰ γνκ.) ἐπὶ χρόνου: ***πρὸ τοῦ*** πρότερον· 15,2· ***τὸ πρὸ τούτου*** πρότερον· 15,3.

προαγορεύω 1) κηρύττω· 8,4· 2) δημοσίᾳ λέγω· ***ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ·*** 13,1· 3) μετ᾽ ἀπρμφ.: δημοσίᾳ ἀπαιτῶ νά. . .· ***ἐλαύνειν τὰ ἄγη·*** 13,1.

προβάλλομαι προφασίζομαι ***(καὶ [νομίσαι] μὴ εἰκότως ἔν τινι [ἔργῳ, κινδύνῳ] κακοὺς*** [= ***δειλοὺς***] ***γενέσθαι ἂν προβαλλομένους ἀπειρίαν παρόντος τοῦ ἀνδρείου*** [= ***τῆς ἀνδρείας]).***

προδιδάσκομαι διαφωτίζομαι προηγουμένως ***(ἀλλὰ μᾶλλον [βλάβην ἡγούμενοι τὸ] μὴ προδιδαχθῆναι λόγῳ πρότερον ἢ ἔργῳ ἐλθεῖν*** [= πρὶν ἔλθωμεν ἐμπράκτως] ***ἐπὶ ἃ δεῖ [ἐλθεῖν]).***

πρόδρομος ὁ τρέχων ἐμπρός, ὁ προπορευόμενος τοῦ στρατοῦ, πρόσκοπος.

προεῖπον, τοῦ ῥ. ***προαγορεύω.***

προειπόντων, τοῦ ῥ. ***προαγορεύω.***

προέρχομαι προχωρῶ· ***προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος*** (ἀπὸ τοῦ τόπου τοῦ τάφου).

προήκω ὑπερέχω.

προΐεμαι ἐγκαταλείπω, ἀφίνω (εἰς τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ).

προκαθεστηκυίας, τοῦ ῥ. ***προκαθίσταμαι.***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προκαθίσταμαι τοποθετοῦμαι ἐμπρός, πρὸ τῆς πόλεως.
προκάμνω 1) κουράζομαι προηγουμένως, προπονοῦμαι προώρως· ***τοῖς μέλλουσιν ἀλγεινοῖς*** διὰ μέλλοντας κινδύνους· 39,4· 2) μετ' αἰτ. συστ.: ἔχω προτέραν ἀσθένειάν τινα· 49,1.
προλείπω προχωρῶ καὶ ἀφίνω, ἀφίνω ὀπίσω, ἐγκαταλείπω.
πρόξενος ὁ πολίτης πολιτείας τινός, ὅστις ἐξελέγετο ὑπ' ἄλλης πολιτείας καὶ εἶχε καθῆκον νὰ ὑποδέχηται, νὰ δειπνίζῃ, περιποιῆται τοὺς πρέσβεις καὶ πολίτας τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ἀντιπροσώπευε, καὶ ἐν γένει νὰ ὑποστηρίζῃ τὰ συμφέροντα τῆς διορισάσης αὐτὸν πόλεως.
πρὸς 1) μετὰ γνκ.: πρὸς τὸ συμφέρον τινός· ***πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλίγῳ (χώρῳ) ναυμαχίαν***· 86,5· 2) μετὰ δτκ.: α) = ***ἐν· πρὸς ἱεροῖς (τόποις)***· 47,4· β) εἰς δήλωσιν προσθήκης· ***πρὸς οἷς (= πρὸς ἐκείνοις, ἃ) ἐδέξαντο*** ἐκτὸς ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐκληρονόμησαν (ἐκτὸς δηλ. τῆς 'Αττικῆς)· 36,2· 3) μετ' αἰτ.: α) μέχρι τινός· ***πρὸς τὸν κύκλον· πρὸς τὸν Πειραιᾶ***· 13,7· β) ἐν σχέσει πρός τι, ὡς πρός τι· ***πρὸς τὰ παρόντα*** ἐν σχέσει πρὸς τὰς παρούσας περιστάσεις· 3,3.6,1· ***τὰ πρὸς τὸν πόλεμον*** πολεμικὰ πράγματα, πολεμικαὶ παρασκευαί· ***ἥπτοντο τῶν πρὸς τὸν πόλεμον*** ἠσχολοῦντο εἰς . . .· 17,4· ***πρὸς ταύτην τὴν δύναμιν***· 62,3· ***πρὸς οὓς ἐπῇσαν*** ὡς πρὸς ἐκείνους, ἐναντίον τῶν ὁποίων . . .· 65,11· ***πρὸς τὴν ἀντεξόρμησιν***· 91,4· γ) εἰς δήλωσιν αἰτίου: διά τι· ***ἀθυμοῦντας πρὸς τὴν παροῦσαν ὄψιν (= διὰ τὸ ὁρᾶν τὰ παρόντα)***· 88,3· δ) περιφραστικῶς ἀντὶ ἐπιρρ.: ***πρὸς τὸ τερπνὸν = τερπνῶς*** πρὸς τέρψιν· 53,2· ***πρὸς ὀργὴν*** μετ' ὀργῆς, ὀργίλως· 65,8.
προσάγομαι φέρω πρὸς τὸ μέρος μου, προσαρτῶ.
προσγίγνομαι προστίθεμαι.
προσδέομαι (μετὰ γνκ.) ἔχω προσέτι ἀνάγκην τινὸς ***(νομίζοντες [αὐτόν, τὸν Περικλ.] πλείστου ἄξιον εἶναι [πρὸς ταῦτα***=ὡς πρὸς ταῦτα], ***ὧν ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο)***.
προσδέχομαι 1) προσδοκῶ, περιμένω· 11,3. 60,1· 2) ἐλπίζω· 18,5.
πρόσειμι προσυπάρχω· ***προσόντος καὶ τοῦδε*** ἐὰν πρὸς τούτοις ὑπάρχῃ καὶ τοῦτο (δηλ. ***τὸ φιλόπολιν εἶναι)***.
προσεπιστέλλω διατάττω προσέτι.
προσέρχομαι 1) μετὰ δτκ.: πλησιάζω τινά· ***προσῇσαν (τοῖς***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νοσοῦσι) 47,4· 2) ἐπὶ προσόδων: ***προσιόντων ἑξακοσίων ταλάντων φόρου*** διότι ὑπῆρχε πρόσοδος ἑξακ. ταλάντων ἐκ φόρου· 13,3.

προσήκω ἀνήκω· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπροσώπως: ***προσήκει*** ἁρμόζει· ***ὃν προσήκει*** (δηλ. ***ἀπολοφύρεσθαι)=τὸν προσήκοντα*** τὸν ἰδικόν του (νεκρόν)· 46, 2.—Μτχ.: 1) ***προσήκων*** συγγενής· ***αἱ προσήκουσαι***· 34,4· 2) ***ἡ μὴ προσήκουσα (γῆ)*** ἡ ξένη· 43,3· 3) ***τὰ προσήκοντα*** τὰ πρέποντα· ***διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν*** διότι, μὴ ἀντλῶν τὴν δύναμίν του ἐξ ἀθεμίτων πηγῶν, δὲν συνήθιζε νὰ λέγῃ τι πρὸς εὐχαρίστησιν (κολακείαν τοῦ πλήθους)· 65,8.

προσῆσαν, τοῦ ῥ. ***προσέρχομαι.***

προσιόντων, τοῦ ῥ. ***προσέρχομαι.***

πρόσκειμαι ἐπὶ ἐχθρικῆς σημ.: πιέζω (στενοχωρῶ).

προσμείγνυμι ἔρχομαι εἰς χεῖρας.

προσμισθοῦμαι λαμβάνω προσέτι ἐπὶ μισθῷ.

πρόσοικος ὁ πλησίον οἰκῶν· ***πρόσοικοι Καρσὶ*** γείτονες τῶν Καρῶν.

προσομιλῶ ἀναστρέφομαι· ***τὰ ἴδια*** ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ.

προσόντος, τοῦ ῥ. ***πρόσειμι.***

πρόσοψις τὸ παρατηρεῖν (ἀπροσκόπτως καὶ ἀδιακόπως)· ***ἔχω τὴν πρόσοψιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ (τόπου)*** παρατηρῶ (ἀπροσκόπτως καὶ ἀδιακόπως) μακρόθεν τοὺς ἐχθρούς.

προσπίπτω ἐπέρχομαι· ***ὀργὴ προσπίπτει πᾶσι δρᾶν πάσχοντάς τι ἄηθες ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα*** πάντας καταλαμβάνει ὀργὴ νὰ βλέπωσιν (=ὅταν βλέπωσιν) ὅτι πάσχουσί τι ἀσύνηθες μέσα εἰς τὰ μάτια των καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

προσποίησις ἰδιοποίησις, σφετερισμός.

προσποιῶ προσθέτω, ἑνώνω.—Μέσον: ***προσποιοῦμαι*** λαμβάνω μὲ τὸ μέρος μου, προσαρτῶ.

προστασία τὸ προΐστασθαι· ***ἀλλὰ (βουλευόμενοι) κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας*** κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας αὐτῶν (ἀμοιβαίας) ῥαδιουργίας περὶ τοῦ τίς νὰ γίνῃ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ δήμου.

προσφέρομαι ἐπιτίθεμαι ***(ὅπως μὴ προσφέρωνται [τοῖς Θηβαίοις] οὖσι θαρσαλεωτέροις κατὰ φῶς).***

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προταλαιπωρῶ προηγουμένως ὑποφέρω ταλαιπωρίας (***οὐδεὶς πρόθυμος ἦν [εἰς] τὸ προταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῷ*** [δτκ. χαριστκ.]).

προτίθεμαι 1) προβάλλω πρὸς ὑπεράσπισίν μου· ***καὶ τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον προτίθεσθαι τὴν ἐς τοὺς πολέμους ἀνδραγαθίαν*** καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ ἄλλας ἐπόψεις (πλὴν τῆς ἀνδρείας) εἶναι κακοί, δικαιοῦνται νὰ προβάλλωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν κατὰ τοὺς πολέμους (ἐπιδειχθεῖσαν) ἀνδραγαθίαν· 42,3· 2) ἐκθέτω δημοσίᾳ πρὸς ταφήν· ***τὰ ὀστᾶ προτίθενται·*** 34,2.

πρότριτα (ἐπίρρ.) πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἐπὶ τρεῖς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

προφέρω ὑπερέχω.

προχωρῶ πηγαίνω καλά, κατ᾽ εὐχήν.

πρυτανεῖον βουλευτήριον.

πταίω ἀποτυγχάνω, ἡττῶμαι.

Πύθεω γνκ. Ἰωνικὴ=***Πύθου·*** ὀνομαστκ. ***Πύθης.***

Πύθιον ναὸς τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος ἐν Ἀθήναις· ἔκειτο πλησίον τοῦ Ὀλυμπιείου.

Πυράσιοι κάτοικοι τοῦ Πυράσου, πόλεως τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθιώτιδος.

Ρ

ῥαθυμία ἄνεσις.

ῥᾷον (συγκρ. ἐπίρρ. τοῦ ἐπιθ. ***ῥάδιος***) εὐκολώτερον.

Ῥεῖτοι, οἱ, δύο μικραὶ ἁλμυραὶ λίμναι ἐν Ἀττικῇ παρὰ τὴν ἱερὰν ὁδόν, τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Ἐλευσῖνος εἰς Ἀθήνας (νῦν λίμναι τοῦ Κουμουνδούρου).

ῥέω (ἀόρ. ***ἐρρύην***)· ***ἐρρύη μέγας*** ἔρρευσεν ἀφθόνως, ἐπλημμύρησεν.

ῥητὸς ὡρισμένος· ***ἀργύριον ῥητὸν*** ὡρισμένον χρηματικὸν ποσόν.

Ῥίον, τό, ἀκρωτήριον κείμενον ἐπὶ τῆς Αἰτωλικῆς παραλίας (καλούμενον ἀκριβέστερον ***τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικὸν*** καὶ ***Ἀντίρριον,*** ἀπέναντι τοῦ Ῥίου τοῦ Ἀχαϊκοῦ).

ῥώμη τόλμη, θάρρος.

ῥώννυμι δίδω ἰσχύν, δύναμιν· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κεῖται κατὰ πρκμ. ***ἔρρωμαι*** (μὲ σημασίαν ἐνεστ.) καὶ ὑπερσυντλκ. ***ἐρρώμην*** (μὲ σημασίαν παρατκ.) προβάλλω ἰσχύν, ἔχω ἰσχὺν ἢ δύναμιν· ***ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον*** ἦσαν πλήρεις θάρρους (προθυμίας)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ τὸν πόλεμον, μετὰ προθυμίας παρεσκευάζοντο εἰς τὸν πόλεμον· 8,1· μετ' ἀπρμφ.: ἔχω δύναμιν νά..., εἶμαι πρόθυμος (προθυμοῦμαι) νά....· **ἔρρωτο πᾶς ξυνεπιλαμβάνειν**· 8,4.

Σ

σέβω σέβομαι **(κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ [εἶναι = ὅμοιον εἶναι] καὶ σέβειν καὶ μὴ [σέβειν τὰ τοιαῦτα] ἐκ τοῦ ὁρᾶν [= ἐκ τοῦ ὅτι ἑώρων] πάντας ἐν ἴσῳ [= ὁμοίως] ἀπολλυμένους).**

σῆμα τόπος ταφῆς, νεκροταφεῖον.

σημαίνω 1) **σημαίνει = ἐστὶ σημεῖον** διατηρεῖ τὴν μνήμην· **σημαίνει οὐ μόνον ἐπιγραφὴ (ἐπιτυμβίων) στηλῶν** (= **ἐπιγεγραμμέναι στῆλαι) ἐν τῇ οἰκείᾳ (γῇ)**· 43,3· 2) **σημαίνει τι** κἄτι τι εἶναι σημεῖον· **σημῆναι (τοῦτο) ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι** ὅτι τοῦτο (δηλ. **τὸ κινηθῆναι τὴν Δῆλον)** ἦτο σημεῖον ὡς πρὸς τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν· 8,3.

σημεῖα μνημεῖα.

Σικυώνιοι κάτοικοι τοῦ Σικυῶνος, πόλεως τῆς Σικυωνίας χώρας ἐν Πελοποννήσῳ.

σκευάζω κατασκευάζω.

σκεῦος· καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη = καὶ ἐν ἱεροῖς σκεύεσι, ὅσα ἦν περὶ τὰς πομπὰς (= ἐχρησιμοποιοῦντο διὰ τὰς πομπάς).

σκηνὴ παράπηγμα.

σκοπῶ παρατηρῶ, ἐξετάζω· **σκοποῦντες τὴν ὠφελίαν (τῆς μηδὲν ἀτολμοτέρας διανοίας) μὴ λόγῳ μόνῳ (τοῦ ῥήτορος)**· 43,1· **καὶ (ταῦτα) ἀφ' ὧν σκοπῶν τις... μάλιστ' ἂν ἔχοι (ὡς) προειδὼς τι μὴ ἀγνοεῖν (τὴν νόσον)** καὶ ταῦτα (τὰ συμπτώματα), ἀπὸ τῆς παρατηρήσεως τῶν ὁποίων ὁρμώμενός τις... θὰ ἠδύνατο κατ' ἐξοχήν...· 48,3.

σκότος, ου, ὁ, τὸ σκότος· **ἐν σκότῳ** μέσα εἰς τὸ σκότος.

σκῦλον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῷ πληθ.: **σκῦλα** λάφυρα· **καὶ σκῦλα Μηδικὰ = καὶ ἐν Μηδικοῖς σκύλοις, ὅσα ἦν.**

Σόλλιον πόλις ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

σπάνις, εως, ἔλλειψις.

στάδιον (πληθ. **στάδια** καὶ **στάδιοι)** μέτρον μήκους ἴσον πρὸς 185 μέτρα.

σταθμὸς βάρος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στάσις πολιτικὴ μερίς.

στέφανος ἀμοιβή, ἔπαθλον ***(προτιθεῖσα*** [=ἀπονέμουσα] ***τοῖσδε τε [τοῖς ἀνδράσι,*** δηλ. ***τοῖς τεθνεῶσι] καὶ τοῖς λειπομένοις ὠφέλιμον στέφανον τῶν τοιῶνδε ἀγώνων).***

στηρίζω ἐπὶ νόσων: καταλήγω.

στόμα στόμιον.

στρατιωτικώτερον = μᾶλλον ἐπὶ στρατείαν (δι᾽ ἐκστρατείαν κατὰ ξηράν).

στρατόπεδον στρατιωτικὴ δύναμις, στρατός· ***τοῦτό τε ἀθρόον ἐγένετο στρατόπεδον μέγιστον δὴ 'Αθηναίων*** καὶ οὕτω οὗτος ὁ στρατὸς συνηγμένος ὑπῆρξε μέγιστος ὁμολογουμένως στρατὸς τῶν 'Αθην.· 31,2· ***πολλὰ στρατόπεδα ἔπεσεν*** 89,7.

στυράκιον τὸ κάτω ἄκρον τοῦ ἀκοντίου ***(χρησάμενος στυρακίῳ ἀκοντίου, ὃ ἀντὶ βαλάνου ἐς τὸν μοχλὸν ἐνέβαλε).***

σφάλλω κάμνω τινὰ ν᾽ ἀποτύχῃ· 87,2.— Παθτ.: ***σφάλλομαι*** 1) ἀνατρέπομαι, καταστρέφομαι, δυστυχῶ· 60,3. 65,12· 2) ἀποτυγχάνω, ἀποβαίνω κακῶς· 65,7.

σχολαιότης βραδύτης.

σῴζω διασῴζω, διατηρῶ· ***ὥστε δι᾽ εὐνοίας (τούτου), ᾧ δέδωκε (τὴν χάριν), σῴζειν (τὴν χάριν) ὀφειλομένην*** διότι διὰ (διαρκοῦς) εὐμενείας πρὸς τοῦτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει κάμει τὸ καλόν, διατηρεῖ τὴν εὐγνωμοσύνην ὀφειλομένην (ἐκ μέρους τοῦ εὐεργετηθέντος).

Τ

ταλαιπωρία πόνος (προξενούμενος ἐκ νόσου).

τάλαντον μέτρον βάρους ἴσον μὲ 20 περίπου ὀκάδας.

τὰ μέν . . . τὰ δὲ ἀφ᾽ ἑνὸς μέν . . . ἀφ᾽ ἑτέρου δέ.

ταράσσομαι περιέρχομαι εἰς διχόνοιαν· ***τὰ περὶ τὴν πόλιν*** (= ὡς πρὸς τὰ κατὰ τὴν πόλιν) ***ἐταράχθησαν ἐν ἀλλήλοις (οἱ 'Αθην.).***

τάσσομαι παρατάσσομαι· ***ἐτάξαντο κύκλον (= κυκλικὴν τάξιν) τῶν νεῶν, ὡς μέγιστον οἷοί τ᾽ ἦσαν (τάξασθαι)*** παρέταξαν τὰ πλοῖά των εἰς σχῆμα κύκλου, ὅσον τὸ δυνατὸν μεγίστου.

ταύτῃ 1) εἰς τοῦτο τὸ μέρος (δηλ. εἰς τὰς πύλας)· 4,3· 2) ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, ἐν ταύτῃ τῇ θέσει· 15,5. 91,1.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τάφος ταφή.
τέκμαρσις τὸ τεκμαίρεσθαι, συμπέρασμα· ***οὐ δικαίαν τέκμαρσιν ἔχει τὸ ἐκφοβῆσαι*** δὲν παρέχει (δὲν συνεπάγεται) ὡς δίκαιον (λογικὸν) συμπέρασμα τὴν ἐκφόβησιν ὑμῶν (ὅτι πρέπει νὰ φοβηθῆτε).
τεκμήριον ἀπόδειξις· συχνάκις ὡς ἀνεξάρτητος πρότασις: ***τεκμήριον δὲ = τόδε δὲ τεκμήριον τούτου.***
τέκνωσις τὸ τεκνοῦν, τεκνοποιία· ***τέκνωσιν ποιοῦμαι*** τεκνοποιῶ.
τελευτῶ ἡ μτχ. μετὰ ῥήμ. ὡς ἐπίρρ.: ἐπὶ τέλους, τέλος.
τέλος 1) τάγμα (ἄγνωστον ἐκ πόσων στρατιωτῶν ἀποτελούμενον)· ***ἱππομαχία ἐγένετο ἐνὶ τέλει τῶν ἱππέων τῶν Ἀθηναίων*** 22,2· 2) ἀρχή, ἀξίωμα· ***οἱ ἐν τέλει*** οἱ ὄντες ἐν ἀξιώμασιν, οἱ ἄρχοντες· ***οἱ μάλιστα ἐν τέλει*** οἱ ἀνώτατοι ἄρχοντες· 10,2.
τέμνω κατακόπτω ὅπως ἐρημώσω, ἐρημώνω, καταστρέφω· ***Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον*** 19,2· πθτκ.: ***περιιδεῖν αὐτὴν τὴν γῆν τμηθεῖσαν*** 18,5.
τετραμμένον, τοῦ ῥ. ***τρέπομαι.***
Τήρεω γνκ. Ἰωνικὴ = ***Τήρου*** ὀνομαστκ. ***Τήρης.***
τηρῶ ἐπιτηρῶ, καιροφυλακῶ.
τίθεμαι τὰ ὅπλα παρατάσσομαι.
τιμὴ προτίμησις· ***ἡ τιμὴ τῆς μνήμης*** ἡ προτίμησις τῆς μνημονεύσεως· ***δίδοσθαι αὐτοῖς τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης*** ν' ἀπονέμωμεν εἰς αὐτοὺς τὴν τιμὴν μνημονεύοντες αὐτοὺς πρώτους.
τιμῶμαι· τὸ τιμώμενον = ἡ τιμή· τὸ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν τιμώμενον τῆς πόλεως ἡ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς (προερχομένη) τιμὴ τῆς πόλεως (ἡ . . . ἔντιμος θέσις τῆς πόλεως).
τμηθεῖσαν, πθτκ. ἀόρ. τοῦ ῥ. ***τέμνω.***
τοιόσδε τέτοιος δά· ***ἐν τῷ τοιῷδε*** εἰς τοιαύτην εὐκαιρίαν, ὅπως ἡ παροῦσα (δηλ. εἰς ἐπικήδειον τελετήν).
τοιουτότροπος παρόμοιος· ***εἴ τέ τι τοιουτότροπον . . = ὅσα τε ἄλλα τοιουτότροπα . .*** · 8,3· ***εἴ τι τοιουτότροπον (ἦν)*** · 13,4.
τὸ μὲν ἀφ' ἑνὸς μέν.
τρέπομαι 1) στρέφομαι· ***τὸ πρὸς νότον τετραμμένον*** 15,3· ***τὸ στρατόπεδον τετραμμένον πρὸς τὸ τεῖχος*** ἔχον ἐστραμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μένην ὅλην τὴν προσοχήν του εἰς τὸ τεῖχος 25,2· 2) ἀπασχολοῦμαι· **(ἔνι) ἑτέροις τετραμμένοις πρὸς ἔργα μὴ ἐνδεῶς γνῶναι τὰ πολιτικὰ** εἶναι δυνατὸν εἰς ἄλλους, ἂν καὶ εἶναι ἀπησχολημένοι εἰς τὰ ἐπαγγέλματά των, νὰ ἐννοοῦν ἐπαρκῶς τὰ πολιτικὰ ζητήματα· 40,2· 3) **τρέπομαι πρὸς τὸ ἀνέλπιστον** παραδίδομαι εἰς τὴν ἀπελπισίαν, ἀπελπίζομαι· 51,4· 4) μετ' ἀπρμφ.: στρέφομαι εἰς τὸ νά, ἀρχίζω νά· **ἐτράποντο ἐνδιδόναι**· 65,10.

τριήραρχος ἐν Ἀθήναις ὁ πολίτης, ὅστις (ἢ μόνος ἢ ἀπὸ κοινοῦ μετ' ἄλλων) ὤφειλε νὰ ἐξοπλίσῃ τριήρη εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου ὢν ἅμα ὑπεύθυνος καὶ περὶ τὴν διοίκησιν αὐτῆς· **καὶ τριηράρχους αὐταῖς** (δηλ. **ταῖς τριήρεσι κατέστησαν)**.

τροπαῖον (μετὰ γνκ.) τρόπαιον ἕνεκά τινος **(τροπαῖον τῆς τροπῆς τῶν νεῶν, ἃς πρὸς τῇ γῇ διέφθειραν)**.

τρόποι τρόποι ἐνεργείας (ζωῆς).

τυγχάνω τινὸς ἐπιτυγχάνω τινός, ἀνταποκρίνομαι εἴς τι **(τυχεῖν τῆς βουλήσεως καὶ δόξης ἑκάστου ὑμῶν)**.

τῳ = τινί.

Υ

ὕβρις ὑπεροψία.

ὕδωρ βροχή· **ὕδωρ γίγνεται** βρέχει· **τὸ ὕδωρ τὸ γενόμενον** ἡ (ἐπισυμβᾶσα) βροχή.

ὑμνῶ μετὰ διπλῆς αἰτ.: **ἃ τὴν πόλιν ὕμνησα, ἐκόσμησαν αἱ ἀρεταὶ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε** τὴν δόξαν τῆς πόλεως, τὴν ὁποίαν ὕμνησα, ἐλάμπρυναν (ἐπεσφράγισαν) αἱ ἀρεταὶ τῶν προκειμένων νεκρῶν καὶ τῶν ὁμοίων των.

ὑπακούω (μετὰ γνκ.) γίνομαι (εἶμαι) ὑπήκοός τινος.

ὑπάρχω μετὰ προθ.: **ὑπάρχει τις ἀντί τινος** ὑπάρχει (χρησιμεύει) τις ὡς ἐνέχυρον διά τινα.

ὑπεναντίος ὁ τεταγμένος ἐναντίον ἢ ἀπέναντι, ἀντίπαλος.

ὑπενδίδωμι ὑποχωρῶ, ἐξασθενῶ ὀλίγον.

ὑπερβάλλω ὑπερβαίνω πᾶν ὅριον, εἶμαι ὑπερβολικός· **τὸ ὑπερβάλλον αὐτῶν (ὧν ἤκουσε,** τ. ἔ. **τῶν ἐπαίνων)** οἱ ὑπερβολικοὶ ἔπαινοι.

ὑπερβιάζομαι λίαν βασανίζω, καταστενοχωρῶ.

ὑπερβολὴ ὑπεροχή· **καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς** (= καὶ ὅσονδήποτε ὑπέροχον ἀνδρείαν καὶ ἂν ἐπιδείξετε) **μόλις ἂν κρι-**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θεῖτε οὐχ ὅμοιοι, ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους (= κατώτεροι).
ὑπέρυθρος ὀλίγον τι ἐρυθρός.
ὑπέρφρον, τό, ἡ συνείδησις τῆς ὑπεροχῆς.
ὑπὸ 1) μετὰ γνκ.: α) μετ' οὐσ. ἐπὶ παθτκ. ἐννοίας εἰς δήλωσιν ποιητικοῦ αἰτίου· **ἀρχὴ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς** ἀρχὴ ἀσκουμένη ὑπό . . . · 65, 9· β) ἕνεκα· **ὑπὸ ἀπειρίας**· 8,1· **ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης**· 17,1· **ὑπὸ τῆς ταραχῆς**· 84,3· 2) μετ' αἰτ. ἐπὶ χρόνου: **ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον** κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς χρόνον· 26,1· **ὑπὸ τὸν σεισμὸν καὶ (ὑπὸ) τὴν ἐπανάστασιν τῶν Εἱλώτων** κατὰ τὸν χρόνον τοῦ σεισμοῦ καί . . . · 27,2· **ὑπὸ τὴν ἕω** κατὰ τὴν πρωΐαν (αὐγήν)· 84,2.
ὑποδέχομαι ἀναλαμβάνω, ὑπόσχομαι.
ὑπόλοιπος ὁ ὀπίσω λειφθείς, ὀπίσω μένων.
ὑπομνήματα ἀφορμαὶ πρὸς ἐνθύμησιν· **οἶδα χαλεπὸν ὂν πείθειν (ὑμᾶς περὶ τούτων**, δηλ. περὶ τῆς στερήσεως τῶν υἱῶν), **ὧν** (= **ὅτι τούτων) ὑπομνήματα**. . .
ὑπόνοια ὑποψία, ὑπόθεσις, ἰδέα· **ἡ ἀλήθεια τῶν ἔργων βλάψει τὴν ὑπόνοιαν (τῶν ἔργων)** ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια θὰ ἐλαττώσῃ (θὰ διαψεύσῃ) τὴν περὶ τῶν γεγονότων ἰδέαν (τὴν ὁποίαν ἐσχημάτισαν οἱ ἄνθρωποι ἀκούσαντες τὸν ποιητήν).
ὑπόσπονδος ὁ ὑπὸ σπονδὰς (συνθήκας) διατελῶν· **ἀποδίδωμι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους** ἀποδίδω τοὺς νεκροὺς (πρὸς ταφὴν) ὑπὸ συνθήκας.
ὑποτελὴς ὑποκείμενος εἰς πληρωμὴν τέλους (φόρου).
ὑποτοπῶ 1) ὑποπτεύω· 5,5· 2) **μὴ** ὑποπτεύω, ὑποψιάζομαι μήπως . . . · **μή . . . παραλίπῃ καὶ μὴ** (=**καὶ οὐ) δῃώσῃ** μήπως . . . φεισθῇ καὶ δὲν λεηλατήσῃ· 13,1.
ὑποχωρῶ (μετ' αἰτ.) ὑποχωρῶ ἀπέναντί τινος.
ὑφάπτω ἀνάπτω κάτωθεν (τὴν πυράν).
ὑφίσταμαι (μετὰ δτκ.) ἀνθίσταμαι εἴς τι.
ὑφορμίζομαι προσορμίζομαι.

Φ

Φαληρικὸν τεῖχος τεῖχος συνδέον τὰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ Φαλήρου (ἰδ. τοπογρ. πίν. Ἀθηνῶν).
φανερός· τὰ ἐς χρῆσιν φανερὰ τὰ προφανῶς προωρισμένα εἰς χρῆσιν τῶν ἀνθρώπων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φάρμακον δηλητήριον.
Φεραῖοι κάτοικοι τῶν Φερῶν, πόλεως ἐν Θεσσαλίᾳ.
φέρομαι μετ᾽ ἐπιρρ.: ***καλῶς φέρομαι*** καλῶς διάκειμαι, εὐτυχῶ.
φημί· οὐ φημὶ ἀρνοῦμαι.
φθόρος φθορά.
φίλιος φιλικός.
φιλοσοφῶ καλλιεργῶ τὸ πνεῦμά μου (διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης).
φιλοτιμία φιλοδοξία.
φιλότιμον, τὸ = ἡ φιλοτιμία ἡ ἀγάπη τῶν τιμῶν· ***μόνον τὸ φιλότιμον ἀγήρων (ἐστὶ = οὐ γηράσκει).***
φιλῶ μετ᾽ ἀπρμφ.: συνηθίζω νά ...· ***τὰ προκεκτημένα*** (πθτκ.) ***φιλεῖ ἐλασσοῦσθαι***· 62,3· ***ποιεῖν***· 65,3.
φοβερὸς ὁ αἰσθανόμενος φόβον, κατεχόμενος ὑπὸ φόβου, φοβούμενος· ***φοβερώτερός εἰμι*** ἔχω περισσότερον φόβον, φοβοῦμαι περισσότερον.
Φορμίων στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων.
φρόνημα 1) μεγαλοφροσύνη· 43,6· 2) τὸ ἄλογον, τὸ ἐξ ἀμαθείας προερχόμενον θάρρος· 62,3.
φρουρὰ στρατός.
Φρύγια, τά, θέσις κειμένη κατὰ τοὺς ΒΑ. πρόποδας τοῦ Αἰγάλεω.
φυγὴ ἐξορία· ***φυγὴ γίγνεταί τινι*** ἐξορίζεταί τις.
φυλακὴ 1) φρουρός, φρουρά· 2,3· ***φυλακὰς καθίσταμαι*** τοποθετῶ φρουράς· 24,1· 2) προφύλαξις, προσοχή· 11,9.
φυλάσσω περιμένω· ***ἔτι νύκτα*** τὸν χρόνον, καθ᾽ ὃν ἀκόμη ἦτο νύξ.
φύομαι· ὁ πρκμ. ***πέφυκα*** (μετ᾽ ἀπρμφ.) ὑπὸ τῆς φύσεως εἶμαι ὡρισμένος νὰ...· ***πάντα πέφυκε καὶ ἐλασσοῦσθαι (ὥσπερ καὶ αὐξάνεσθαι).***

Χ

χαλεπαίνω ἀγανακτῶ· ***πρὸς τὸ παρὸν*** διὰ τὴν παροῦσαν κατάστασιν.
χαλεπῶς φέρω 1) ***τινὸς*** λυποῦμαι διά τι· ***οὐδ᾽ εἰκός (ἐστι) χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν*** (δηλ. ***τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς)***·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

62,3· 2) μετὰ μτχ.: ἀγανακτῶ διότι...· ***χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε καταλείποντες...*** · 16,2.

Χαλκιδεῖς κάτοικοι τῆς Χαλκιδικῆς.

Χαλκὶς πόλις ἐν Αἰτωλίᾳ.

χειμάζομαι καταλαμβάνομαι, ταλαιπωροῦμαι ὑπὸ τῆς τρικυμίας.

χείρ· διὰ χειρὸς ἔχω (μετ' αἰτ.) ἔχω ἔργον εἰς τὰς χεῖρας μου, ἀσχολοῦμαι εἰς αὐτό, φροντίζω περὶ αὐτοῦ· ***τὰ τῶν ξυμμάχων*** (=***τοὺς ξυμμάχους***) περὶ τῶν συμμάχων (ἵνα μὴ ἀποστατήσωσιν οὗτοι).

χλωρὸς ὠχρός.

χρησμολόγος ὁ συλλέγων τοὺς χρησμοὺς καὶ ἑρμηνεύων αὐτούς.

χρηστήριον χρησμός.

χρῶμαι 1) μετὰ δτκ.: ὡς ἁπλῆ περίφρασις ῥήματος συστοίχου τῇ δοτικῇ· ***κραυγῇ χρῶμαι=κραυγάζω· ὀλολυγῇ χρῶμαι =ὀλολύζω*** · 4,2· ***βοῇ χρῶμαι = βοῶ· ἀντιφυλακῇ πρὸς ἀλλήλους χρῶνται*** ἀμοιβαίως προφυλάσσονται (μὴ συγκρουσθῶσι)· ***λοιδορίᾳ πρὸς ἀλλήλους χρῶνται*** ἀμοιβαίως λοιδοροῦνται· 84,3· 2) μετὰ διπλῆς δτκ.: μεταχειρίζομαι, ἔχω τι ὥς τι· ***μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι*** νὰ ἔχωσι ταύτην τὴν πόλιν (τὰς Ἀθήνας) ὡς μίαν πόλιν (ὡς πρωτεύουσαν τῶν πόλεων)· 15,2· ***αὐτῷ*** (καθ' ἕλξιν ἀντὶ: ***αὐτῇ*** [***τῇ Οἰνόῃ***]) ***φρουρίῳ ἐχρῶντο*** · 18,2· ***χρώμεθα πλούτῳ μᾶλλον καιρῷ ἔργου ἢ κόμπῳ λόγου*** μεταχειριζόμεθα τὸν πλοῦτον μᾶλλον ὡς εὐκαιρίαν πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων παρὰ ὡς ἐλατήριον κομπορρημοσύνης· 40,1· 3) μετὰ δτκ. καὶ αἰτ.: μεταχειρίζομαί τι εἴς τι· ***χρήσασθαι*** (***ἑαυτοῖς***) ***ὅ,τι ἂν βούλωνται*** · 4,7· ***τῇ κρήνῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο*** τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης μετεχειρίζοντο εἰς τὰς σπουδαιοτάτας πράξεις· 15,5· 4) μετὰ δτκ. καὶ οὐδ. ἐπιθ. ὡς ἐπίρρ.: ***οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ*** ὅσοι ἕνεκα τοῦ θυμοῦ των ἐλάχιστα σκέπτονται· 11,7.

χρώς, χρωτός, δέρμα· ***ἐν χρῷ*** κυρ.: πλησιέστατα πρὸς τὸ δέρμα· ἔπειτα: πλησιέστατα.

χώρα 1) οἱ ἀγροί· 5,7· 2) θέσις, τάξις· 87,8.

χωρὶς ἐπίρρ. 1) χωριστά, κατὰ μέρος· ***χωρὶς θέσθαι*** · 24,1· 2) πρὸς τούτοις, ἐκτὸς τούτων· 13,4. 31,2.

χωρῶ (μέλλ. ***χωρήσομαι***) 1) προχωρῶ· 20,4· 2) ὁρμῶ, ἐπέρχομαι· 84,3· 3) ἔρχομαι· ***πρὸς ξύμβασιν*** · 3,1.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ω

ὥρα ἐποχή· ***ὥρα ἔτους*** θέρος.

ὥργητο, πθτκ. ὑπερσυντλκ. τοῦ ῥ. ***ὀργῶ***.

ὡς 1) ἐπίρρ.: ***ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν*** κατὰ τὸ δυνατόν· 3,4· ***ὡς ἐπὶ πλεῖστον*** ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον· 35,3· ***ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου*** εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μέρος ἐκ τοῦ παρευρισκομένου πλήθους· 34,8· 2) σύνδεσμος μετ' ἀπρμφ. περιορίζει ἰσχυρισμόν· ***ὡς εἰπεῖν*** διὰ νὰ εἴπω οὕτω συντόμως· 51,2· 3) μετὰ μτχ.: ***ὡς στρατεύοντες... καὶ οἰσόμενοι*** (τοῦ ῥ. ***φέρομαι***) ἔχοντες ὑπ' ὄψει σας ὅτι ἐκστρατεύετε... καὶ ὅτι θὰ φέρητε...· 11,9· ***ὡς ἐσομένων πεντακοσίων νεῶν ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν*** ὑπολογίζοντες ὅτι τὰ πλοῖα ἔπρεπε νὰ εἶναι πεντακόσια, ἵνα συμπληρωθῇ ὅλος ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμός· 7,2· ***ὡς καλὸν ὂν*** θεωροῦντες ὅτι εἶναι ἔντιμον· 35,1· ***ὡς προσῆκον σφίσιν ἀνδρείοις εἶναι*** ὅτι τάχα ἡ ἀνδρεία ἐκ φύσεως ἁρμόζει εἰς αὐτούς· 89,2· 4) πρόθ.: πρός· ***ξυνῆσαν ὡς βασιλέα***· 15,1.

ὥσπερ 1) =***ὥσπερ εἰ*** ὡς ἐάν· 24,1· 2) ἐπὶ χρόνου: ὁπότε (***ὥσπερ καὶ μόνον δοκεῖ δυνατὸν εἶναι γίγνεσθαι [τὸ ἐκλιπεῖν τὸν ἥλιον]***)· 28,1.

ὥστε μετ' ἀπρμφ. ὡς ἐπεξήγησις: ***ὥστε τολμᾶν τε μάλιστα καὶ...ἐκλογίζεσθαι*** ὅτι καὶ ἐξαιρετικῶς τολμηροὶ εἴμεθα καὶ συγχρόνως σκεπτόμεθα ἀκριβῶς...

ὠφελία βοήθεια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εἰσαγωγή Σελ.

1. Βίος Θουκυδίδου 9
2. Ἡ ἱστορία τοῦ Θουκυδίδου καὶ περιεχόμενον αὐτῆς 10
3. Αἱ δημηγορίαι τοῦ Θουκυδίδου 11
4. Λεκτικὸν τοῦ Θουκυδίδου 11

Α. Πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου.

1. Ἐπίθεσις τῶν Θηβαίων κατὰ τῶν Πλαταιῶν (κεφ. 1-6) 13
2. Αἱ πρὸς πόλεμον παρασκευαί. — Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατοῦσα κατάστασις (κεφ. 7-9) 17
3. Πρώτη εἰσβολὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικὴν (κεφ. 10 - 25) 19
4. Τὰ τελευταῖα πολεμικὰ συμβάντα τοῦ ἔτους 431 (κεφ. 26-33) . . 31
5. Ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Περικλέους (κεφ. 34-47,1) 33

Β. Δεύτερον ἔτος τοῦ πολέμου.

1. Δευτέρα εἰσβολὴ τῶν Πελοποννησίων εἰς τὴν Ἀττικήν.— Λοιμὸς ἐν Ἀθήναις (κεφ. 47,2 - 58) 42
2. Ὀργὴ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοῦ Περικλέους. — Δημηγορία τοῦ Περικλέους καὶ χαρακτηρισμὸς αὐτοῦ (κεφ. 59 - 65) . . 48
3. Ἀσήμαντα γεγονότα (κεφ. 66 - 70) 54

Γ. Τρίτον ἔτος τοῦ πολέμου.

1. Πολιορκία τῶν Πλαταιῶν (κεφ. 71 - 78) 56
2. Ἐκστρατεία τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν ἐν Θρᾴκῃ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων —Τὰ ἐν Ἀκαρνανίᾳ συμβάντα (κεφ. 79 - 82) . . . 57
3. Ναυμαχίαι τοῦ Φορμίωνος πρὸς τὸν Πελοποννησιακὸν στόλον.—Περαιτέρω ἐπιχειρήσεις τοῦ Πελοποννησιακοῦ στόλου (κεφ. 83 - 94). 57
4. Ἐκστρατεία τοῦ Σιτάλκου καὶ τὰ τελευταῖα πολεμικὰ συμβάντα τοῦ ἔτους 429 (κεφ. 95 - 103) 67

Λεξιλόγιον 71

Εἰκόνες.

1. Θουκυδίδης 3
2. Περικλῆς 5

Γεωγραφικὸς χάρτης.

Τοπογραφικὸς πίναξ τῶν Ἀθηνῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

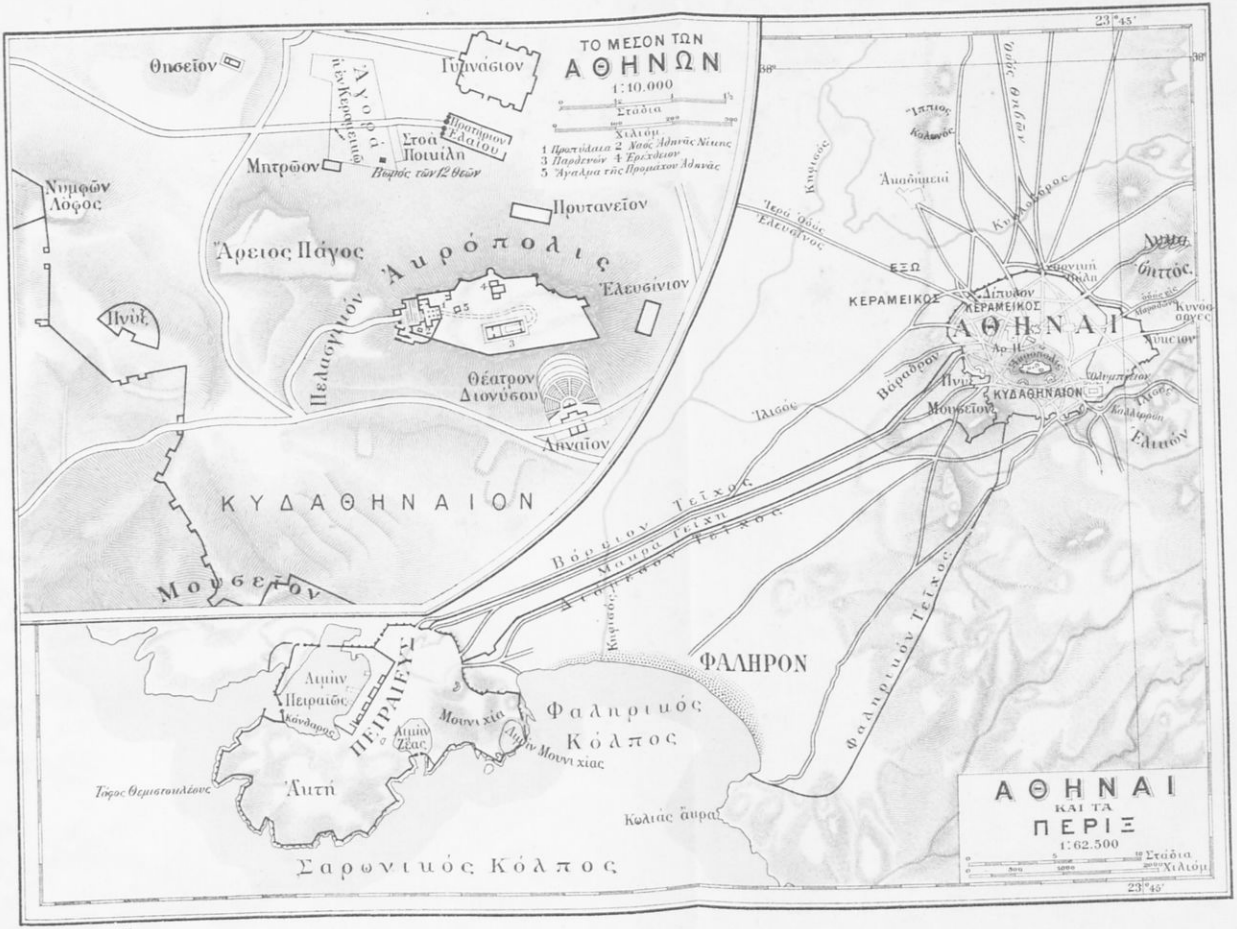

ΠΑΠΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

10

+1,2

10,0
1,2

33656,3
-0 4221,0

4221,1

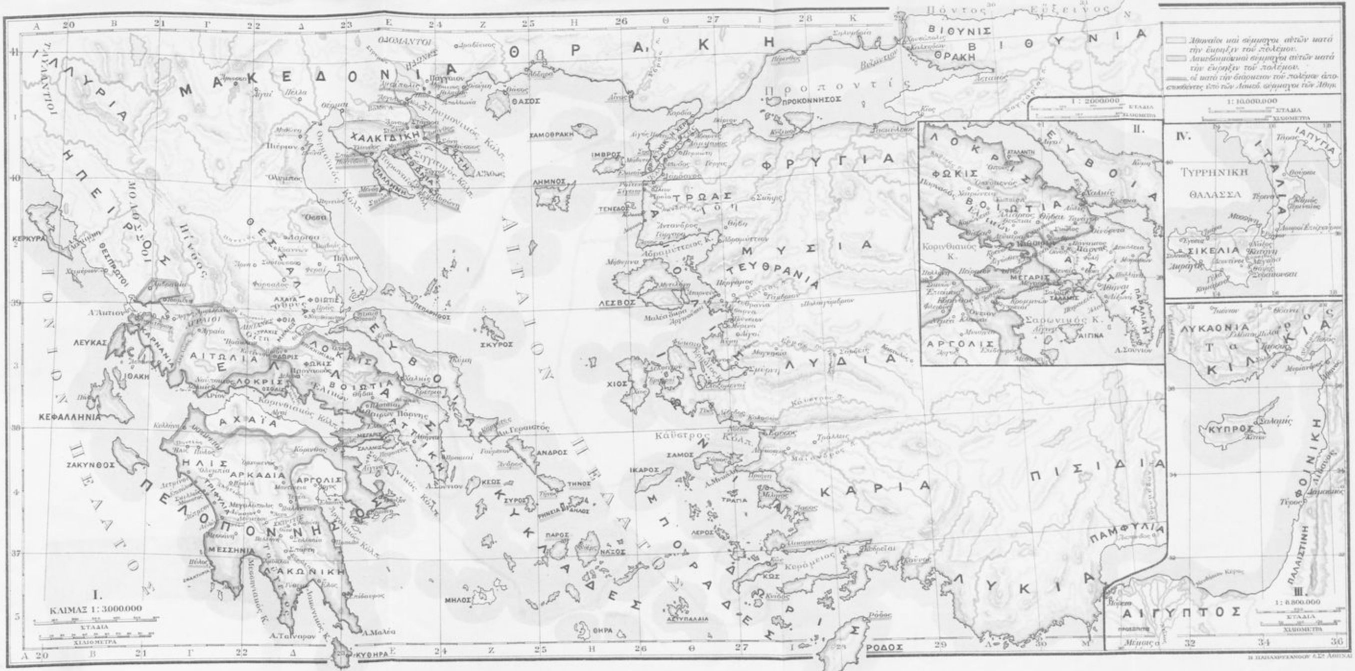

Ἀθηναῖοι καὶ σύμμαχοι αὐτῶν κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου.
Λακεδαιμόνιοι καὶ σύμμαχοι αὐτῶν κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ πολέμου.
οἱ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀποσπασθέντες ὑπὸ τῶν Λακεδ. σύμμαχοι τῶν Ἀθην.
I.
ΚΛΙΜΑΞ 1: 3.000.000
ΣΤΑΔΙΑ
ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ
1 : 2.000.000
II.
1: 10.000.000
IV.
III.
1: 8.800.000
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
ΘΡΑΚΗ
ΒΙΘΥΝΙΑ
ΙΛΛΥΡΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΣ
ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ
ΘΑΣΟΣ
ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ
ΙΜΒΡΟΣ
ΛΗΜΝΟΣ
ΤΕΝΕΔΟΣ
ΠΡΟΚΟΝΝΗΣΟΣ
Προποντίς
ΦΡΥΓΙΑ
ΤΡΩΑΣ
ΜΥΣΙΑ
ΤΕΥΘΡΑΝΙΑ
ΑΙΟΛΙΣ
ΛΕΣΒΟΣ
ΧΙΟΣ
ΛΥΔΙΑ
ΙΩΝΙΑ
ΣΑΜΟΣ
ΙΚΑΡΟΣ
ΚΑΡΙΑ
ΠΙΣΙΔΙΑ
ΠΑΜΦΥΛΙΑ
ΛΥΚΙΑ
ΡΟΔΟΣ
ΚΩΣ
ΔΩΡΙΣ
ΣΠΟΡΑΔΕΣ
ΚΥΚΛΑΔΕΣ
ΑΙΓΑΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΣΚΥΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΣ
ΤΗΝΟΣ
ΚΕΩΣ
ΣΥΡΟΣ
ΔΗΛΟΣ
ΝΑΞΟΣ
ΠΑΡΟΣ
ΜΗΛΟΣ
ΘΗΡΑ
ΑΣΤΥΠΑΛΑΙΑ
ΚΥΘΗΡΑ
ΕΥΒΟΙΑ
ΛΟΚΡΙΣ
ΦΩΚΙΣ
ΔΩΡΙΣ
ΒΟΙΩΤΙΑ
ΑΤΤΙΚΗ
ΜΕΓΑΡΙΣ
ΣΑΛΑΜΙΣ
ΑΙΤΩΛΙΑ
ΑΚΑΡΝΑΝΙΑ
ΛΕΥΚΑΣ
ΙΘΑΚΗ
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ
ΖΑΚΥΝΘΟΣ
ΚΕΡΚΥΡΑ
ΙΟΝΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΑΧΑΪΑ
ΗΛΙΣ
ΑΡΚΑΔΙΑ
ΑΡΓΟΛΙΣ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ
ΜΕΣΣΗΝΙΑ
ΛΑΚΩΝΙΚΗ
ΑΙΓΙΝΑ
ΤΥΡΡΗΝΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΙΤΑΛΙΑ
ΣΙΚΕΛΙΑ
ΛΥΚΑΟΝΙΑ
ΚΙΛΙΚΙΑ
ΚΥΠΡΟΣ
ΦΟΙΝΙΚΗ
ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ
ΑΙΓΥΠΤΟΣ

024000028037

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ. | Πρωτ. 37434 | Διεκπ. Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Ἰουλίου 1

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς

τοὺς ἐκδότας κ. κ. Ἰωάννην Δ. Κολλάρον καὶ Σιαν

Ἀθήνας

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας ταὐταρίθμου καὶ ἀπὸ 23 Ἰουνίου 1930 πράξεως καταχωρισθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 86 τῆς 15 Ἰουλίου 1930 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (τεύχ. ς Β') ἐνεκρίθη συμφώνως τῷ νόμῳ 3438 τὸ ὑφ' ὑμῶν ὑποβληθὲν πρὸς κρίσιν διδακτικὸν βιβλίον Κυρ. Κοσμᾶ **Θουκυδίδου βιβλίον δεύτερον κατ' ἐκλογὴν ἐκδοθὲν** (μὲ ἐπιτάφιον Περικλέους) διὰ τὴν τετάρτην, πέμπτην καὶ ἕκτην τάξιν τοῦ ἑξαταξίου γυμνασίου διὰ **τρία σχολικὰ ἔτη,** ἤτοι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1930-31 ἕως τέλους τοῦ 1932-33 ὡς πρὸς τὴν τετάρτην τάξιν, διὰ τέσσαρα σχολικὰ ἔτη ἤτοι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους **1930-31 ἕως τέλους 1933-34** ὡς πρὸς τὴν πέμπτην τάξιν, καὶ διὰ **πέντε σχολικὰ ἔτη** ἤτοι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους **1930-31 ἕως τέλους 1934-35,** ὡς πρὸς τὴν ἕκτην τάξιν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει καὶ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ὑπὸ τῆς οἰκείας ἐπιτροπῆς ὑποδειχθεῖσαι τροποποιήσεις.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΡΘΡΟΝ 9 τοῦ ἀπὸ 26ης Ἰουλίου 1929 Προεδρικοῦ Διατάγματος

Τὰ διδακτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεως των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρᾳ κατὰ 20% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς, τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, τὸν ὅρον ὅπως ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ ἐξωφύλλου ἐκτυποῦται παρὸν ἄρθρον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής